

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

พิทยา บริจาค

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายพิทยา ภิรจาด แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุวกิจ ศรีปัดดา) (ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา) (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

..... กรรมการ
(ดร.แดนวิชัย สายรักษา) (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ วรรณกุล)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

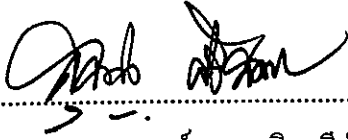
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิท ดีเมืองชัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายพิทยา ภิรจาด แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

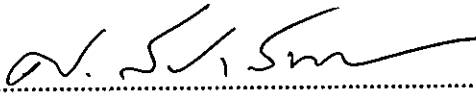
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

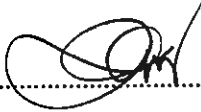
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ดีอาสนา)

กรรมการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

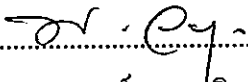

(อาจารย์ ดร.แดนวิชัย สายรักษา)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ วงศ์กุล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนิธ เต็ม่องชัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
24 พ.ย. 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ผู้วิจัย : พิทยา ปริจาค **ปริญญา :** ประ.ด. (ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ **อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก**
ดร.แดนวิชัย สายรักษา **อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู และ 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู วิชิตำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาค้นคว้าที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู พื้นที่การวิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ประชากร คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 907 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane จำนวน 278 คน ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารดีเด่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาคูครูผู้สอนดีเด่น ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และตัวแทนนักเรียนดีเด่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน โดยใช้ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาเป็นประเด็นในการพิจารณาสร้างรูปแบบการพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) และ การระดมความคิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ (Brain Storming) นำรูปแบบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสม และระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู กลุ่มทดลอง คือ ครูผู้สอนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวัดหลวง สร้างนางขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

หนองคาย เขต 2 จำนวน 30 คน ระยะเวลาในการทดลอง จำนวน 1 ภาคเรียน ประเมินผลการทดลอง โดยการเปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลังการทดลอง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบวัดซ้ำ MANOVA (Repeated Measure)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 ประกอบด้วย 4 ตัวแปร เรียงตามลำดับอิทธิพลได้ดังนี้ 1.1) การพัฒนาครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.47 1.2) การสนับสนุนการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.12 1.3) ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.10 และ 1.4) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.10 2) รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 คือ กิจกรรมการพัฒนาครู จำนวน 11 กิจกรรม ดังนี้ 2.1) การระดมสมองต้นไม้แห่งความคิด 2.2) บีบีแอล 2.3) พิสา 2.4) ศึกษาดูงาน 2.5) เทคโนโลยี 2.6) สื่อการสอน 2.7) สิ่งแวดล้อม 2.8) การรู้จักตัวเอง 2.9) บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน 2.10) การแสดงบทบาทสมมติ คุยกับนักเรียน และ 2.11) กิจกรรม 5 ส 3) หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนในกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาครู ได้รับการสนับสนุนการทำงาน มีความพึงพอใจในการทำงาน และมีเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

TITLE : A Model for Learner - Centered Learning Development of Teachers in Primary School Nongkhai Area 2.

AUTHOR : Pittaya Borijak **DEGREE :** Ph.D.(Regional Development Strategies)

ADVISORS : Asst.Prof.Dr.Rungson Singhalert Major Advisor
Dr.Danwichai Sairuksa Co-advisor

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

This research aimed to 1) study factors affecting Learner - Centered Learning Development of Teachers in Primary School Nongkhai Area 2, 2) formulate a development model of Learner - Centered Learning Development of Teachers and 3) implement and evaluate the developed model of Learner - Centered Learning. The research procedure was divided into 3 stages. In the first stage, The researcher investigated factors which directly and indirectly affected Learner - Centered Learning Development of Teachers by formulating a model of Learner - Centered Learning Development as an outcome variable. Seven causal factors were used for the study. Two hundred and seventy eight teacher in Primary School Nongkhai Area 2 were selected and participated in the study and the required data were collected by using the questionnaire, were used for analyzing of data. Structural Equation Model : SEM, LISREL for Windows with Path Analysis at the .05 level of statistical significance. In the second stage, the researcher constructed the development model of Learner - Centered Learning Development of Teacher by using the study result from the first stage. Thirty involved persons were participated in the workshop to co-operatively criticized and evaluated the model of Learner - Centered Learning. In the third stage, the researcher implemented the model. After one term of implementation, the model was evaluated by 30 teachers in Watlaung Sangnangkaw network Primary School Nongkhai Area 2 and analyzed by MANOVA (Repeated Measure) at the .05 level of statistical significance.

The results are as follow : 1) The developed causal factors showed harmony with the empirical data. Four causal factors with total effects on Learner - Centered Learning Development of Teachers in Primary School Nongkhai Area 2 were found including 1.1) Teacher development (0.47) 1.2) Support Teacher (0.12) 1.3) Satisfy (0.10) and 1.4) Attitude (0.10) 2) The development model of Learner - Centered Learning consisted of 11 activities : 2.1) Tree of Idea 2.2) BBL(Brain-based-Learning) 2.3) PISA (Programme for International Student Assessment) 2.4) Observe activities 2.5) Technology 2.6) Instructional media 2.7) Environment 2.8) Self indicated 2.9) Teacher Role 2.10) Assume role teacher and students 2.11) 5 S activities 3) The Teachers in Primary School Nongkhai Area 2 showed higher Learner - Centered Learning Development as a whole and in 2 aspects : service and support than before implementation of model at the .05 level of statistical significance both MANOVA (Repeated Measure).

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือและแนะนำสม่ำเสมออย่างดียิ่ง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.แดนวิชัย สายรักษา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง เป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช เมฆเมืองทอง รองคณบดีฝ่ายวางแผนพัฒนาและวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และนายอำนาจ ทิพย์คำจร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย และผู้เชี่ยวชาญระดมพลัง ปัญญาวิวัฒน์ เป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดดา ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถิอาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ชี้แนะให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้อำนวยความสะดวกด้านการจัดเก็บข้อมูล และ สถานที่ในการดำเนินกิจกรรมโครงการ ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ดร.สุนันท์ สาคร และ ดร.กมลวรรณ สาคร ที่เป็นตัวอย่างอันดีในการศึกษา ตลอดจนนายทองเช้า บริจาค และนางคำปลิว บริจาค บิดา มารดาของข้าพเจ้า และนางอรัญญา บริจาค ภรรยาของข้าพเจ้า ที่ได้คอยเป็นกำลังใจ คอยดูแล และให้ความช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ จนสำเร็จการศึกษาด้วยความภาคภูมิใจ

อนึ่งคุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่ บุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาตราบนานเท่าทุกวันนี้

พิทยา บริจาค

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน	7
การวิจัยโดยใช้รูปแบบ	16
หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	23
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	48
พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	86
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	93
กรอบแนวคิดในการวิจัย	99
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	101
การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2	102

หัวเรื่อง	หน้า
การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ...	114
การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2	115
บทที่ 4 ผลการวิจัย	120
ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2	120
ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2	134
ระยะที่ 3 ผลการทดลองและประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2	159
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	171
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	171
สมมติฐานการวิจัย	171
วิธีดำเนินการวิจัย	172
สรุปผลการวิจัย	175
อภิปรายผล	176
ข้อเสนอแนะ	180
บรรณานุกรม	182
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย	193
ภาคผนวก ข หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญและหนังสือขออนุญาต	207
ภาคผนวก ค รายชื่อกลุ่มเป้าหมาย ในระยะที่ 2	212
ภาคผนวก ง รายชื่อ กลุ่มทดลอง ในการวิจัยในระยะที่ 3	215

หัวเรื่อง	หน้า
ภาคผนวก จ แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กับเนื้อหา ค่า IOC	218
ภาคผนวก ฉ ค่าลิสเรล ประกอบการวิจัย	240
ภาคผนวก ช ภาพประกอบการวิจัย	250
ประวัติผู้วิจัย	256

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1	เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จากผลการวิจัย 6 เรื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ	57
2	จำนวนหน่วยตัวอย่าง แยกตามเครือข่าย และแยกตามโรงเรียน	104
3	จำนวน ร้อยละ ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไป ของกลุ่มตัวอย่าง	121
4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติความเบ้ (Skewness) และค่า ความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปร	124
5	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปร	125
6	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2 ที่วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression	126
7	ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination)	127
8	ค่าสถิติในตัวแบบตั้งต้นที่ 1	129
9	ค่าสถิติในตัวแบบที่ปรับปรุงใหม่	130
10	ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผล	131
11	ทิศทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2	138
12	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อกิจกรรมและเนื้อหาในการพัฒนา การจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2	154
13	กำหนดการพัฒนา	161
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2 จำแนกตามระยะเวลา	165

ตารางที่ หน้า

- 15 เปรียบเทียบคะแนนตัวแปรก่อนและหลังการดำเนินการในทุกตัวแปรตามรูปแบบ
 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แบบ Multivariate Test 166
- 16 เปรียบเทียบคะแนนตัวแปรก่อนและหลังการดำเนินการที่ละตัวแปรตามรูปแบบ
 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แบบ Univariate Tests 167

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 รูปแบบการเรียนการสอน (อ้างถึงใน กองการวิจัยทางการศึกษา. 2544 ; 2)	13
2 รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2533 : 6)	15
3 แสดงการเกิดพฤติกรรมจากความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ กับการปฏิบัติ	92
4 กรอบแนวคิดการวิจัยในระยะที่ 1	99
5 แสดงความสัมพันธ์ของการดำเนินการวิจัยที่จะให้ได้รูปแบบการพัฒนาการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในการวิจัยระยะการวิจัยที่ 1 ถึง ระยะที่ 3	100
6 ขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1, 2 และ 3	119
7 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ตัวแบบตั้งต้นที่ 1	128
8 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการ จัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ปรับปรุงใหม่	129
9 แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ได้จาก การวิจัย ระยะที่ 1	134
10 รูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครู.....	148
11 กระบวนการดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคายเขต 2	170

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องมุ่งพัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนจะต้องมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถ และประสบการณ์เต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม), 2544 : 9 และ 113) ท่ามกลางกระแสความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในสังคมโลก ส่งผลให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย เครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัย การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศล้นหลามเข้าสู่ครัวเรือน จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต การแลกเปลี่ยนอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดผลกระทบ และเกิดปัญหาต่าง ๆ เศรษฐกิจอยู่ในสภาพวิกฤติ เกิดการผันผวนทางการเมือง เกิดความเสื่อมของวัฒนธรรม และศีลธรรม ระบบการศึกษาที่มีอยู่ไม่มีบทบาทหรือพลังเพียงพอที่จะเตรียมคน และพัฒนาศักยภาพของคนให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลง ประชากรขาดทักษะ การคิดไม่สามารถเชื่อมโยงประยุกต์ความรู้เพื่อดำเนินชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมอย่างรุนแรง การเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นเริ่มต้นตั้งแต่ปัญหาธรรมชาติ ไปจนถึงขั้นซับซ้อนที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความคิดทักษะหลายสาขามาช่วยในการแก้ไขปัญหา (ปรีชา บุญญศิริ, 2547 : 1)

จากสภาพการจัดการศึกษาท่ามกลางความไม่แน่นอนทางการเมือง ความเสื่อมทางวัฒนธรรม และศีลธรรม ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ การจัดการศึกษาของไทยยังยึดครูเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อหา กำหนดวิธีสอน และวิธีประเมินผล ผู้เรียนต้องเรียนรู้จากสิ่งที่ครูบอกจึงคิดเองไม่เป็น ทำไม่เป็น และไม่รู้จักวิธีแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ต้องพึ่งความรู้จากครูโดยตลอด ไม่มีโอกาสได้เลือกเรียนตามความสนใจ และความถนัดของตนเอง (รุ่ง แก้วแดง, 2544 : 104) กระบวนการเรียนรู้ที่ทำกันอยู่นั้น การสอนแบบครูเป็นผู้สั่งมากเกินไป และปัญหาใหญ่ของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 คือ ครูยังไม่ปฏิรูปการเรียน

การสอน ไม่นับผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เด็กไทยไม่สามารถแข่งกับประชาชนโลกได้ จากนั้นไปจึงต้องมุ่งไปที่ตัวเด็ก การกระทำทุกอย่างต้องเริ่มจากเด็ก เป้าหมายสิ้นสุดที่เด็ก (สุรัฐ ศิลปะอนันต์. 2543 : 27) ครูต้องปรับเปลี่ยนการจัดกระบวนการเรียนรู้ใหม่ โดยยึดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้ตามศักยภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันโดยใช้แหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (พระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม) 2544 : 113)

วิธีสอนแบบครอบงำให้นักเรียนท่องจำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ จึงใช้ไม่ได้อีกต่อไปเพราะความรู้ที่นักเรียนควรได้รับมีมากมาย ซึ่งเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงทุกขณะ นักเรียนไม่สามารถจดจำความรู้ได้ทั้งหมด และเมื่อจบการศึกษา ความรู้ที่ได้รับจากการท่องจำนั้น จะไม่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิตจริงของนักเรียนได้เพราะไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ซึ่ง (Nicholas and Bennet) ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างชาติประจำกระทรวงศึกษาธิการ ได้สรุปรายงานเกี่ยวกับผู้บริหาร และครูผู้สอนในประเทศไทยว่า เคยให้เด็กคิดด้วยตนเอง ทุกอย่างจะอยู่ที่ครู ครูเป็นคนคิด และสั่งการ จุดมุ่งหมายการสอนมุ่งเน้นการสอบเอาคะแนนเป็นสำคัญ (สุภาพ เต็มรัตน์. 2541 : 6 – 7)

ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาของไทย โดยมีแนวคิด ปรัชญาการศึกษาที่ชื่อว่า การศึกษาคือการเรียนรู้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวการจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด การจัดการศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ต้องบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล สามารถทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 53) รวมทั้งยังเป็นรากฐานสำคัญในอันที่จะพัฒนาสังคมไทยไปสู่ความเข้มแข็ง และมีสมดุล ทั้งในด้านของสังคม คุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกัน ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – พ.ศ. 2549) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544 : 45) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ผู้เรียน ได้รับการส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อย่างเต็มที่ ผู้เรียนแต่ละคนมีคุณค่า ควรได้รับการเชื่อถือไว้วางใจ อันเป็นแนวทางผลักดันผู้เรียน ไปสู่การบรรลุศักยภาพของคน (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2542 : 4 – 5) โดยครูเป็นผู้

จัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งศักยภาพหรือความรู้ความสามารถของตนด้วยการเรียนรู้ จากการปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) สรุปลองก็ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง ครูไม่บอกถึงความรู้ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน แต่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลเพื่อแก้ปัญหาเองด้วยการสอนให้ผู้เรียนคิดมากกว่าจำ สอนให้ทำมากกว่าท่อง ทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้หรือเป็นผู้นำตนเอง สามารถนำความรู้ไปใช้แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้ และเมื่อกระบวนการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงแล้ว กระบวนการวัดผลจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ที่ปรากฏในแบบจำลองของพฤติกรรมและผลงานเป็นหลัก แทนการใช้ข้อสอบ ที่วัดได้ แต่ความจำ เพื่อสะท้อนให้เห็นความสามารถแท้จริงของผู้เรียน ที่เป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 52) การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ หรือเป็นคนดีนั้น ต้องเริ่มต้นที่ครูก่อน เพราะครูเป็นผู้ดำเนินการ และรับผิดชอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยตรง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติแห่งชาติ 2542 มาตรา 24 ที่บัญญัติว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการประเภทต่าง ๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (ฉลาด จันทรสมบัติ, 2551 : 34)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การเรียนการสอนที่ผ่านมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันยังเน้นการสอนที่ยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้มีอำนาจในชั้นเรียน ครูยังยึดมั่นว่าตัวเองเป็นผู้รู้มากที่สุด ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับ ตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้และวิธีการของครู (สาโรช โศภิตรักษ์, 2546 : 42) กระบวนการเรียนการสอนยังเป็นพฤติกรรมถ่ายทอด

เนื้อหาสาระของความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยอาศัยแบบเรียนหรือตำราที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เรียกว่าการท่องจำ หรือจำ พฤติกรรมของผู้เรียนจะท่องได้เป็นนกแก้วนกขุนทอง ไม่สามารถคิดเอง ทำเอง ปฏิบัติเอง สร้างองค์ความรู้และแก้ปัญหาเองไม่ได้ เพราะจะมีความรู้ในวงจำกัด ในสิ่งที่ครูบอกหรือสอนเท่านั้น สำหรับการสอนจะเน้นทฤษฎีมากกว่าให้ลงมือปฏิบัติ ไม่เป็นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะ ช่างคิด ช่างทำ ช่างสงสัย และ ใฝ่หาคำตอบ นอกจากนั้นยังขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 25) สาเหตุที่ครูยังไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอนจากที่ครูเป็นสำคัญมาเป็นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มีปัจจัยหลายอย่างแต่สาเหตุสำคัญคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและขาดแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการ นับเป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจที่แม้เวลาผ่านไปกว่า 20 ปี แล้วที่มี การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร แต่แนวคิดในเรื่องการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็ยังคงอยู่ แสดงให้เห็นว่าแนวคิดดังกล่าวยังไม่ได้เกิดผล ในทางปฏิบัติในระดับที่น่าพอใจ (ทิสนา แจมมณี. 2542 : 18)

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2 ในการสอบประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ National Test (NT) ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,598 คน จากโรงเรียนทั้งหมดในสังกัด จำนวน 104 โรงเรียน โดยใช้แนวทางการวัดผลของโครงการ ประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) ซึ่งเน้นการทดสอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านการ คำนวณ และด้านเหตุผล ซึ่งผลการทดสอบปรากฏว่า ด้านภาษา มีคะแนนเฉลี่ย 49.11 โดย นักเรียนยังต้องปรับปรุงเรื่องการคาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และการสรุปเรื่องราวจาก เรื่อง ที่อ่าน รวมถึงการนำเรื่องที่อ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านการคำนวณ มีคะแนนเฉลี่ย 41.06 ต้องปรับปรุงเรื่องการวัดและวิเคราะห์ข้อมูลความน่าจะเป็น และด้านเหตุผล มีคะแนน เฉลี่ย 45.06 ซึ่งนักเรียนยังมีปัญหาอยู่คือ เรื่องการนำข้อมูลหรือสารสนเทศมาวิเคราะห์และ ประยุกต์ใช้ในการวางแผน จากผลประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือ National Test (NT) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศทุกด้าน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้วนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และนำไปทดลองใช้

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอันจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบการศึกษา
ของประเทศชาติต่อไป

คำถามการวิจัย

1. มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เป็นอย่างไร
3. การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผลเป็น
อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (กล่าวไว้ในบทที่ 2)
ผู้วิจัยนำมาเป็นสมมติฐานเพื่อใช้ทดสอบความถูกต้องของทฤษฎีได้ว่า

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก 1) เจตคติต่อ
การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลโดยตรง
และโดยอ้อมจาก 1) การพัฒนาครู 2) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 3) การสนับสนุนการทำงาน
ของครู และ 4) การทำงานเป็นทีม

2. หลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดีกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. พื้นที่เป้าหมาย เป็นการศึกษาเฉพาะในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคายเขต 2 ประกอบด้วย เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 11 เครื่องข่าย คือ

- 1.1 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาคุดบง
- 1.2 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาจุมพล
- 1.3 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาเซิม โปธิ์
- 1.4 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาเหล่าต่างคำ
- 1.5 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษานาหนัง
- 1.6 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาวัดหลวงสร้างนางขาว
- 1.7 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาชุมช้างบ้านฝื่อ
- 1.8 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาวังหลวงหนองหลวง
- 1.9 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาเฝ้าไร่
- 1.10 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษารัตนระวี
- 1.11 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาประถมศึกษาเปงจานนคร

2. ระยะเวลาการวิจัยในครั้งนี้แบ่งการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระยะที่ 2 เป็นการการสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

- 1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หนองคายเขต 2 จำนวน 907 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หนองคายเขต 2 โดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane. (1973 : 727) จำนวน 278 คน

การวิจัยระยะที่ 2

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารดีเด่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ครูผู้สอนดีเด่น ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และตัวแทนนักเรียนดีเด่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

การวิจัยระยะที่ 3

กลุ่มทดลองในการวิจัยระยะที่ 3 ได้แก่ ครูผู้สอนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาวัดหลวงสร้างนางขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 30 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาในการวิจัย

4.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ระยะที่ 1

4.1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2 ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาครู
- 2) คุณลักษณะทางวิชาชีพ
- 3) การสนับสนุนการทำงานของครู
- 4) การทำงานเป็นทีม

4.1.2 ตัวแปรคั่นกลาง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุและผล คือ

- 1) ความพึงพอใจในการทำงานของครู
- 2) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.1.3 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ในระยะที่ 3 ได้แก่

4.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนา อันประกอบด้วย กิจกรรม หรือ โครงการ หรือแผนงาน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตัวแปรอิสระในระยะที่ 1 ที่พบว่า มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการพัฒนา หมายถึง วิธีการ กิจกรรม แผนงาน โครงการ หรือแนวทางที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หนองคายเขต 2 ให้มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดครูเป็นสำคัญมาเป็นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวิธีการหรือกระบวนการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนของครูตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หนองคายเขต 2 โดยผู้เรียนเป็นแกนกลางของการสร้างการเรียนรู้ ร่วมคิดร่วมกระทำระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับครูผู้สอนด้วยการ ใช้ยุทธวิธีที่หลากหลายและยืดหยุ่น คำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียน โดยครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ซึ่งวัดได้จาก แบบสอบถามพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง สาเหตุที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หนองคายเขต 2

1. การพัฒนาครู หมายถึง การส่งเสริม การสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเอง เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2. คุณลักษณะทางวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูที่ทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูควรมีความรู้ในเรื่องของหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถปฏิบัติตนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อยู่เสมอ สามารถจัดกระบวนการเรียน สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ ทำวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงกระบวนการสอนของตนเอง และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งมีประเด็นการวัด 4 ประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนการนำผลการวิจัย ไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้และความสามารถในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาหมายถึงความสามารถของครูในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. การสนับสนุนการทำงานของครู หมายถึง การช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ครู จัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียน สนับสนุนการทำงานของครูในด้าน ต่าง ๆ ได้แก่ ด้านข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการศึกษา ด้านความสามัคคีของหมู่คณะ และ ด้านความร่วมมือกับองค์กรในชุมชน แบ่งประเด็นการวัดเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ จัดทำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารทางวิชาการของโรงเรียน การสนับสนุนทรัพยากร และเทคโนโลยีการศึกษา ความสามัคคีของ หมู่คณะและความร่วมมือกับองค์กรในชุมชน

4. การทำงานเป็นทีม หมายถึง ครูมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความรู้ทักษะ สามารถนำมาพัฒนา และปรับปรุงให้การทำงานดียิ่งขึ้น

5. ความพึงพอใจในการทำงานของครู หมายถึง ความรู้สึกโดยรวมของครูที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขที่เกิดจากการทำงาน และได้รับผลตอบแทน มีประเด็นการวัด 8 ประเด็น ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถ การบรรลุผลสำเร็จ ความก้าวหน้า การได้รับการยอมรับ ผลประโยชน์เกื้อกูล ความสัมพันธ์กับ ผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และการปกครองบังคับบัญชา

6. เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความนิยมชมชอบของครูผู้สอน ที่มีต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อครูได้พบเห็น หรือปฏิบัติ การสอนตามแนวคิด หลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีต่อการสอนสามารถแสดงออก ได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางบวก (Positive) คือ ลักษณะที่แสดงถึงความพอใจ เห็น

ด้วย นิยมชมชอบ และสนับสนุนต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับลักษณะทางลบ (Negative) คือ ลักษณะที่แสดงถึง ความเบื่อหน่าย ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ส่งเสริม และไม่สนับสนุนต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

ครู หมายถึง ข้าราชการครู หรือครูที่ทำหน้าที่หลักในด้านการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคายเขต 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สารสนเทศการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. ได้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่สามารถนำไปจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จนสามารถแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู
3. ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ และนักเรียนได้รับการพัฒนาทุก ๆ ด้าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 นั้นว่ามีความสำคัญยิ่ง ด้วยผลของการจัดการเรียนรู้ เป็นภาพสะท้อนถึงคุณภาพของการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพในการสอนต่อไป ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
2. การวิจัยโดยใช้รูปแบบ
3. หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. พฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

นักวิชาการ หลายคน ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน (Instructional Model) ที่น่าสนใจได้แก่

ทิศนา ขัมมณี (ม.ป.ป. : 1) อธิบายความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่าเป็นสภาพหรือการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ ระเบียบ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน วิธีการ และเทคนิคการสอน รวมทั้งวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ได้ออกแบบไว้อย่างสัมพันธ์กับทฤษฎีหลักรูปแบบนั้นเน้น คือ สามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนหรือแบบอย่างในการจัดและดำเนินการสอนอื่น ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเช่นเดียวกัน

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 1) เสนอแนวความคิดว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่มีความหมายสองลักษณะคือ เป็นรูปแบบที่เป็นกิจกรรมหรือวิธีการสอนเป็น โครงสร้างที่แสดงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสอนที่จะนำมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดผลแก่ผู้เรียน ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สุบรรณ พัทธาส และชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ (2522 : 6) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบย่อที่เลียนแบบความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้ง่ายขึ้นและเป็นระเบียบ สามารถเข้าใจลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์ได้

Mary Alice Gunter Thomas H. Estes and Hasbrouchschwab (1990 : 67) (อ้างถึงใน กองการวิจัยทางการศึกษา. 2544 : 2) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบการสอน (Instructional Model) ว่าหมายถึง วิธีดำเนินการที่การละชั้น ซึ่งเมื่อดำเนินการตามขั้นตอนแล้วจบ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ (Step-by Step Procedure that Leads to Specific Out-comes)

Eggen, Kauchak and Harder (1979 : 12 ; อ้างถึงใน กองการวิจัยทางการศึกษา. 2544 : 2) กล่าวว่า รูปแบบการสอนคือ รายละเอียดหรือคำชี้แจงยุทธวิธีการสอนเพื่อบรรลุเป้าหมายเฉพาะทางการศึกษาอาจ ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ (Model) ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้

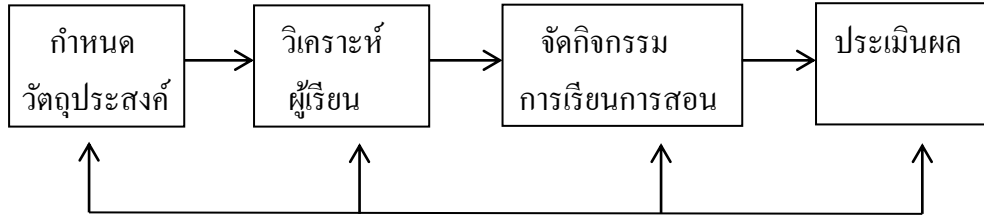
1. รูปแบบคือ รูปย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความจำนวน หรือ ภาพ โดยการลดทอนเวลา ความเหมาะสมกาลเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

2. รูปแบบคือตัวแทนของการใช้แนวคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะจำลองสภาพความเป็นจริง ที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ พิจารณามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้แทนแนวความคิดหรือ ปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

Piepho (1980 : 10 ; อ้างถึงใน กองการวิจัยทางการศึกษา. 2544 : 2) กล่าวว่า รูปแบบการสอนเป็นชุดของขั้นตอนที่เป็นไปได้ของการเรียนการสอน จัดในรูปแบบแผนภูมิได้

สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นการบรรยายรายละเอียดของวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างชัดเจน รูปแบบการเรียนการสอนจะเป็น

เสมือนพิมพ์เขียวสำหรับครูใช้เป็นแนวการสอนของตน ดังนั้นจะพบเสมอว่า นักการศึกษาเสนอรูปแบบการสอน เช่นแผนภาพต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอน (อ้างถึงใน กองการวิจัยทางการศึกษา. 2544 ; 2)

1.2 ประเภทรูปแบบ

รูปแบบตามความคิดของ Steiner (1988 : 108) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Ethical Model or Model -of) เป็นการประเมินสภาวะชุมชนแบบมีส่วนร่วม รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบินภาพจำลอง

2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model -for) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

รูปแบบตามแนวความคิดของ Keeves (1988 : 47) แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. รูปแบบคล้าย (Analogue Model) คือ เป็นรูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับแบบจำลองมักเป็นรูปแบบที่ใช้ในการบรรยายวิทยาศาสตร์ทางกายภาพ เป็นรูปแบบที่นำไปอุปมากับสิ่งอื่นได้ เช่น รูปแบบระบบสุริยะที่เกิดขึ้นจริง

2. รูปแบบที่อธิบายความหมายหรือให้ความหมาย (Semantic Model) คือ รูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยายของลักษณะรูปแบบ รูปแบบชนิดนี้จะช่วยใช้วิธีการอุปมาในการพิจารณาด้วยภาษามากกว่าที่จะใช้วิธีอุปมาในการพิจารณาด้วยโครงสร้างภาพ

3. รูปแบบที่มีลักษณะเป็นแผนภูมิ แบบแผนหรือโครงการ (Schematic Model)

4. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่กำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปสมการหรือฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์

5. รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Model) คือ รูปแบบที่มีโครงสร้างเป็นสมการเชิงเส้นที่ประกอบด้วยตัวแปรสัมพันธ์กับเหตุและผล มีการทดสอบสมมติฐานผลของรูปแบบ

1.3 การสร้างรูปแบบ

การสร้างรูปแบบคือ การกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อชี้ให้เห็นว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่การค้นพบอะไรใหม่ ๆ ขั้นตอนการสร้างรูปแบบเขียนเป็นแผนภูมิภาพที่ 2 (Steiner, 1990 : 108 ; Keeve 1988 : 49) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

1.4 การวิจัยและการพัฒนารูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2533 : ก) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์กับ นิสิต จำนวน 15 คน พบว่า รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์มีสองส่วน คือ ส่วนที่เป็นการพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ กับส่วนที่เป็นการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาดังจะกล่าวรายละเอียดของแต่ละส่วน ดังนี้

1. รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์

จากการพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้รูปแบบผังแผนภาพประกอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2533 : 6)

รูปแบบของการควบคุมวิทยานิพนธ์ตามแผนภาพ 1 แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียมโครงละเอียด เพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์ และขั้นเขียนรายงานการวิจัย ขั้นแรก คือ ขั้นเตรียมเค้าโครงละเอียดเพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์นั้น นิสิตนักศึกษาต้องทำกิจกรรม 5 กิจกรรม กิจกรรมแรกคือ การทำแผนงานวิจัย กิจกรรมที่ 2 การตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง กิจกรรมที่ 3 การทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายสมมติฐานในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานนี้ กิจกรรมที่ 4 การจำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย กิจกรรมที่ 5 การตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 5 เป็นที่ตายตัว ส่วนขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 อาจดำเนินการตามลำดับที่กำหนดไว้ หรืออาจจะสลับกันก็ได้ เมื่อทำกิจกรรมที่ 5 ของขั้นแรกเสร็จแล้ว นิสิตนักศึกษาได้รับอนุญาตจากอาจารย์ที่ปรึกษา ควบคุมวิทยานิพนธ์ให้เสนอ (Defense) เค้าโครงวิทยานิพนธ์กับคณะกรรมการได้ เมื่อเสนอผ่านเสร็จแล้วทำการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ แปลผล และเขียนรายงานวิจัย ขั้นที่สอง ขั้นเขียนรายงานวิจัย นิสิตนักศึกษาต้องทำกิจกรรมที่ 6 คือ ทำการตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิงอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้แบบฟอร์มและวิธีการเดียวกันกับกิจกรรมที่ 2 ของขั้นแรก และทำกิจกรรมที่ 7 คือ สรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย ซึ่งเป็นส่วนช่วยในการเตรียมสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์

สรุป รูปแบบที่จะนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น รูปแบบต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางมากขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎี ในการสร้างรูปแบบ กำหนดโครงสร้าง และสังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้าง และข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัย มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง ประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง

การวิจัยโดยใช้รูปแบบ

บุญชุม ศรีสะอาด (2549 : 2-7) ได้กล่าวว่า การวิจัยโดยใช้รูปแบบจำแนกออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขั้นที่ 2 เป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ

1. การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ

ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ ที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกัน หรือเรื่องอื่น และผลการศึกษาหรือวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบ หรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบในพัฒนารูปแบบนั้น จะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้ามากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจจะคิด โครงสร้างของรูปแบบขึ้นมาก่อน แล้วปรับปรุง โดยอาศัยข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือทำการศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัว แล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อยหรือ ตัวแปรที่สำคัญประกอบกันขึ้นเป็น โครงสร้างของรูปแบบก็ได้

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐาน จากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของผู้อื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลอง นำไปใช้ในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่าเหมาะสมหรือไม่เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ (ในขั้นนี้บางครั้งจึงใช้คำว่า การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาในสถานการณ์จริงที่จะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำเร็จขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบอิทธิพลหรือความสำคัญของกลุ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มตัวแปร ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิพลหรือความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ของตน ซึ่งจะทำให้รูปแบบเหมาะสมยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า วิธีการวิจัยโดยใช้รูปแบบ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขั้นที่ 2 เป็นการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ผู้วิจัยต้องศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบหรือตัวแปรตามลำดับก่อนหลัง โดยศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิดซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ของ

รูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ หรือ ทำการศึกษาองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัวแปร แล้วคัดเลือกตัวประกอบย่อยหรือตัวแปรสำคัญประกอบเป็นโครงสร้างของรูปแบบ หลังจากได้รูปแบบขั้นแรกแล้ว ต้องทำการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ เพราะรูปแบบที่สร้างขึ้นเป็นเพียงสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องรวบรวมข้อมูลจากสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบความเหมาะสมหรือไม่ และเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำหลักการสร้างหรือพัฒนารูปแบบไปเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้งรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2

3. ประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีบทบาทของครูและผู้เรียนแตกต่างกัน (วัฒนาพร ระบุว่าทุกซ์, 2542 : 11-14) ดังนี้

รูปแบบที่ 1 Student – Centred Class รูปแบบนี้ครูจะเป็นผู้เตรียมเนื้อหาวัสดุอุปกรณ์และสื่อทั้งหมด แล้วผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีครูคอยดูแลกำกับและให้คำปรึกษา กิจกรรมในรูปแบบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือจับคู่

รูปแบบที่ 2 Learner – based Teaching รูปแบบนี้ครูจะคอยกระตุ้นหรือมอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลในเรื่องที่จะเรียนเอง หรืออาจจัดทำสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญของผู้เรียนเป็นพื้นฐาน

รูปแบบที่ 3 Learner – Independence หรือ Self – Directed Learning รูปแบบนี้ผู้เรียนเป็นอิสระจากชั้นเรียน ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าจากสื่อที่จัดไว้ในศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองแล้วเลือกงานหรือฝึกปฏิบัติตามต้องการ ตามความสนใจและศักยภาพของตน โดยอาจศึกษาตามลำพังหรือจับคู่หรือศึกษาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้

4. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ประภาวัลย์ แพรวาณิชย์ (2543 : 39-40) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ 5 องค์ประกอบดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน อธิบายความเชื่อและแนวคิดทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งชี้ว่า กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงาน

2. จุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน แสดงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
3. เนื้อหา ระบุเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์
4. กิจกรรมและขั้นตอนดำเนินงาน อธิบายวิธีการปฏิบัติหรือกระบวนการดำเนินงานเมื่อนำรูปแบบไปใช้
5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งอธิบายความเชื่อ และแนวคิด ทฤษฎี กำหนดจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรม กระบวนการดำเนินงาน และการวัดผล ที่สัมพันธ์ และเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับใช้แนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรมรูปแบบที่ 1 และที่ 2 ไปสร้างเป็นรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริม การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5. กลุ่มของรูปแบบการเรียนการสอน

Joyce และคณะ ได้จัดกลุ่มของรูปแบบการเรียนการสอนออกเป็น 4 กลุ่ม (อ้างอิงใน ประภาวัลย์ แพร่วาณิชย์, 2543 : 40-41) ดังนี้

1. กลุ่มที่เน้นการประมวลผล (The Information Processing Family) ทราบปัญหาและค้นหาคำตอบ และให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด สร้างความคิดรวบยอด รูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มนี้บางรูปแบบเน้นให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอดและทดสอบสมมติฐาน บางรูปแบบมุ่งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ บางรูปแบบมุ่งส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาโดยทั่วไป ตัวอย่างของรูปแบบกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model) รูปแบบการเรียนการสอน แบบสืบสวนทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry Model) และรูปแบบการเรียนการสอนแบบกลุ่ทึ่ความจำ (Memory Model) เป็นต้น
2. กลุ่มที่เน้นตัวบุคคล (The Personal Family) การพัฒนาตัวบุคคลเป็นเป้าหมายของรูปแบบ การเรียนการสอนกลุ่มนี้ มุ่งพัฒนาเจตคติและค่านิยมอันดีงาม พัฒนาคูคณาให้มีความเข้าใจตนเองดีขึ้น มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อ

ยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น ตัวอย่าง เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบไม่สั่งการ (Non-directive Teaching Model) รูปแบบ การเรียนการสอนแบบการฝึกความตระหนักรู้ (Awareness Training Model) เป็นต้น

3. กลุ่มที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The Social Family) รูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มนี้ มุ่งพัฒนา ผู้เรียน ให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการใช้การประนีประนอมในการแก้ปัญหา เน้นการมีส่วนร่วมหรือมีความร่วมมือกับบุคคลอื่น ตัวอย่าง ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนทางสังคมศาสตร์ (Social Science Inquiry Model) รูปแบบการเรียนการสอนแบบค้นคว้าเป็นกลุ่ม (Group Investigation Model)

4. กลุ่มที่เน้นการปรับพฤติกรรม (The Behavioral Family) ของรูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มนี้ คือ การพัฒนาพฤติกรรมและทักษะในการปฏิบัติของผู้เรียน ซึ่งเน้นคือ ทฤษฎีพื้นฐานที่สำคัญคือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) การปรับพฤติกรรม (Behavioral Modification) การรักษาเยียวยาพฤติกรรม (Behavioral Therapy) การกำหนดงานและแจ้งผลความก้าวหน้าให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน ตัวอย่างเช่น รูปแบบการฝึกความกล้าแสดงออก (Assertive Training Model) และรูปแบบการเรียนรู้โดยมีเงื่อนไข (Contingency Management Model)

สรุปได้ว่ากลุ่มของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยกลุ่มที่เน้นการประมวลผลข้อมูล กลุ่มที่เน้นตัวบุคคล กลุ่มที่เน้นปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกลุ่มที่เน้นการปรับพฤติกรรม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

6. หลักการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ประภาวัลย์ แพร่วาณิชย์ (2543 : 41-42) ได้ค้นคว้าและสรุปหลักการพัฒนารูปแบบการสอน

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งเป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและข้อค้นพบจากการวิจัย รวมทั้งการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาจากเอกสาร งานวิจัย หรือ จากการสังเกตและสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การกำหนด เป้าหมาย และองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เป็นการนำข้อมูลพื้นฐาน และองค์ประกอบต่าง ๆ มาจัดเป็นระบบให้สัมพันธ์กัน

3. การกำหนดแนวทางการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ เป็นการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการ เงื่อนไข เกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้ เช่น ใช้สอนกลุ่มย่อยหรือกลุ่มใหญ่ การจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การประเมินรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อเป็นการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จึงต้องมีการประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งอาจกระทำได้ 2 วิธี คือ

4.1 การประเมินความเป็นไปได้เชิงทฤษฎี โดยคณะผู้เชี่ยวชาญ เป็นการประเมิน ความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ

4.2 การประเมินความเป็นไปได้โดยการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง โดยการทดลองหรือกึ่งทดลอง

5. การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน การปรับปรุงจะดำเนินการ 2 ระยะ คือ

5.1 ระยะก่อนการนำรูปแบบไปทดลองใช้ เป็นการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้ผลจากการประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง

5.2 ระยะหลังการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้ เป็นการปรับปรุง โดยใช้ข้อมูลการทดลอง และอาจมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองซ้ำ และปรับปรุงจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

สรุปได้ว่าหลักการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ควรมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากการศึกษา กำหนดเป้าหมายขององค์ประกอบ ประเมินรูปแบบ และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน 2 ระยะ คือ ระยะก่อนการนำรูปแบบไปทดลองใช้ และหลังการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้ เป็นการปรับปรุง โดยใช้ข้อมูลทางการทดลอง หรืออาจมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองซ้ำและปรับปรุงจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

7. การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจและสามารถนำรูปแบบการเรียน การสอน ไปใช้ เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายของรูปแบบ และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 4 ขั้นตอน (ประภาวัลย์ แพรวานิษฐ์. 2543 : 42-43)

1. การนำเสนอที่มาของรูปแบบการเรียนการสอน เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ของหลักการ แนวคิดพื้นฐาน และองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบ

2. การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน เป็นการอธิบายรูปแบบการเรียนการสอน โดยละเอียด โดยเสนอสิ่งต่อไปนี้

2.1 ชั้นการสอนตามรูปแบบ เป็นการเสนอรายละเอียดที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือขั้นตอนการเรียนการสอน

2.2 ระบบของปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายบทบาทของครู ผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน และการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอื่น ๆ

2.3 หลักการตอบสนอง เป็นการอธิบายวิธีการแสดงออกของครูต่อผู้เรียน การตอบสนองการกระทำของผู้เรียน เช่น การให้รางวัล การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น หรืออภิปราย เป็นต้น

2.4 ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นการอธิบายเงื่อนไขที่จำเป็นที่จะช่วยให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

3. การนำเสนอการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ เป็นการให้คำแนะนำ และใช้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้ให้ได้ผลดี เช่น ควรให้ผู้เรียนระดับใด เนื้อหาวิชาประเภทใด เป็นต้น

4. การนำเสนอผลที่ได้จากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการคาดหมายผลที่ควรจะได้โดยตรง ที่จะให้ผลแก่นักเรียน และผลพลอยได้ หรือผลกระทบจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

สรุปได้ว่าการนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน เป็นการอธิบายหรือการแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอน อย่างละเอียด เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

8. คุณสมบัติที่ดีของรูปแบบ

Bittle (1978 : 814 ; อ้างถึงใน เรวดี อาษานาม. 2547 : 7) ได้เสนอคุณสมบัติที่ดีของรูปแบบไว้ดังนี้

1. สามารถเข้าใจง่าย (Elegant) มีโครงสร้างที่เข้าใจได้ง่าย
2. สมเหตุสมผล (valid) องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบมีเหตุผลและมีหลักการและสามารถอธิบายได้
3. มีความสัมพันธ์กัน (Relevant) องค์ประกอบของโครงสร้างมีความสัมพันธ์กัน

4. มีพลัง (Powerful) หรือมีประสิทธิภาพ

5. สามารถนำไปใช้ได้ (Usable)

สรุปได้ว่าคุณสมบัติที่ดีของรูปแบบ คือต้องมีโครงสร้างที่เข้าใจง่าย สมเหตุสมผลมีหลักการสามารถอธิบายได้ มีความสัมพันธ์กัน มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. ประวัติความเป็นมาของแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวงการศึกษาของโลกที่ผ่านมา ได้มีความพยายามเปลี่ยนแปลงจากการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นครูเป็นสำคัญ เป็น การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียนรู้สำหรับการศึกษาของประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ในการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรทุกครั้งที่ผ่านมา (พ.ศ. 2503, พ.ศ. 2521 และ พ.ศ. 2533) มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอน ที่ครูเป็นศูนย์กลางไปในแนวทางที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากยิ่งขึ้นแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จไม่มากนัก ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการศึกษาแนวก้าวหน้า (Progressive Education Theory) ทฤษฎีนี้ไม่ใช่ทฤษฎีใหม่ นักปรัชญา นักการศึกษาในอดีตได้เสนอแนวคิดนี้เป็นเวลานานแล้ว พื้นฐานแนวคิดของนักปรัชญานักการศึกษาได้นำเสนอไว้ ดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาที (2547 : ก) เสนอแนวคิดว่าการศึกษาคือเป็นกุญแจสำคัญของการพัฒนาเงื่อนไขทางสังคม การเรียนรู้สิ่งใดก็ตามต้องเตรียมเด็กให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งนั้นก่อน

Froebel (1840 : 45 ; อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาที. 2547 : ก) ให้แนวคิดที่ว่า เด็กคล้ายพืชที่กำลังงอกงาม ต้องการความอบอุ่นและแสงสว่าง การเรียนรู้ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นอย่างอัตโนมัติ แต่เกิดจากการจัดกระทำอย่างมีขั้นตอน (Unfolding) บนพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ด้วยความสนุกสนาน จึงควรส่งเสริมการเรียนรู้จากการเล่น (Play) จะทำให้เด็กสนใจการเรียนรู้มากขึ้น ผู้สอนควรรู้จักจัดกิจกรรม แนะนำการเล่นและพัฒนาเครื่องเล่นต่าง ๆ ให้แก่เด็ก

John Dewey (1916, 1938, 1940 : 35 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 35) เป็นผู้บุกเบิกคนสำคัญที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student - Centered Learning)

Dewey มีแนวคิดว่าการศึกษายเป็นฟังก์ชันหนึ่งของสังคม โรงเรียนจึงมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมอยู่ตลอดเวลา ครูที่ดีต้องมีประสบการณ์ ความสนใจ และปัญหาจากสังคมภายนอกเข้ามาแทรกในกิจกรรมของโรงเรียนครูจะต้องเข้าใจความต้องการและความสนใจของเด็ก ตระหนักในสร้างผู้เรียนให้เกิดความงอกงาม และพัฒนาการ (Growth and Development) ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน หลักสูตรไม่ใช่ศูนย์กลางการเรียนรู้ แต่ศูนย์กลางของการเรียนอยู่ที่ตัวเด็ก (Child - Centered) เด็กเป็นศูนย์กลางในสิ่งที่เขาจะต้องเรียนรู้

แนวคิดพื้นฐานจากทฤษฎีของ Dewey's Theories ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาผู้เรียนให้มีอิสระทางความคิดและนำผู้เรียนไปสู่สังคมอย่างเต็มที่ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนมากกว่า ให้มีอิสระทางความคิดและนำผู้เรียนไปสู่สังคมอย่างเต็มที่ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนมากกว่า การถ่ายทอดความรู้และค่านิยมผ่านทางหนังสือการสอนใช้วิธีบรรยาย John Dewey ยังเห็นว่า การศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยตรง ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบตนเอง ความรู้ที่ให้ผู้เรียนจะต้องมีความสัมพันธ์กันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และตรงกับความต้องการ จุดมุ่งหมายและความสามารถของผู้เรียนนอกจากนี้การศึกษา จะต้องเป็นการนำความรู้ทั้งหลายและความรอบรู้ พัฒนาความรู้ของมนุษย์และช่วยสังคมให้มีความก้าวหน้าขึ้น ปรัชญาของ Dewey มีพื้นฐานความเชื่อว่า ความนึกคิดที่แตกต่างกันเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นสิ่งที่จะต้องแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน แนวคิดสำคัญ ๆ ที่ Dewey ได้เสนอไว้มีดังนี้

1. ธรรมชาติเด็ก

ครูควรรู้ธรรมชาติของเด็กว่า เด็กมีธรรมชาติของความกระตือรือร้นอยากรู้อยากเห็น ตรงไปตรงมา ชอบคิด และมีความคิดสร้างสรรค์ในตัวเองทุกคน ครูจึงควรสะท้อนธรรมชาติของเด็กให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติของเขาออกมา

2. เอกัตตะบุคคลของเด็ก

ครูควรเข้าใจเอกัตตะบุคคลของเด็ก เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เด็กแต่ละคนมีความต้องการ ความสนใจและความถนัดต่างกัน ครูต้องยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายของเด็ก ถือว่าเด็กทุกคนมีศักดิ์ศรี และยอมให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง มีเสรีภาพ และมีความอิสระ

3. บทบาทของครู

3.1 ครูควรเป็นผู้ร่วมวางแผนการเรียนรู้ของเด็ก (Co-Planner) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่พึงประสงค์ และกระบวนการเรียนรู้

3.2 ครูควรเป็นผู้กระตุ้น (Motivator) ให้เด็กทุกคนกระตือรือร้น สนใจ ตั้งใจ ใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง

3.3 ครูควรเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้แก่เด็กเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เกิดความงอกงามและพัฒนาการ

Kilpatrick (1918 : 42 ; อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี. 2547 : 25) เป็นนักการศึกษาแนวก้าวหน้า สืบต่อจาก Dewey Kilpatrick ให้แนวคิดว่าการจัดการเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนบรรลุผล สำคัญ 5 ประการดังนี้ 1) มีความรู้ ที่ถาวร 2) มีความเข้าใจและเกิดทักษะระดับสูง 3) ครูสามารถปฏิบัติ และเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข 4) มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ต่อไป 5) มีเจตคติที่ดีต่อองค์กรทางสังคม Kilpatrick เชื่อว่าผลการเรียนรู้ดังกล่าวจากโรงเรียน จะช่วยทำให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ตื่นตัวคิด และทำอย่างชาญฉลาด สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้

Rousseau (1962 : 43 ; อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548 : 20) ได้เสนอแนวคิดที่เด็ก ทุกคนมีลักษณะของความเป็นผู้บริสุทธิ์ วิถีธรรมชาติจะช่วยพัฒนาเด็กให้งอกงามก้าวหน้าตามความต้องการและความสนใจ ควรให้เด็กมีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง และควรจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคขวางกั้นความเจริญงอกงามให้หมดสิ้นไป พร้อมทั้งให้หลักว่าเด็กแต่ละคนมีธรรมชาติและแบบแผนเป็นของตัวเอง ดังนั้นจึงต้องให้เด็ก มีอิสระภายใต้การควบคุมสิ่งแวดล้อมที่ออกแบบให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ สิ่งที่จะเด็กเรียนรู้ควรกำหนด ด้วยความเข้าใจในขั้นตอน และพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก รากฐานความคิดดังกล่าว ต่อมาได้พัฒนาเป็นแนวคิดสำคัญ ๆ ทางการศึกษาหลายอย่างเช่น การเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Individualized Learning) การเรียนรู้แบบสืบค้น (Discovery Learning) การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child - Centered Learning)

นอกจากนักปรัชญา นักการศึกษาดังกล่าวแล้ว ยังมีนักการศึกษาอีกท่านหนึ่งคือ Carl Rogers. 1951, 1975, 1995 : 32) ที่กล่าวถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ในแนวทฤษฎีของ โรเจอร์ เองคือ "Client-Centered Therapy" ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าการศึกษาคงต้องเข้าใจความต้องการของผู้เรียนในการสอนจะต้องให้ความสนใจทางด้านจิตใจของเด็ก นอกจากนี้ก็ต้องให้ความสนใจกับบุคลิกภาพและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมละขบวนการเรียนรู้ครูจะต้องสนับสนุนการพัฒนาความคิดของผู้เรียนที่หลากหลายครูต้องสนใจชีวิตของผู้เรียนให้มีความสัมพันธ์กันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องสังคม วิธีการสอนจะเน้นยุทธศาสตร์ทาง

กระบวนการคิดเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเป็นการเรียนที่ร่วมมือกันและมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการศึกษาแนวก้าวหน้า (Progressive Education Theory) ก่อให้เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนแบบประเพณีนิยม มาเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner - Centered Learning) ระบบการเรียนการสอนแบบประเพณีนิยมเป็นการสอน (หนังสือ) ที่เน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลัก (Subject - Centered) กระบวนการสอนโดยเน้นครูเป็นสำคัญของการกำหนดวัตถุประสงค์การสอนและการประเมินผลสำหรับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ผู้เรียนเป็นตัวตั้งผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียนรู้สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นที่ตัวเด็กผู้สอนทำหน้าที่ร่วมวางแผน กระตุ้นจัดประสบการณ์ส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพความต้องการของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง จะช่วยผลักดันผู้เรียนให้บรรลุผลสูงสุดตามศักยภาพของตนเอง

2. ความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2544 : 85) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้เป็น 2 แนวทาง คือ ความหมายในเชิงปรัชญา และความหมายในเชิงปฏิบัติการ ดังนี้ ความหมายเชิงปรัชญา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริงและเงื่อนไขการรับรู้ของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ผู้เรียนเป็นอิสรภาพ ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาเต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ ทั้งจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ผู้เรียนได้รับการพัฒนาแบบองค์รวม ได้รับการฝึกให้มีศักยภาพในการสร้างรูปแบบการคิด ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้องแม่นยำด้วยความรู้สึกที่ดึงการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้จากการปฏิบัติของตนเองคิดอย่างมีระบบและมีวิจารณญาณอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข เรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ความหมายเชิงปฏิบัติการ กรมวิชาการได้ให้ความหมายเชิงปฏิบัติการของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความหมายเชิงปฏิบัติการด้านผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงได้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ศึกษาค้นคว้าทดลองและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดความสนใจ และใช้หลักการเรียนที่หลากหลาย ทั้งในและนอกห้องเรียน

ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ได้มาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด มีความรู้ลึกซึ้งซึ้งหมยดีในการปฏิบัติของตน สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนสังคมและส่วนรวม

2) ความหมายเชิงปฏิบัติการด้านครูผู้สอน การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้จัดหรือครูผู้สอนดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลความสามารถทางด้านปัญญา วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการ คุณธรรม ค่านิยม อันพึงประสงค์วางแผนการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาสติปัญญา อารมณ์และทักษะการปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุนการนำความรู้ไปใช้ในแหล่งความรู้ที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง และ 3) ความหมายเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้สนับสนุนการเรียนรู้มีส่วนร่วมโดยส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียนหาวิธีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในสถานศึกษาให้พัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนและสนับสนุนด้านทรัพยากรการลงทุนเพื่อการศึกษาพร้อมทั้งดูแลตรวจสอบกระบวนการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 74) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่าเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีทักษะ ในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถนำวิธีเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

ทิสนา เขมมณี (2543 : 42) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจ (Center of Attention) หรือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยผู้ได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นมา ผู้เรียนก็จะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากและควรจะเกิดการเรียนที่ดีตามมา

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 35) ได้นิยามความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต ให้เหมาะสมกับความสามารถความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน

ฉลาด จันทรสมบัติ (2551 : 239) ได้นิยามความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายสาระกิจกรรม แหล่งการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลที่มุ่งพัฒนา "คน" และ "ชีวิต" ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การกำหนดมุ่งหมาย สาระกิจกรรม แหล่งการเรียนรู้สื่อการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลที่มุ่งพัฒนา "คน" และ "ชีวิต" ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน

Arizona Faculties Council (2000 : 100 - 102) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การจัดการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ว่าเป็นการจัดวางตำแหน่งผู้เรียนไว้เป็นสำคัญของการศึกษา โดยเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจในบริบทของผู้เรียน และต่อเนื่องไปจนถึงผู้สอน ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนี้ต้องพยายามจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน โดยเน้นตามความสามารถของผู้เรียนมีความยืดหยุ่นใช้วิธีการที่หลากหลายและไม่บังคับด้วยเวลาและสถานที่

นอกจากนี้ Arizona Board of Regents (2000 : 98 - 102) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า เป็นยุทธวิธีหนึ่งทางการศึกษาที่มีกระบวนการตัดสินใจและนโยบายทุกระดับ เน้นที่การปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจะต้องมีความชัดเจน ในการใช้ มีเป้าหมายที่สามารถวัดได้ มีผลลัพธ์ที่ต้องการและจะต้องเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้เรียน กิจกรรมเหล่านี้จะนำไปสู่ความเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้งตลอดจนพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตและการทำงานได้

จากความหมายของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการพัฒนาร่างกายและจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นแกนกลางของการสร้างพัฒนาความเจริญงอกงาม สร้างการมีส่วนร่วมรู้ ร่วมคิด ร่วมการกระทำระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนผู้สอน ด้วยการใช้ยุทธวิธีที่หลากหลายละยืดหยุ่น คำนึงถึงความสามารถที่แตกต่างกันของผู้เรียน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ร่วมวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นผู้กระตุ้นส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความต้องการความถนัด และความสนใจของผู้เรียน

3. แผนการการจัดเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1 ความหมายของแผนการเรียนรู้

แผนการสอนหรือแผนการเรียนรู้ เป็นบันทึกกิจกรรมประจำวันที่ครูผู้สอนจัดทำขึ้นจากสาระการเรียนรู้ นักศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแผนการสอนไว้ดังนี้

สงบ ลักษณ์ (2533 : 1) ให้ความหมายของแผนการสอนไว้ว่าแผนการสอน คือ การนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ ที่จะต้องทำแผนการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอนและการวัดผลประเมินผล โดยจัดเนื้อหาสาระ และจุดประสงค์การเรียนรู้ย่อย ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือจุดเน้นของหลักสูตร สภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียนในด้านวัสดุอุปกรณ์ และตรงกับชีวิตในห้องเรียน

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 187) ให้ความหมายของแผนการสอนไว้ว่าแผนการสอนเป็นแผนซึ่งกำหนดขั้นตอนการสอนที่ครูมุ่งหวังจะให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหาและประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สุกัญญา ชีรวรรณ (2521 : 209) อธิบายความหมายของแผนการสอนไว้ว่าแผนการสอนเป็นส่วนขยายของหลักสูตร ซึ่งกำหนดแนวทางการสอนและการจัดกิจกรรมเสนอแนะแก่ครู โดยเน้นถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้และความคิดรวบยอดในหลักสูตรไว้เป็นหลัก

จากความหมายของแผนการสอนที่ประมวลมาทั้งหมดนี้ สังเกตได้ว่าเป็นความหมายที่ครอบคลุมทั้งด้านลักษณะ ที่มาและสิ่งที่ควรกำหนดไว้ในแผนการสอนจึงสรุปความหมายของแผนการสอนได้ว่า แผนการสอน คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าแผนการสอนเป็นแผนที่สอนจัดทำขึ้นจากคู่มือครูหรือแนวการสอนของกรมวิชาการทำให้ผู้สอนทราบว่าสอนเนื้อหาใด เพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด

3.2 ความสำคัญของแผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้เปรียบได้กับ พิมพ์เขียวของวิศวกรหรือสถาปนิกที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมงานก่อสร้างวิศวกรหรือสถาปนิกจะขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันใด ผู้เป็นครูก็น่าจะขาดแผนการสอนไม่ได้ฉันนั้น ยิ่งสอนได้ทำแผนการสอนด้วยตัวเอง ก็จะยิ่งให้ประโยชน์ต่อตนเองมากเพียงนั้น สงบ ลักษณ์(2533 : 3-4) ได้กล่าวถึงผลดีของการทำแผนการสอนไว้สรุปดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ผู้มีสื่อการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา
3. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทนในกรณีที่ครูผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้
4. เป็นผลของวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

3.3 องค์ประกอบของการเรียนรู้

องค์ประกอบของการเรียนรู้ เกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถามดังต่อไปนี้

1. สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)
2. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
3. ตัวสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
5. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล)

เพื่อตอบคำถามดังกล่าวจึงกำหนดให้แผนการสอนมีองค์ประกอบดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยที่สอนและสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด)
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัดผลประเมินผล

ดังนั้น ในการเขียนแผนการเรียนรู้อาจต้องเขียนให้ครบทุกหัวข้อดังกล่าว วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 249-250)

4. ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยส่งเสริม เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งปัจจัยที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

4.1 กลไกและโครงสร้างการบริหารจัดการในโรงเรียน การปฏิรูปการเรียนรู้ที่ทั่วถึงและต่อเนื่องนั้น ต้องถือว่าการปฏิรูปการบริหารจัดการเป็นหัวใจสำคัญ ที่จะทำให้

การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นจริงได้ Fennimore (1995) ได้เสนอว่าโรงเรียนที่จะจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

4.1.1 Institutional Requirements : โรงเรียนต้องมีกฎระเบียบที่ชัดเจนสำหรับนักเรียนและผู้ปกครองต้องปฏิบัติตามและ โรงเรียนต้องสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

4.1.2 Teacher Requirements : ครูต้องเป็นผู้มีความสามารถในการจัดกลุ่มนักเรียนจัดหากิจกรรมและวิธีการที่เหมาะสมและดูแลความเรียบร้อยของชั้นเรียน

4.1.3 Group and peer Requirements : นักเรียนต้องสนับสนุนบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นบรรยากาศทางสังคม และเป็นพื้นที่ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เรียนรู้จากครู เนื่องจากระดับชั้นที่แตกต่างกัน สังคม ความต้องการและความสนใจก็แตกต่างกันด้วย

4.1.4 Development Requirements : นักเรียนจะสนับสนุนบรรยากาศการเรียนการสอน โดยการเลือกทำงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเกิดจากความสนใจและความสามารถของนักเรียน

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีความมุ่งมั่น และเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ธารง บัวศรี. 2543 : 32)

4.3 ครู เป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งในการปฏิรูปการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องปรับเปลี่ยนการสอนจากครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการมุ่งให้ความสำคัญต่อตัวผู้เรียน ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2543 : 57) เสนอว่าต้องส่งเสริมกระบวนการสอนเชิงสร้างสรรค์ เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการผลิตและการสร้างผลงาน ต้องเปลี่ยนการสอนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง (Experiential Learning) มากขึ้น ครูจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ ชี้แนะ ชี้นำประเด็นต่าง ๆ และที่สำคัญครูจะต้องให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ วิพากษ์ ความรู้ต่าง ๆ อย่างเข้มข้น จริงจัง เต็มที่ (Critical Based Learning)

Shearer and Robert Edward (1993 : 101 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 25) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครู จากการค้นพบในงานวิจัย โดยมีข้อเสนอแนะว่า ลักษณะการเรียนการสอนจะต้องเปลี่ยนเป็นแนวใหม่ ครูจะต้องสอนให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าด้วยตนเอง มากกว่าจะป้อนวิชาการ โดยครูจะต้องสามารถชี้แนะแหล่งค้นคว้าบอกวิธีการค้นคว้าหาความรู้จากแง่มุมต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต รวมทั้งการเข้าฟังการสัมมนาและการวิจัย

Fennimore (1995 : 95 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 25) ได้เสนอเกี่ยวกับบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ดังนี้ 1) ตัดสินใจเลือกทฤษฎีต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม เช่น ทฤษฎีความพร้อม ทฤษฎีพฤติกรรมศาสตร์ ทฤษฎีการพัฒนาจิตและทฤษฎีการเจริญเติบโตทางปัญญา 2) รู้วิธีการว่านักเรียนควรจะเรียนอย่างไร 3) เตรียมการสอนด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 4) เข้าใจจิตใจนักเรียนเป็นอย่างดี 5) สื่อสารเป้าหมายการเรียนรู้กับนักเรียนและผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี 6) ให้ความสำคัญและมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อการประเมินผลกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน 7) อธิบายให้นักเรียนทราบความหมายของการประเมินผล และมีข้อมูลเพื่อใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อนักเรียนจะได้เลือกใช้อย่างมีประสิทธิภาพ 8) ประสานงานและสามารถจัดนักเรียนเข้ากลุ่มตามความสนใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนาธิป พรกุล. (2544 : 124) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่เขาต้องการอย่างแท้จริง โดยครูต้องเข้าใจว่า การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ได้หมายความว่า ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้คนเดียวตามลำพัง ในทางตรงข้ามแนะนำจากครู และการจัดกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนรู้ได้อย่างสนุกสนานมากขึ้น ครูต้องมีความพยายามและขยันมากขึ้นกว่าเดิมเพราะจะต้องออกแบบวิธีเรียนใหม่ ๆ อยู่เสมอด้วยวิธีที่เข้าใจง่าย เนื่องจากการใช้รูปแบบที่ซับซ้อนหรือรูปแบบที่ซ้ำซาก จะไม่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ Finley กล่าวย้ำว่า ครูยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจะมีบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือแนะนำนักเรียน หรือกล่าวโดยสรุปได้ว่า ครูมีบทบาท ดังนี้

1. เตรียมผู้เรียนให้พร้อม (Preparation for Conceptual Change) วิธีการคือ ครูจะต้องสังเกตและรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนต่อเรื่องที่จะเรียน เพื่อเป็นการทำความเข้าใจว่านักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากน้อยเพียงใด จากนั้นครูต้องพยายามทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกไม่พอใจในความรู้ที่มีอยู่ และอยากค้นหาความรู้ด้วยตนเอง หายที่สุด ครูจะต้องเปิด โอกาสให้เด็กได้ศึกษาหาความรู้เองอย่างที่เด็กต้องการ วิธีการเหล่านี้จะทำให้เด็กรู้จักตนเองว่าเขาต้องการอะไร และรู้จักคิดว่าทำอย่างไรจึงจะได้เรียนรู้ในสิ่งที่เขาต้องการ

2. แนะนำองค์ความรู้และทักษะใหม่ ๆ (Introducing New Knowledge and Skills) ในขั้นตอนนี้ ครูจะต้องช่วยให้นักเรียนพบทางที่จะศึกษาความรู้และทักษะที่ต่างไปจากเดิมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแก้ปัญหาหรือช่วยให้สามารถทำงานสำเร็จลุล่วงได้ และเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางปัญญาในการทำความเข้าใจกับเรื่องต่าง ๆ ทำ

ทายให้นักเรียนเกิดความคิดใหม่ที่ต่างไปจากเดิมและสามารถหาเหตุผลมาอธิบายความคิดของตนเองได้

3. การประยุกต์การบูรณาการ (Application and Integration) ความรับผิดชอบของครู ในขั้นตอนนี้คือ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในความคิดและความรู้ใหม่ ๆ อย่างถูกต้อง สามารถนำความรู้ใหม่นั้นไปบูรณาการเข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิมได้ และทำให้นักเรียนรู้ว่าองค์ความรู้ใหม่ที่ได้มานั้นมีประโยชน์กว่าความรู้ที่มีอยู่เดิมอย่างไร

4. ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติ (Practice) ครูจะต้องหาโอกาสให้นักเรียนนำความรู้ใหม่ที่ได้ประยุกต์ใช้อย่างอิสระ โดยครูจะเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำไม่ใช่ผู้ชี้แนะสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นบทบาทของครู ตามแนวคิดของนักศึกษาชาวต่างประเทศ สำหรับแนวคิดของนักศึกษาไทยเกี่ยวกับบทบาทของครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2543, 2547) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้ 1) เป็นแหล่งความรู้ (Resource Person) 2) ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 3) จัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม/สังคม ผู้เรียน (ศักยภาพ/ ความต้องการ/ความเข้าใจ) 4) กระตุ้น ส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้เกิดการสร้างองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติการขึ้นที่ตัวนักเรียน โดยครูจะต้องมีบุคลิกลักษณะดังนี้ คือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใจเปิดกว้างยอมรับฟังผู้อื่น ตอบสนองได้ไว อดทนต่อความคลุมเครือที่เกิดขึ้น และมีความสามารถในการวิเคราะห์ 5) ประเมิน กระบวนการ ผลงาน และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543 : 22) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ผู้สอนต้องเปลี่ยนกระบวนการทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ใหม่ เปลี่ยนวิธีคิด โดยมีความเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้
2. ผู้สอนต้องมีความเชื่อว่าความรู้เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองการเรียนรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ตามสภาพจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียนรู้
3. การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ ซึ่งผู้สอนยังมีความสำคัญจะต้องวางแผนการเรียนการสอนและการออกแบบกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและ

สามารถพัฒนาขึ้นไป โดยอาศัยความรู้ภายในของตนเองกับการเรียนรู้ข้อมูลต่าง ๆ รอบตัว
ผู้เรียน

4. เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ที่มาจากผู้เรียน
จะมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน โดยเน้นความแตกต่างระหว่าง
บุคคล ที่ไม่ใช่คุณภาพของการจำ แต่เป็นศักยภาพของความใส่ใจและผลึกตันของแต่ละบุคคล

5. พัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เนื่องจากธรรมชาติของผู้เรียนมีศักยภาพที่
หลากหลายและซับซ้อน ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทุก ๆ คน
และทุก ๆ ด้านโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามความต้องการ ความสนใจและ
ความพร้อม การออกแบบกิจกรรมจะต้องเหมาะสมกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงจุดหมายหรือความ
ต้องการ ความสนใจของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกระทำ

6. กิจกรรมผู้เรียนรู้เป็น โครงสร้างแบบเปิด มีความเน้นหยุ่นหลากหลาย
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะ
การคิดทักษะกระบวนการ ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ทักษะการจัดการ ซึ่งทักษะเหล่านี้จะ
หลอมรวมเป็นทักษะชีวิตของผู้เรียนต่อไป

7. การประเมินในขณะที่มีการเรียนการสอน เป็นการประเมินที่เป็น
ธรรมชาติสอดคล้องกับความจริง ซึ่งเป็นการประเมินที่ทำได้ง่ายนัก ถ้าผู้สอนไม่เข้าใจ
กระบวนการเรียนรู้สู่การพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน เพราะการเรียนรู้ยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่อง
ขณะมีการประเมินเป็นการประเมินตามสภาพจริง

การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้นั้น ก่อนอื่น
จะต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้องว่า “ผู้เรียนเป็นสำคัญ” คืออะไรหรือเป็นอย่างไร ซึ่งความหมายของ
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้กล่าวไว้ในตอนต้น ส่วนคำว่า “เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ” นั้น หมายถึงการให้ผู้เรียนเป็นจุดสนใจ (Center of Attention) หรือเป็นผู้มีบทบาท
สำคัญ (ทิสนา เขมมณี. 2545 : 32) บทบาทในที่นี้หมายถึง บทบาทใจการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องดู
ตรงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้คำว่า “การมีส่วนร่วม” ในที่นี้ไม่ได้ หมายความว่าให้
ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมมาก ๆ หรือคำนึงถึงปริมาณ โดยไม่คิดว่ากิจกรรมนั้น ๆ สามารถช่วยให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีเพียงใด และกิจกรรมนั้นช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ด้วยตนเองมาก
น้อยเพียงใด เพื่อให้ครูได้มีแนวทางในการออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วน
ร่วม (ทิสนา เขมมณี. 2545 : 43) ได้เสนอแนวทางในการออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้ที่มี
คุณภาพสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย (Physical Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ หากผู้เรียน ไม่มีความพร้อมในการรับรู้ แม้จะมีการให้ความรู้ที่ดี ผู้เรียนก็ไม่สามารถรับได้ ดังนั้น กิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนจึงควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียน ได้เคลื่อนไหวในลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย และระดับความสนใจของผู้เรียน

2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่ทำท้าทายความคิดของผู้เรียนสามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหวช่วยผู้เรียนเกิดความจดจ่อในการคิด สนุกที่จะคิด ซึ่งกิจกรรมจะมีลักษณะดังกล่าวได้ จะต้องเป็นเรื่องให้ผู้เรียนคิด ดังนี้ ครูจึงต้องหาประเด็นการคิดที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนให้ความคิดหรือลงมือทำในสิ่งหนึ่ง

3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม ซึ่งจะส่งผลถึงการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ด้วย

4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีที่ควรช่วยให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) คือ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้นั้น เกิดความหมายต่อตนเอง กิจกรรมที่ส่งผลต่อความรู้สึกของผู้เรียนนั้น ส่วนมาก มักเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประสบการณ์และความเป็นจริงของผู้เรียน ทิศนา แคมมณี กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนรู้ใดก็ตาม หากสามารถช่วยให้ผู้เรียน ได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและความสนใจของผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่ทำท้าทายความคิด สติปัญญาของผู้เรียน สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดได้อย่างเต็มที่และช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวได้อย่างกว้างขวาง กิจกรรมนั้นจะสามารถช่วยให้ผู้เรียน โดยตรง ก็จะยิ่งช่วยให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียนยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการรอบด้านของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ ดังนั้น หากครูสามารถออกแบบกิจกรรมการ

เรียนรู้ของผู้เรียนให้มีลักษณะดังกล่าวแล้ว นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี แล้วยังจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กันอีกด้วย

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 3 ประการดังกล่าว เป็นปัจจัยที่ต้องทำไปพร้อม ๆ กัน เมื่อผู้บริหารและครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถเกิดความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ จะเป็นพลังสำคัญทำให้การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีความก้าวหน้าและต่อเนื่อง

5. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.1 การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม (Indirect Instruction) การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีหนึ่ง ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานว่า ยิ่งผู้เรียนมีวุฒิภาวะสูงขึ้น ยิ่งต้องมีความรับผิดชอบที่จะต้องค้นหาค้นพบข้อความรู้ และสรุปข้อความรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้ของตนมากขึ้น ซึ่งแนวคิดนี้ตรงกับแนวคิดทฤษฎี Constructivism ซึ่งมีความเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในบุคคล บุคคลเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็น กับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมเป็นโครงสร้างทางปัญญา ซึ่งผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนปัญญาผู้เรียนได้แต่สามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้โดยจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียน เกิดความขัดแย้งทางปัญญาหรือเกิดภาวะไม่สมดุลทางปัญญาขึ้น ซึ่งเป็นสภาวะที่ประสบการณ์ใหม่ ไม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม ผู้เรียนต้องพยายามปรับข้อมูลใหม่ กับประสบการณ์เดิม ที่มีอยู่แล้วสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่

ตัวอย่าง เทคนิควิธีการจัดการสอนทางอ้อม ได้แก่ การเรียนแบบสืบค้น (Inquiry) แบบค้นพบ (Discovery) แบบแก้ปัญหาค้นหา (Problem Solving) แบบสร้างแผนผังความคิด (Concept Mapping) การใช้กรณีศึกษา (Case Study) และแบบตั้งคำถาม (Questioning) (สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 43)

5.2 การศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Study)

การศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นแนวทางหนึ่งของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเอง และฝึกทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เทคนิคเริ่มต้น โดยครูหรือผู้เรียนเป็นผู้กำหนดปัญหา หรือโครงงานตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนด โดยผู้เรียนต้องศึกษา วิเคราะห์ สรุป อ้างอิง และสรุปข้อความรู้บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ และประเมินผล กระบวนการ ครูต้องใช้เทคนิค การประเมินในด้านกาให้ข้อมูลป้อนกลับ และการตรวจแก้งาน โดยใส่ไว้ใน

สื่อที่ผู้เรียนใช้หรือใช้ร่วมกัน ไปด้วยกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ครูมีบทบาทช่วยให้ผู้เรียน ได้พัฒนาทักษะและนิสัยการเรียนรู้อย่างอิสระให้ผู้เรียนมั่นใจในตนเอง อยากรู้อยากเห็นและ ประารถนาที่จะเรียนรู้ โดยครูอาจจัดชั้นเรียนเป็นศูนย์การเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activity Packages) หรือใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

5.3 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี (Technology – Related Instruction) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย 1) สิ่งพิมพ์ตำราเรียน และแบบฝึกหัด 2) แหล่งทรัพยากรในชุมชน 3) ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) 4) ชุดการสอน (Instruction Package) 5) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) 6) บทเรียนสำเร็จรูป

5.4 การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์ (Interactive Instruction) การจัดการเรียนการสอนเน้นการปฏิสัมพันธ์ เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นการอภิปราย การแบ่งปันความรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตอบคำถาม และการทำงานกลุ่มย่อย เพื่อ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีปฏิริยาและตอบสนองต่อความรู้ประสบการณ์และความคิดเห็น ของครู และเพื่อน ๆ ผู้เรียนจะได้ฝึกการจัดการระบบความคิด การโต้แย้งอย่างมีเหตุผล และการพัฒนา ทักษะทางสังคม

5.5 การจัดการเรียนแบบเน้นประสบการณ์ (Experimental Instruction) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เป็นวิธีการส่งเสริมการรับความรู้จากประสบ การณ์และการสะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านเทคนิควิธีการปฏิบัติของผู้เรียนแต่ ละบุคคลและกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบการเรียนรู้ของตน และได้รับ ประสบการณ์ด้านอารมณ์ความรู้สึก ความรู้สึกที่จะนำมาปรับปรุงตนเอง (สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 43)

5.6 การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การเรียนแบบร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัด สภาพแวดล้อมทาง การเรียนให้แก่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ ร่วมมือกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ละกลุ่ม ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงใน การเรียนรู้และความสำเร็จในกลุ่ม ทั้ง โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากร การเรียนรู้การเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจให้กันและกัน ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือ ความสำเร็จของกลุ่มเทคนิคที่ใช้ในการเรียนแบบร่วมมือ ได้แก่ 1) Jigsaw 2) Teams – Games – Tournament (TGT Student Teams and Achievement Divisions(STAD) 3) Team Assisted

Individualization(TAI) 4) Group Investigation (GI) 6) Learning Together (LT) 7) Co- Op – Co – Op

5.7 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning)

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประกอบด้วย หลักการเรียนรู้พื้นฐาน 2 ประการ คือ 1) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experimental Learning) เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม 2) กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นกระบวนการที่เอื้ออำนวยให้จับได้เรียนแลกเปลี่ยน และแบ่งปัน ประสบการณ์ได้สะท้อนความคิด ได้สรุปความคิดรวบยอด ตลอดจนได้จำลองหรือประยุกต์ แนวคิด

5.8 การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ

การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นการนำเอาความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับผสมผสานกัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเกิดประโยชน์สูงสุดการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์รวมความรู้แต่ละรายวิชา และเน้นวิธีสร้างความรู้ของผู้เรียนมากกว่าการให้เนื้อหาโดยครู

สรุปได้ว่า เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สำคัญมีดังนี้ 1) การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม 2) การศึกษาเป็นรายบุคคล 3) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี 4) การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นปฏิสัมพันธ์

6. ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.1 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยม

นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม ได้แบ่งพฤติกรรมของมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) พฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยเร้า (Respondent Behavior) 2) พฤติกรรมโอเปอแรนต์ (Operant Behavior) เป็นพฤติกรรม ที่บุคคล หรือสัตว์แสดงตอบสนองออกมา (Emitted) โดยปราศจากสิ่งเร้าที่แน่นอนและพฤติกรรมนี้ มีผลต่อสิ่งแวดล้อม (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2533 : 15)

นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้ได้แก่ (E.L.Thorndike) (Pavlov) (E.R.Guthrie) และ (B.F.Skinner) ทฤษฎีนี้สนใจศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ที่สามารถสังเกตได้จากภายนอก โดเน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ โดยมองว่าพฤติกรรมการเรียนรู้เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และมีการให้ แรงเสริมเป็นตัวช่วยโอกาส หรือความถี่ของพฤติกรรมที่ต้องการ ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากพลังกระตุ้นจากภายนอกในรูปแบบของการให้รางวัลและการลงโทษ ผู้เรียนมีบทบาท

คอยรับ (Passive) สิ่งเร้าและปฏิสัมพันธ์ ส่วนผู้สอนมีบทบาทในการควบคุมและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่คาดหวังด้วยการให้รางวัล หรือลงโทษ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2543 : 30)

ข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีดังนี้

1. พฤติกรรมทุกอย่างเกิดขึ้น โดยการเรียนรู้และสามารถสังเกตได้
2. พฤติกรรมแต่ละชนิดเป็นผลรวมของการเรียนรู้ที่เป็นอิสระหลายอย่าง
3. การเสริมแรง (Reinforcement) ช่วยทำให้พฤติกรรมเกิดขึ้นได้

6.2 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบปัญญานิยม

นักจิตวิทยาปัญญานิยม (Cognitivism) มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้ ได้แก่ นักจิตวิทยาชาวเยอรมันกลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt Psychologist) เช่น (Kohler) (Koffka) (Wertheimer) รวมทั้งนักจิตวิทยารุ่นใหม่ เช่น (Piaget) (Bruner) และ (Gagne) ทฤษฎีนี้สนใจศึกษากระบวนการคิดและการใช้เหตุผลภายในตัวบุคคล โดยมองว่าการเรียนรู้เกิดจากการใช้สติปัญญาและเหตุผลของผู้เรียน และเป็นผลมาจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในกระบวนการเรียนรู้ นั้น สิ่งเร้าที่สำคัญคือสิ่งเร้าที่ผู้เรียนรับรู้และการรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ผู้เรียน อาจเกิดการหยั่งรู้ในการแก้ปัญหาและการแก้ปัญหาได้ทันที โดยไม่ต้องเสริมแรง (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2543 ; สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2533 : 42) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการพัฒนา กลยุทธ์ของการรับข่าวสาร จัดเก็บข่าวสารและการนำข่าวสารออกมาใช้ ผู้เรียนต้องตื่นตัว (Active) ในการพัฒนากลยุทธ์ที่จะสร้างความเข้าใจอย่างมีความหมาย ส่วนผู้สอน ถือเป็นผู้ร่วมกระบวนการพัฒนากลยุทธ์และการใช้กลยุทธ์อย่างมีความหมาย (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2543 : 25)

6.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม

นักจิตวิทยาการเรียนรู้ทางสังคมที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้ ได้แก่ (Bandura) (Roaa) (Menlove) ทฤษฎีนี้สนใจศึกษากระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับสิ่งแวดล้อมโดยเน้น ความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและตัวผู้เรียน โดยทฤษฎีนี้มองว่าการเรียนรู้ เกิดจากการสังเกต การเลียนแบบจากตัวแบบหรือการแสดงพฤติกรรมที่เหมือนตัวแบบโดยมีแรงจูงใจว่าการเลียนแบบจะนำมาซึ่งผลประโยชน์สำหรับการเรียนรู้จากการสังเกต ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นการรับมาซึ่ง การเรียนรู้ (Acquisition) ซึ่งเป็นกระบวนการทางปัญญา และขั้นการกระทำหรือการแสดงออก (Performance)

6.4 ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

จิตวิทยาการเรียนรู้ของ John Dewey ก่อให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ที่เรียกว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) แนวคิดนี้เชื่อว่า ความรู้ไม่ได้มาจากการ

ค้นพบจากภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม แต่เป็นความรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นภายในจิต จากการทำ ความเข้าใจหรือให้ความหมายกับเหตุการณ์ หรือสารสนเทศ โดยอาศัยความรู้เดิม ความเชื่อ ทฤษฎี และความคาดหวังของตนในการแปลความหมาย เพื่อทำความเข้าใจต่อสถานการณ์นั้น ๆ นักจิตวิทยาการเรียนรู้แนวคอนสตรัคติวิสต์ ที่มีชื่อเสียงในกลุ่มนี้ ได้แก่ Dewey Piaget Vygotsky และ Ausubel ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ เน้นที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ควบคู่ไปกับการทำ ความเข้าใจ ความรู้ใหม่โดยอาศัยประสบการณ์ของตนเองที่สะสมมาเป็นพื้นฐานนอกจากนี้ (Lambert and Walker, 1995) เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นความพยายามทางสังคมเป็นการเรียนรู้แบบ ร่วมมือกัน (Co-Operative Learning) ซึ่งเน้นความสำคัญของการสร้างความรู้โดยกลุ่มคน ใน มุมมองของ Ausubel (1963) ได้เห็นด้วยกับแนวการเรียนรู้ตาม ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยตั้ง ทฤษฎีการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย (Meaningful Verbal Learning) ขึ้นมีจุดเน้นว่าการเรียนรู้จะ เกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีพื้นฐานและนำมาเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ใหม่ ดังนั้น การเรียนรู้สิ่งใหม่จะมี ความหมายกับผู้เรียนเมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ใหม่กับ โครงสร้างความรู้ เดิมที่มีอยู่ถ้าผู้เรียนเรียนในสิ่งที่ไม่เคยมีพื้นฐานมาก่อนจะกลายเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. ความรู้เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นโดยตัวนักเรียน ผู้เรียนจะพัฒนาความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและสภาพการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเองมากกว่าที่จะรับมาจากการสอนจาก ผู้สอน ผู้เรียน ไม่ใช่กล่องที่ว่างเปล่าที่คอยรับการถ่ายทอดจากผู้อื่น แต่สามารถสร้างความรู้ได้ โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้เรียน สร้างระบบความเข้าใจ ด้วย ตนเองมากกว่าการส่งผ่าน หรือการถ่ายทอดจากผู้สอน (Construct Their Won Understanding)

2. การเรียนรู้ใหม่สร้างบนฐานของการเรียนรู้ที่ผ่านมา (Prior Understanding) กล่าวคือ ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้ตามกรอบแนวคิด ผู้เรียนสร้างความรู้เองนั้นยอมรับทั้งข้อมูลที่มีอยู่เดิม และข้อมูลที่ เกิดขึ้นใหม่ การพัฒนาความรู้ต่าง ๆ เกิดขึ้นตั้งแต่ผู้เรียนยังไม่ได้เข้าสู่โรงเรียน ซึ่งบางแนวคิด อาจจะถูกต้องและสอดคล้องกับความเป็นจริงแต่บางแนวคิดอาจคลาดเคลื่อนไปจากความเป็น จริง เช่น การเรียนรู้ของเด็ก เกี่ยวกับโลก และดวงอาทิตย์ตามประสบการณ์ของเด็กนั้น เด็กเห็น ว่าโลกแบนมีดวงอาทิตย์ และเมฆเคลื่อนตัวผ่านโลกตลอดทั้งวัน เด็กจึงมีความเชื่อว่าโลกแบน และมีดวงอาทิตย์หมุนรอบโลก จะเห็นได้ว่าการสร้างความรู้ของเด็กในเรื่องนี้ไม่สอดคล้องกับ ความเป็นจริง ต่อเมื่อเด็กได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากสภาพแวดล้อมและมีการแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นเพิ่มเติมความรู้ในเรื่องนี้ของเด็ก จึงมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวคิดใหม่

กล่าวคือเมื่อความรู้เดิมและประสบการณ์ใหม่ ไม่สอดคล้องกัน จึงเกิดภาวะไม่สมดุล (Disequilibrium) เด็กจำเป็นต้องปรับความรู้เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งสามารถทำได้โดยการเปิดรับประสบการณ์ใหม่และมีการสะท้อนประสบการณ์นั้นออกมา

3. การเรียนรู้เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)

กล่าวคือการทำหน้าที่ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นจะเป็นการเปิดโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจกับแนวคิดต่าง ๆ และทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเป็นผู้ประเมินความเข้าใจของตนเองด้วยการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ทำงานร่วมกันนั้น ไม่ใช่เพียงเพื่อให้ผู้เรียนช่วยเหลือกัน หรือแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันเท่านั้นแต่การที่ผู้เรียนได้ร่วมมือกันทำงานยังช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากวิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจะเป็นการเสริมประสิทธิภาพของการทำงานให้สูงขึ้นด้วย

4. การเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงสร้างเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) จากแนวคิดพื้นฐานทางการเรียนรู้ตามกรอบแนวคิดนี้พบว่า การเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ เป้าหมายของการเรียนรู้ เงื่อนไขสำหรับการเรียนรู้ และวิธีการสอน ซึ่งกล่าว โดยสรุปได้ดังนี้

4.1 เป้าหมายของการเรียนรู้ (Learning Goals) ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ได้แก่ การใช้เหตุผล ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาการเก็บจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การคิดยืดหยุ่น และ ความสนใจในความรู้นั้น โดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์ที่มีอยู่แล้วเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ที่สูงขึ้นไป

4.2 เงื่อนไขสำหรับการเรียนรู้ (Conditions of Learning) ประกอบด้วย

4.2.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนสำหรับกิจกรรมทางการเรียน (Complex Learning Environment) ทักษะของกลุ่มผู้เรียนสร้างความรู้เอง เชื่อว่าถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่ง่าย ๆ แล้วเมื่อเขาได้พบกับปัญหาที่ยากหรือซับซ้อนในชีวิตจริง เขาจะหนีออกจากปัญหานั้น ดังนั้น จึงควรจัดสภาพการเรียนรู้ที่ซับซ้อน โดยการให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาหรือสภาพการณ์ที่แท้จริง (Authentic Tasks) ทั้งนี้สภาพการณ์หรือปัญหาที่สร้างขึ้นสำหรับการเรียนควรมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน

4.2.2 การจัดเตรียมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการทำงานร่วมกัน การที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมมือกันทำงานนั้น ไม่ใช่เพียงเพื่อให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือกันหรือแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันเท่านั้น แต่การที่ผู้เรียน ได้ร่วมกันทำงานยังช่วยทำให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้ และวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนแต่ละคนที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นการเสริมประสิทธิภาพ ของการทำงานให้สูงขึ้นด้วย การส่งเสริมให้มีการอภิปรายและการมีส่วนร่วมใน ความรับผิดชอบถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับการเรียน

4.2.3 การเตรียมเนื้อหาในการสอนให้สอดคล้องกัน ในสภาพของ การเรียนนั้น ควรมีการจัดเตรียมเนื้อหาหรือสื่อการสอนต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันแต่มีการ นำเสนอในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้มองปัญหาได้หลายมุม เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีการ ทำงานร่วมกัน การที่ให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสร่วมมือกัน

4.2.4 การให้ความสำคัญกับการสะท้อนความคิดของผู้เรียน การ สะท้อนความคิดของผู้เรียนนั้น จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้ตระหนักถึงความหมายของสิ่งที่ ผู้เรียนสร้างขึ้น ซึ่งการที่ผู้เรียนได้รู้ถึงความคิดของตนเองได้นั้น จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการแก้ปัญหา การคิดค้น หรือการสำรวจความรู้ใหม่ ๆ ในระดับที่สูงขึ้นด้วยตนเอง

4.2.5 การสอนเน้นความสำคัญที่ตัวผู้เรียน (Student Centered) ผู้เรียนไม่ใช่เป็นเพียงฝ่ายรับหรือเป็นผู้ตอบรับ แต่ควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนตามความต้องการทางการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนจะไม่ สามารถเป็นผู้คิด หรือเป็นผู้เรียนได้ ถ้าขาดโอกาสในการจัดการกับการเรียนรู้ของตนเอง

4.3 วิธีสอน (Methods of Instruction) วิธีสอนที่ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการเรียนรู้ พอสรุปได้ดังนี้

4.3.1 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และการออกแบบสื่อต่าง ๆ เช่น Micro World and Hypermedia Designs ตามชื่อของ MicroWorld คือสิ่งเล็ก ๆ แต่เป็นสิ่งที่ เป็น สภาพการณ์ที่แท้จริง สำหรับการค้นพบและการสำรวจ ตัวอย่างของ Micro World ได้แก่ โปรแกรมภาษาโลโก้ (Logo) เป็นโปรแกรมที่จะกระตุ้นให้เด็กได้มีการสำรวจ และมีการค้นพบ ด้วยตนเอง โดยมี “เต่า” (Turtle) เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นการเรียนรู้โดย เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง และเป็นการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เด็กได้ลงมือกระทำกิจกรรมที่ แท้จริง

4.3.2 การฝึกฝนทางปัญญา (Cognitive Apprenticeships) การที่ ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมในกิจกรรมที่แท้จริง ได้ลงมือทำจริง ๆ ถือเป็นฝึกฝนทางปัญญาทาง หนึ่ง

4.3.3 การเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็น เครื่องมือ (Learning and Computer-Based Tools) เครื่องมือดังกล่าวเรียกว่า Bubble Dialogue

ซึ่งสร้างโดย LanguageDevelopment และ Hypermedia Group เป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถทางภาษา โดยผู้เรียนสามารถสร้างบทสนทนาผ่านตัวละครในคอมพิวเตอร์ของผู้เรียน สามารถสร้างบทสนทนาได้ตามที่ตนเองต้องการ ทั้งที่ผู้เรียนสามารถเปิดเผยต่อผู้อื่นได้ และไม่สามารถเปิดเผยต่อผู้อื่นได้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์จะทำหน้าที่เป็นผู้แก้ไข (Editing) สะท้อน (Reflection) และสนับสนุน (Supports) เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดพัฒนาการทางภาษา

6.5 บทบาทผู้สอนตามกรอบแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์

การสอนตามกรอบแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ครูเปรียบเสมือนผู้อำนวยการความสะดวก ในการเรียนรู้และมอบอำนาจให้กับผู้เรียนในการสร้างความเข้าใจในเนื้อหาด้วยตนเอง ผู้สอนไม่ควรทำตัวเป็นผู้แนะนำหรือเป็นผู้จัดพฤติกรรมของผู้เรียน Brooks a Brooks (1995 : 70 ; Cited in Lunenberg. 1998 : 53) ได้อธิบายเกี่ยวกับบทบาทการสอนของครูไว้ 12 ประเด็น ดังนี้

1. ผู้สอนตามกรอบแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ จะต้องเป็นผู้ให้กำลังใจ และยอมรับความเป็นอิสระและความคิดริเริ่มของผู้เรียน เพราะความเป็นอิสระและความคิดริเริ่ม ของผู้เรียนเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนได้มีการเชื่อมโยงแนวคิดต่างๆที่ผู้เรียนเกิดคำถามและสามารถตอบคำถามนั้นได้โดยการวิเคราะห์ แสดงว่าผู้เรียนนั้นเป็นผู้มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถเป็นผู้แก้ปัญหาได้ดีเท่ากับเป็นผู้ค้นพบปัญหา
2. ผู้สอนควรใช้ข้อมูลตามธรรมชาติและแหล่งข้อมูลที่แท้จริงประกอบกับความชำนาญการสอนตามกรอบแนวคิด ผู้เรียนสร้างความรู้เองนั้นเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้จากผลการค้นหาคำถามสัมพันธ์กับปัญหาที่แท้จริง
3. ผู้สอนควรใช้คำพูดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิด เช่น ให้จำแนก (Classify) ให้วิเคราะห์ (Analyze) ให้ทำนาย (Predict) และให้สร้างสรรค์ (Create) โดยให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมทางปัญญาได้แก่ การวิเคราะห์ (Analysis) การแปลความหมาย (Interpretation) การจัดประเภท (Classification) และการทำนาย (Prediction) เพื่อนเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาต่าง ๆ
4. ผู้สอนยินยอมให้ผู้เรียนเป็นผู้นำเข้าบทเรียนสู่บทเรียน เปลี่ยนกลยุทธ์ในการสอน และการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาซึ่งไม่ได้หมายความว่าความสนใจหรือความไม่สนใจในบทเรียนของผู้เรียนนั้นจะส่งผลให้ประเด็นหลักหรือเนื้อหาตามหลักสูตรจะต้องตัดออกไปแต่หมายความว่าผู้สอนจะนำสิ่งที่ได้จากผู้เรียนในขณะนั้นมาใช้ในการเรียน การที่ผู้เรียนมีความ

สนใจและมีความกระตือรือร้นเกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่มีความหมายมากกว่าการเรียนรู้เฉพาะบทเรียน

5. ผู้สอนจะต้องพยายามทำความเข้าใจโน้ตสัจของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความเข้าใจก่อนที่จะเริ่มมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแสดงความเข้าใจของผู้สอนออกมา สภาพการณ์ที่ผู้สอนแสดงความเข้าใจของคนออกมาก่อนการถามความเข้าใจของนักเรียนจะเป็นการกำจัดความคิดของนักเรียน นักเรียนจะยุติการคิดเพื่อรอคำแนะนำหรือรอคำตอบที่ถูกต้องจากผู้สอน

6. ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสนทนากับทั้งผู้สอนและผู้อื่นแนวทางหนึ่งที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเป็นแรงเสริมให้นักเรียนได้เกิดความคิดความเข้าใจมากขึ้นคือการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการอภิปรายการที่นักเรียนได้มีโอกาสในการเสนอความคิดของตน ได้รับฟังและได้สะท้อนความคิดของผู้อื่น ๆ ถือเป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนได้สร้างความเข้าใจใหม่หรือสะท้อนความเข้าใจเดิมของตนที่มีอยู่

7. ผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้ถามคำถาม โดยการกระตุ้นให้นักเรียนสามารถใช้คำถามที่ซับซ้อนและให้คำถามปลายเปิดได้ถือเป็นการท้าทายให้นักเรียนได้แสวงหาไปถึงประเด็นที่ลึกซึ้งและกว้างไกลเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปความเข้าใจของตนเอง

8. ผู้สอนควรเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้มีการตอบสนอง เมื่อนักเรียนได้มีการเริ่มต้น ในการตอบสนองและมีการตอบสนองบ่อยขึ้น นักเรียนจะได้มีโอกาสตรวจสอบและประเมิน ความเข้าใจ และความผิดพลาดของตนเอง เป็นกระบวนการที่นำนักเรียนไปสู่การสร้าง ความเข้าใจในประเด็นปัญหา และความคิดของตนเอง

9. ผู้สอนจะกระตุ้นให้นักเรียนได้มีการโต้แย้งหรือปฏิเสธสมมติตามที่ตั้งขึ้น และกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายโต้แย้ง จะส่งผลให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางปัญญา

10. ผู้สอนจะต้องให้เวลาหลังจากได้ถามคำถามในสภาพของห้องเรียน นั้น มีนักเรียนบางส่วนที่ไม่ได้เตรียมตัวพร้อมสำหรับตอบคำถาม หรือตอบสนองต่อสิ่งที่มากระตุ้น ในทันที ผู้เรียนในส่วนนี้จำเป็นต้องอาศัยเวลา การที่ผู้สอนต้องการคำตอบหรือการตอบสนอง จากผู้เรียนส่วนนี้ทันที จะกลายเป็นการยับยั้งความคิดของผู้เรียน และเป็นการบีบบังคับให้ ผู้เรียนกลายเป็นผู้ดูแลเหตุการณ์

11. ผู้สอนควรใช้เวลาสำหรับผู้เรียนในการสร้างความสัมพันธ์และสร้างสรรค์ ผู้สอนควรจัดเตรียมกิจกรรมสำหรับชั้นเรียนและจัดเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างรูปแบบ ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดต่าง ๆ ด้วยตนเอง

12. ผู้สอนควรเอาใจใส่ธรรมชาติความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนโดยใช้โมเดลวัฏจักรการเรียนรู้ (The Learning Cycle Model) ซึ่งเสนอโดย (Atking and Karplus. 1963 : 48 ; Cited in Lunenberg. 1998 : 22) เป็นรูปแบบที่อธิบายถึงพัฒนาการถึงหลักสูตรและการสอนมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การค้นพบ (Discovery) การแนะนำ มโนทัศน์ (Concept Introduction) และการประยุกต์มโนทัศน์ (Concept Application) โดยมีสภาพการณ์ดังนี้

1) ผู้สอนจัดเตรียม โอกาสที่เปิดกว้างสำหรับผู้เรียนให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ในการเลือกเนื้อหาสาระ ในขั้นนี้เป็นการออกแบบสำหรับให้ผู้เรียน ได้กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานจากงานหรือข้อมูลที่มีอยู่ (Discovery) 2) ผู้สอนจัดเตรียม บทเรียน โดยให้ความสำคัญกับปัญหาของผู้เรียนจัดเตรียมความสัมพันธ์และศัพท์ใหม่ ๆ ที่มีโครงสร้างตามประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อเป็นการแนะนำมโนทัศน์ (Concept Introduction) 3) จัดสภาพการณ์ และปัญหาใหม่ เพื่อให้ผู้เรียน ได้สะท้อนศักยภาพของตน จากสิ่งที่ได้เรียนรู้ มาก่อนหน้านี้ ถือว่าเป็นการประยุกต์ใช้มโนทัศน์ (Concept Application)

ศิริชัย กาญจนวาสี (2547 : 85) ได้สรุปหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Principles) ซึ่งมาจากแนวทฤษฎี Constructivism ไว้ดังนี้

1. ความรู้ที่ผ่านมาของผู้เรียนเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่
2. ผู้เรียนมีความต้องการที่จะคิดเพื่อสร้างกลยุทธ์การเรียนรู้ของตนเอง
3. ผู้เรียนค้นคว้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่
4. การใช้กิจกรรมสถานการณ์จริงช่วยให้การเรียนรู้มีความหมาย
5. การกระตุ้นและแรงจูงใจช่วยสร้างพลังการเรียนรู้
6. บริบททางสังคมของห้องเรียนมีผลต่อการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีปัญญา นิยมทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่ง 4 ทฤษฎีมองการเรียนรู้ในมุมมองเดียวกัน คือ เน้นที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ควบคู่กับการเข้าใจ ความรู้ใหม่ โดยอาศัยประสบการณ์ของตนเองที่สะสมมาเป็นพื้นฐาน

7. ทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎีที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้เชี่ยวชาญและนักศึกษไทย ได้รวบรวมแนวคิดโดยเริ่มจากการวางแนวคิดพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้ 5 ประการ คือ 1) แก่นแท้ของการเรียนการสอนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่งทุกเวลา ต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต 3) ศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดของการเรียนรู้ 4) ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีด้วยการสัมผัส 5) สารที่สมมูลเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ คือ ความคิด ความสามารถ และความดี จากแนวคิดพื้นฐานดังกล่าว ได้กลายเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ 5 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีอย่างมีความสุข ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543)

7.1 ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย

1. ทฤษฎีการสร้างความรักและศรัทธา ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการสร้างศรัทธา ต่อการเรียนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรัก และความสนใจต่อบทเรียนต่อครูและเพื่อน โดยเน้นว่าศรัทธาจะเกิดจากองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ 1) การเรียนบนฐานแห่งความรัก 2) บทเรียนที่สนุกและเพลิดเพลิน และ 3) การส่งเสริมความสนใจและความผูกพัน

2. ทฤษฎีการเห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning Appreciation) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่า 1) การเรียนที่มีความหมาย ประกอบด้วยบทเรียนที่เหมาะสมกับวัย และความสนใจ เนื้อหากระชับง่ายต่อการทำความเข้าใจ มีตัวอย่างชัดเจน ไร้ให้คิดและติดตาม และมีคำอธิบายที่ไม่คลุมเครือ 2) เด็กเปรียบเสมือนเมล็ดพันธุ์ที่รอการเจริญเติบโต มีความสามารถเฉพาะตัว และ 3) เด็กจะเกิดความรักและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน เมื่อบทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อน

3. ทฤษฎีเปิดประตูสู่ธรรมชาติ ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่า 1) บทเรียนในห้องเรียนจะน่าสนใจ เมื่อสภาพห้องเรียนน่าเรียน มีสื่อมีกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนได้สัมผัสและเรียนรู้ด้วยตนเอง 2) บทเรียนนอกห้องเรียนจะมาช่วยเสริมการเรียน เพราะเด็กได้สัมผัสของจริง 3) การนำธรรมชาติมาเป็นบทเรียน และ 4) ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้กิจกรรมของโรงเรียน ส่งเสริมกิจกรรมที่สัมพันธ์กับชุมชนเพื่อแก้ปัญหาเด็ก

4. ทฤษฎีมุ่งมาดและมั่นคง (Willing and Firm) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการรู้จักตนเอง รู้จุดดี จุดด้อย ยอมรับสภาวะแห่งตน ไม่คูถูกตนเอง ใจกว้าง พร้อมที่จะปรับปรุง แก้ไข

ตนเอง รู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจและตั้งใจจริง ย่อมนำมาซึ่งความสำเร็จ ซึ่งจะนำไปสู่ความภูมิใจ เห็นคุณค่าของตน

5. ทฤษฎีชีวิตที่สมดุล (Equilibrium of Life) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสนใจกับการสมดุลของชีวิต

7.2 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ทฤษฎีนี้มีแนวโน้มว่า การเรียนรู้ให้รู้ทัน เกิดขึ้นที่ใจ ต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ศูนย์กลางของการเรียนรู้อยู่ที่ผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้จัดการให้เกิดการเรียนรู้ สำหรับการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) และการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative Learning)

7.3 ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการคิดใด ๆ หากบุคคลมีคุณสมบัติที่เอื้อต่อการคิด นับได้ว่าเป็นพื้นฐานและการเริ่มต้นที่ดี การคิดของบุคคลนั้นจะต้องอาศัยทักษะการคิด จำนวนมากเป็นแกนสำคัญ ซึ่งทักษะการคิดเหล่านี้จะช่วยพัฒนากระบวนการคิดแบบต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

7.4 ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ: ศิลปะ ดนตรี กีฬา

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการพัฒนาสุนทรียภาพ ประกอบด้วยหลักการ 3 หลักการ คือ หลักความเหมือน หลักความต่าง และหลักความเป็นจริง หลักการทั้ง 3 หลักการจะต้องอยู่ด้วยกัน ขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ความเหมือนคือแม่แบบ หลักของความเหมือน ประกอบด้วยการเล่นแบบและการทำซ้ำ ส่วนความต่างเป็นความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง ความจำเริญเพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ และความเป็นพื้นฐานทางวัฒนธรรม

7.5 ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย : การฝึกฝน ภาว วาจา ใจ

ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการพัฒนาลักษณะนิสัยนั้นจะต้องพัฒนาโดยการฝึก การ วาจา ใจ เพื่อให้เป็นคนมีความสุข ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

ปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เช่น

สุภาพ เต็มรัตน์ (2550 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคใต้ตอนบน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เพื่อใช้ทดสอบยืนยันแบบจำลองความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน จำนวน 417 คน กลุ่มตัวอย่างที่ 2 เพื่อใช้ทดสอบยืนยันแบบจำลองความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ จำนวน 417 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีลักษณะดังนี้

1.1 ประสบการณ์ในการสอน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านคุณลักษณะวิชาชีพ เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

1.2 การสนับสนุนการทำงานของครู มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาครูคุณลักษณะด้านวิชาชีพเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจ

1.3 เจตคติต่ออาชีพครู มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่าน เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

1.4 การพัฒนาครู มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านคุณลักษณะวิชาชีพครู เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

1.5 คุณลักษณะด้านวิชาชีพ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่าน เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

1.6 เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านความพึงพอใจในงาน

1.7 ความพึงพอใจในงาน มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Bennett and O'Brien (1994 : 41-49) พบว่า มีปัจจัยสำคัญ 12 ปัจจัยซึ่งมีอิทธิพลต่อความสามารถ ในการจัดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ดังนี้

1. กลยุทธ์หรือวิสัยทัศน์ (Strategy or Vision) องค์กรและสมาชิกต้องมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับว่า พวกเขาต้องการ ไปจุดใด เพื่อที่จะคาดหมายได้ว่า พวกเขาจำเป็นต้องเรียนรู้อะไรบางอย่างเพื่อนำไปให้ถึงจุดหมายนั้น พวกเขาต้องพัฒนากลยุทธ์กว้าง ๆ เพื่อไปให้ถึงเป้าหมายเพื่อที่จะรู้ว่าการเรียนรู้ของพวกเขาสามารถผลักดันองค์กร ไปสู่วิสัยทัศน์ของพวกเขา นอกจากนี้ถ้าองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ต่อหมู่คณะแล้ว วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ก็๗ ต้องสนับสนุนและส่งเสริมองค์กรแห่งการเรียนรู้

2. การปฏิบัติเชิงบริหาร (Executive Practices) สมาชิกองค์กรอาจตั้งเป็นคำถามได้ว่า ผู้บริหารให้นโยบายอะไรและปฏิบัติอะไรบางอย่าง เพื่อเป็นการสนับสนุนวิสัยทัศน์ของการเรียนรู้ขององค์กร ผู้บริหารควรจะทำอย่างไรในการชี้แจงให้บุคลากรในองค์กรได้ เห็นความชัดเจนถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และความก้าวหน้าขององค์กร ผู้บริหารทำอะไรบางอย่างเพื่อปลุกเร้าหรือกระตุ้นในบางส่วนขององค์กรที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง ให้ขับเคลื่อนตามผู้บริหารเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ที่วางไว้

3. การปฏิบัติเชิงจัดการ (Managerial Practices) ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้สนับสนุนและนิเทศการทำงานใจแต่ละวันของแต่ละบุคคลและคณะ จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักการของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในองค์กร ซึ่งมีการเรียนรู้อย่างจริงจังนั้น ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนผู้ร่วมงานให้มีความเจริญก้าวหน้าและมีการพัฒนา จะต้องช่วยพวกเขาบูรณาการสิ่งที่พวกเขาต้องเรียนรู้ จะต้องสามารถร่วมกันคิดเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่คาดหวัง และการใช้วิธีการใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาต่อไปข้างหน้า

4. บรรยากาศ (Climate) การปฏิบัติงานจะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นั่นก็คือ บรรยากาศในองค์กร ซึ่งบรรยากาศในองค์กร คือผลสรุปของค่านิยมและเจตคติของทุกคนในองค์กร เกี่ยวกับการทำงานของพวกเขา องค์กรแห่งการเรียนรู้นำบรรยากาศแห่งการเปิดใจและไว้วางใจกันมาใช้ ซึ่งบุคคลจะต้องไม่กลัวที่จะแสดงความคิดเห็นและพูดตามที่ใจคิด อุปสรรคระหว่างผู้จัดการและลูกจ้างจะถูกขจัดออกไป และทุกคนทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนงานที่ออกมาดีเยี่ยมตามอุดมคติ

5. องค์กรหรือโครงสร้างของงาน (Organization or Job Structure) โครงสร้างองค์กรสามารถสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการนิยามภาระงานที่เปลี่ยนแปลงได้ เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของสภาพแวดล้อมภายนอก และตามความต้องการขององค์กรเอง การปฏิบัติหน้าที่ เช่น มีการสับเปลี่ยนหน้าที่และการชี้แนะด้วยตนเอง มีการทำงานข้ามคณะทำงานเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่น จะต้องมีการกำจัดนโยบายตามระบบราชการ และกฎที่สกัดกั้นหรือขัดขวางการเคลื่อนไหวของข้อมูล

6. การเคลื่อนไหวของข้อมูลสารสนเทศ (Information Flow) การเรียนรู้ขององค์กรต่าง ๆ จะอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้ทันกับยุคข้อมูลสารสนเทศและการเผยแพร่ระบบคอมพิวเตอร์จะช่วยสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างพนักงานต่าง ๆ ให้ง่ายขึ้น และเพื่อให้แน่ใจว่าพนักงานได้รับข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ตรงกับงานของตนเอง

7. การปฏิบัติของบุคคลและทีมงาน (Individual and Team Practices) ข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นการทำงานบุคคลและเป็นทีม ในองค์กรแห่งการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้จะมีประโยชน์อย่างยิ่ง องค์กรต่าง ๆ จะเจริญเติบโตได้เมื่อตัวบุคคลหรือทีมต่างแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เมื่อบุคคลเห็นข้อผิดพลาดก็จะเป็นโอกาสในการเรียนรู้และไม่ตำหนิหรือกล่าวโทษกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมา และทำงานเพื่อแก้ปัญหานั้น ๆ

8. กระบวนการทำงาน (Work Process) องค์กรจะกระตุ้นการเรียนรู้ได้โดยผ่านวิสัยทัศน์ ระบบสารสนเทศ แต่จะรวมกับการใช้กระบวนการทำงานที่จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เช่น มีการสอนหรือฝึกเทคนิคในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจตนเอง เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทาง หรือปรับสภาพกระบวนการต่าง ๆ ให้อยู่ในแนวหน้าให้เท่ากันหรือดีกว่าคนที่เก่งที่สุดในปัจจุบัน (Benchmarking) เป็นต้น

9. เป้าหมายหรือข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน (Performance Goals or Feedback) ประเด็นสำคัญขององค์กรที่ประสบความสำเร็จโดยตรงนั้น จะต้องเน้นลูกค้า จะต้องทราบว่าจะอะไรที่เขาต้องการและจำเป็น การเรียนรู้เพื่อจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างเดียวจะไม่ประสบความสำเร็จคุณค่าของการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการช่วยเหลือองค์กรในการบริการลูกค้าให้ดีขึ้น ซึ่งต้องอาศัยการมีข้อมูลย้อนกลับทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

10. การฝึกอบรมหรือการศึกษา (Training or Education) เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่า การฝึกอบรมและการศึกษานั้นมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลง การปฏิบัติงานในองค์การ การฝึกอบรมเป็นสิ่งจำเป็นในองค์การแห่งการเรียนรู้ โปรแกรมการฝึกอบรมที่เป็นทางการจะ เน้นการช่วยเหลือบุคคลในการเรียนรู้ด้วยตนเองและจากประสบการณ์ของผู้อื่น แล้วจากนั้นก็ สามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เครื่องมือในการวางแผนพัฒนารายบุคคลได้จัดสรรไว้ สำหรับทุกคนนอกจากนี้ยังมีแบบของการฝึกต่าง ๆ เช่น การฝึกปฏิบัติเป็นทีม การศึกษาเป็นทีม การสาธิตโครงการ การให้คำปรึกษาโดยเพื่อน โครงการการเรียนรู้งานพื้นฐาน (ซึ่งมักจะรู้ว่าเป็นการเรียนรู้แบบการสะท้อนการปฏิบัติ) เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย สามารถ จัดการอบรมหรือฝึกปฏิบัติโดยผ่านดาวเทียมและคอมพิวเตอร์

11. การพัฒนารายบุคคลหรือทีมงาน (Individual or Team Development) องค์การแห่งการเรียนรู้จะหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นสมาชิกให้พัฒนาด้วยตนเอง ขณะเดียวกัน ก็จะส่งเสริมการพัฒนาทีมงานด้วย องค์การสามารถเรียนรู้ได้เพียงว่า ทีมงานเรียนรู้ร่วมกันแบบ ชุมชนผู้ปฏิบัติงาน (Communities of Practice) ที่มีการปฏิบัติงานกันอย่างต่อเนื่อง การให้ อำนาจในการทำงานเป็นทีมหรือรายบุคคล แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านความคิด สำหรับโลกธุรกิจ และยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์การต่าง ๆ ที่จะหาวิธีเพิ่มความสามารถในการ เรียนรู้ของตนเอง

12. การให้รางวัลหรือการยอมรับ (Rewards or Recognition) เป็นองค์ประกอบ หรือกรอบตัวสุดท้ายที่สนับสนุนตัวอื่นทั้งหมด ระบบการให้รางวัลและการยอมรับจะส่งเสริม และกระตุ้นการเรียนรู้แบบรายบุคคลแบบองค์การ ซึ่งการให้รางวัลอาจใช้หลายรูปแบบ เช่น จากบุคคลที่ผู้ร่วมงานยอมรับ ซึ่งเป็นบุคคลที่อาจเสนอแผนงานอื่นที่มีประโยชน์ต่อทุกคนมา แลกเปลี่ยนเมื่อองค์การมีการเรียนรู้และเติบโตขึ้น เป็นต้น

Marquardt and Structur (1994 : 389-409) ได้ทำการศึกษาวิจัยและได้เสนอปัจจัยที่ จะช่วยเสริมสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ไว้ 11 ปัจจัย ดังนี้

1. โครงสร้างที่เหมาะสม (Appropriate Structure) โครงสร้างขององค์การแห่ง การเรียนรู้ที่เหมาะสม คือ โครงสร้างที่เล็กและคล่องตัว ไม่มีสายการบังคับบัญชามากเกินไป มี คำพรรณนางาน (Job Description) ที่ยืดหยุ่น ไม่ตายตัว การบังคับบัญชาไม่เน้นการควบคุมมาก เกินไป กระบวนการทำงานไม่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อเอื้อต่อการจัดตั้งทีมงานได้ และที่สำคัญต้องมี โครงสร้างแบบองค์รวม (Holist Structure) แบบเดียวกับสิ่งมีชีวิต ที่มีองค์ประกอบต่างทำ หน้าที่ประสานสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างแยกอิสระจากกันไม่ได้ แม้จะแจกเป็น

หน่วยย่อยก็ต้องมีสภาพทุกอย่างเหมือนระบบทั้งหมดขององค์กร นอกจากนี้โครงสร้างขององค์กรจะมีลักษณะแบบทีมงานข้ามหน้าที่ (Cross Functional Work Teams) เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ของทีม พัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ที่เชื่อถือได้ เรียนรู้ที่จะประสานงานและมุ่งตรงไปยังการทำงานที่ซับซ้อนขึ้นของทีมและเอาชนะการแตกแยกขององค์กร

2. วัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน (Corporate Learning Culture) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีวัฒนธรรมที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ด้วยความตระหนักในตน (Self Awareness) การใคร่ครวญ (Self-Reflective) และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยจะไม่รู้จักกับคำว่า “ทดสอบแล้วล้มเหลว ” ตราบเท่าที่มีการศึกษาเรียนรู้จากการกระทำนั้น ๆ สนับสนุนให้มีการใช้ข้อมูลย้อนกลับ สมาชิกในองค์กรจะมีนิสัยใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่ต่อกันอย่างฉันทมิตร มีแรงจูงใจที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีโอกาสในการพัฒนาตนเองสำหรับทุกคนให้เกิดนิสัยการเรียนรู้จากทุกอย่างในการทำงาน

3. การเพิ่มอำนาจ (Empowerment) เป็นการส่งเสริมสนับสนุนและเปิดโอกาสให้สมาชิกมีความสามารถในการเรียนรู้ มีอิสระในการตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ลดความรู้สึกพึ่งพาผู้อื่นในการแก้ไขปัญหา ขยายความรู้ในการเรียนรู้ของตนให้บังเกิดผลงอกงาม มีความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ กระจายความรับผิดชอบและการตัดสินใจแก้ปัญหา ไปสู่ระดับล่างหรือผู้ปฏิบัติ เพื่อให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ภายใต้กลยุทธ์ และแผนงานขององค์กร

4. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการคาดคะเนการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีและคาดคะเนผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมขององค์กรเพื่อให้ปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง เป็นการคาดคะเนเกี่ยวกับภาพอนาคตที่เป็นไปได้ แสดงอนาคตภาพขององค์กรที่มีประโยชน์แก่สังคม การเลือกเป้าหมายการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่องค์กรมุ่งที่จะปฏิสัมพันธ์ด้วย

5. การริเริ่มและการถ่ายโอนความรู้ (Knowledge Creation and Transfer) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการริเริ่มและถ่ายโอนความรู้อย่างต่อเนื่อง การสร้างนวัตกรรมองค์ความรู้ใหม่ ๆ มิใช่เกิดจากการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) หรือเกิดจากการลอกแบบและพัฒนา (Copy and Development) เท่านั้น แต่สมาชิกทุกคนในองค์กรจะต้องมีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ เรียนรู้จากส่วนอื่น ฝ่ายอื่น จากเครือข่ายสายสัมพันธ์ ติดต่อกันผ่านช่องทางการสื่อสาร และเทคโนโลยีต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน มีการสร้างความรู้ใหม่จากทั้งข่าวสารภายนอกและภายใน มีการหยั่งรู้ทางความคิดของแต่ละบุคคลในองค์กรด้วย

6. เทคโนโลยีการเรียนรู้ (Learning Technology) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานในกระบวนการเรียนรู้อย่างทั่วถึง และให้มีการเก็บ ประมวล ถ่ายทอดข้อมูลกันได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง สร้างเครือข่าย สร้างฐานข้อมูล คอมพิวเตอร์ มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) เทียบเคียงกับการทำงานของสมองมนุษย์ เพื่อช่วยถ่ายโอนการเรียนรู้ไปทั่วทั้งองค์กร ทำให้การฝึกอบรมในอนาคตมีความรวดเร็ว สั้นกระชับและประยุกต์ใช้ได้ เช่น มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางไกล (Video Conference) มาใช้ในการเรียนรู้ทางไกล และการฝึกอบรมโดยสถานการณ์จำลอง (Simulation Games) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตัวเอง เป็นต้น

7. คุณภาพ (Quality) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องเน้นคุณภาพงานการที่องค์การให้ความสำคัญกับการบริหารเชิงคุณภาพโดยรวม และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ กลายเป็นผลดีที่เกิดขึ้น องค์กรต้องยึดหลักการว่าจะพัฒนาคุณภาพตามคุณค่าในสายตาของผู้รับ บริการ เชิงคุณภาพโดยรวม และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ กลายเป็นผลดีที่เกิดขึ้น องค์กรต้องยึดหลักการว่าจะพัฒนาคุณภาพตามคุณค่าในสายตาของผู้รับบริการ

8. กลยุทธ์ (Strategy) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องใช้กลยุทธ์การเรียนรู้โดยเจตนา และ การเรียนเชิงปฏิบัติ (Action Learning) เป็นจิตสำนึกขององค์กรควบคู่ไปกับการทำงานกระบวนการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างมีกลยุทธ์ ทั้งในการวางแผน การดำเนินการและการประเมิน ผู้บริหารจะเป็นผู้ทำหน้าที่ทดลองมากกว่าจะเป็นผู้กำหนดแนวทางปฏิบัติ หรือ กำหนดคำตอบไว้ให้

9. บรรยากาศที่สนับสนุนส่งเสริม (Supportive Atmosphere) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้เขาได้พัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยมเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เต็มเปี่ยมเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย ให้ความเท่าเทียมเสมอภาคกันให้ความเป็นอิสระ สร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม โดยมีความสมดุลระหว่างความต้องการของบุคคลและองค์กร

10. ทีมงานและเครือข่าย (Teamwork and Networking) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องตระหนักถึงความร่วมมือ การแบ่งปัน การทำงานเป็นทีม การทำงานแบบเครือข่าย เป็นการทำหน้าที่มิใช่เพียงแต่การแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และริเริ่มสิ่งใหม่ๆ เพื่อสร้างการแข่งขันและการสร้างพลังร่วมกันอันจะทำให้องค์กรอยู่รอดและเจริญเติบโต

11. วิสัยทัศน์ (Vision) องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ เป็น นันทามติขององค์กรและสนับสนุนสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งรวมถึงพันธกิจ (Mission) เพื่อ เป็นแรงผลักดันให้การปฏิบัติงานมุ่งสู่เป้าหมายอย่างมีเจตจำนง การกำหนดค่านิยมของ ค่านิยม ปรัชญา ความคิด ความเชื่อที่คล้ายคลึงกันส่งผลให้มีการร่วมกันทำงาน

Kaiser (2003 : 51-349) ได้ศึกษาวิจัยและนำเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ จำนวน 8 ปัจจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความมุ่งมั่นอุทิศ ตนเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติงานสำเร็จไปตามวิสัยทัศน์ขององค์กร และประสานวิสัยทัศน์ของ บุคคล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสอนงาน เสนอทักษะ พร้อมสอนคุณธรรมรวมทั้ง เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

2. วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) หมายถึง วิธีการประพฤติ ปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กร กฎเกณฑ์ ค่านิยม ระเบียบวินัย ซึ่งได้รับอิทธิพลจาก ประวัติศาสตร์ขององค์กร ความต้องการของลูกค้า และการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก วัฒนธรรมองค์กรมี 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึง องค์กรความรู้ที่ไม่มีการยึดติดกับความรู้ เดิม แต่เป็นความจริงที่มีอิสระ และไม่สามารถวัดจำนวนได้ และบุคคลสามารถเข้าถึงแหล่ง ขององค์ความรู้ได้ รวมทั้งเป็นความรู้ที่ปรากฏตลอดเวลา สมาชิกยอมรับ ไม่มีใครรู้คำตอบจาก ทุกคำถามได้

2.2 การมีอิสระในการเรียนรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่นำไปสู่ความสำเร็จอย่าง มีเสรีภาพและมีความคิดอิสระ สร้างความคิดใหม่ แล้วยั่งยืน และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

2.3 ความเป็นเอกภาพในองค์กร หมายถึง สมาชิกในองค์กรต้องมี จิตสำนึกในการทำงานตามสถานะของตน โดยยอมรับและเข้าใจเป้าหมายขององค์กร ซึ่งทำ ให้เกิดผลประโยชน์ต่อองค์กรเสมือนตนเป็นผู้มีส่วนในองค์กร

3. พันธกิจและยุทธศาสตร์ (Mission and Strategy) หมายถึง เป้าหมายที่ องค์กรตั้งใจปฏิบัติงานให้สำเร็จเกินกว่าที่วัตถุประสงค์ขององค์กรได้กำหนดไว้ ในองค์กร แห่งการเรียนรู้พันธกิจและยุทธศาสตร์ มี 3 ประการ ดังนี้

3.1 การคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง สมาชิกในองค์กรต้องยอมรับและ ปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ในระดับระบบรวมขององค์กร ไม่ใช่แค่ในระดับ บุคคลหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น สมาชิกทุกคนมีความสำคัญต่อแผนยุทธศาสตร์ เพื่อการ

เปลี่ยนแปลงการ ปฏิบัติงานในองค์กร และสมาชิกต้องคำนึงถึงแผนงานในแต่ละแผนของตน ซึ่งมีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ขององค์กรด้วย

3.2 การตรวจสอบจากภายนอก หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความต้องการของลูกค้า การเคลื่อนย้ายของกลุ่มแข่งขัน เทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร และสมาชิกในอนาคต

3.3 การสร้างเสริมองค์ความรู้ หมายถึง การเผยแพร่ และชี้แจงข้อมูลข่าวสารที่เป็นพื้นฐานองค์ความรู้ขององค์กร และเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการตอบสนองขององค์กร ไปสู่การทำท่าย และพัฒนาการปฏิบัติงานในองค์กร

4. การดำเนินงานบริหารจัดการ (Management Practices) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานใน 4 เรื่องดังนี้

4.1 การสนับสนุนการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารสนับสนุนสมาชิกให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร คือ เรียนรู้จากความสำเร็จและความผิดพลาด รวมทั้งพยายามรักษาความสัมพันธ์ในการทำงานที่ดีกับแผนกขององค์กร

4.2 การจูงใจเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง การที่ผู้บริหารมีความกล้าและจูงใจสมาชิกเพื่อไปสู่การเรียนรู้ และการพัฒนาในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล ช่วยกันกำหนดเป้าหมายสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งผู้บริหารให้สมาชิกรับผิดชอบต่อการเรียนรู้

4.3 การพัฒนาศักยภาพ หมายถึง การที่บริหารจัดการกิจกรรมสนับสนุนทักษะการอยู่ร่วมกันสามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพที่ยิ่งใหญ่ รวมทั้งการปฏิบัติงานที่ดีขึ้นของสมาชิก

4.4 การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การที่ผู้บริหารจัดทรัพยากรและงบประมาณต่าง ๆ ที่ต้องการ ไปสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกให้บรรลุเป้าหมาย

5. โครงสร้างองค์กร (Organizational Structure) หมายถึง ลักษณะโครงสร้างของการจัดหน้าที่ และบุคคลเข้าสู่ระดับของความรับผิดชอบ การตัดสินใจ อำนาจหน้าที่ และการปฏิสัมพันธ์กันใน 2 ลักษณะดังนี้

5.1 การจัดโครงสร้างแบบผสมผสาน หมายถึง การบูรณาการเป้าหมายหน้าที่ บทบาท ความพยายามในการทำงาน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร

5.2 โครงสร้างที่เอื้ออำนวยความสะดวก หมายถึง โครงสร้างที่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

6. ระบบองค์การ (Organization Systems) หมายถึง การที่องค์การมีระบบข้อมูลข่าวสาร ระบบสารสนเทศ ระบบพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีมาตรการด้านนโยบาย และการมีกลไกที่อำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิก

7. บรรยากาศการเรียนรู้ (Working Climate) หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในองค์การสร้างความประทับใจและความรู้สึกที่ดีของสมาชิก ในหน่วยงานมีบรรยากาศการทำงาน 2 ลักษณะ ดังนี้

7.1 บรรยากาศการเรียนรู้ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยม บรรทัดฐาน และพฤติกรรมของสมาชิก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

7.2 การปฏิสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมของสมาชิกที่แลกเปลี่ยนพูดคุยช่วยเหลือกัน เอื้ออำนวยความสะดวกให้สมาชิกเติบโต และประสบความสำเร็จ

8. การจูงใจ (Motivation) หมายถึง การกระตุ้น การโน้มน้าวสมาชิกในองค์การให้อุทิศตน มีน้ำใจ มีความผูกพันในงาน และความเพียรพยายามปฏิบัติงาน เพื่อบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ

จากผลการศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ทั้งในต่างประเทศและภายในประเทศดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์
2. โครงสร้างวิทยาลัย
3. เทคโนโลยีและระบบงาน
4. การปฏิบัติด้านการบริหาร
5. การปฏิบัติด้านการจัดการ
6. การปฏิบัติงานของครูและทีมงาน
7. การพัฒนาครูและทีมงานภาวะผู้นำทางวิชาการ
8. บรรยากาศและวัฒนธรรมของวิทยาลัย
9. การจูงใจ
10. เป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับ

เพื่อให้มองเห็นความสัมพันธ์แนวความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจึงสรุปเปรียบเทียบสรุปของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จากผลการวิจัย 6 เรื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

Bennet & O'Brien. 1994	Marquardt & Reynolds. 1994	Raiser. 2000	สุภาพ เต็มรัตน์ 2550	สมคิด สร้อยน้ำ 2547	สุรัตน์ ดวงชาตม 2547	ปัจจัยที่ได้จากการสังเคราะห์ของผู้วิจัย
กลยุทธ์หรือ วิสัยทัศน์	กลยุทธ์วิสัยทัศน์	พันธกิจและยุทธศาสตร์	ประสบการณ์ในการสอน	บรรยากาศและวัฒนธรรม โรงเรียน	บรรยากาศและวัฒนธรรม องค์การ	-
องค์การหรือ โครงสร้างของงาน	โครงสร้างที่เหมาะสม	โครงสร้างองค์การ	การสนับสนุนการทำงานของครู	การปฏิบัติด้านการบริหาร	วิสัยทัศน์และเป้าหมายการทำงาน	การสนับสนุนการทำงานของครู
การเลื่อนไหลข้อมูลสารสนเทศกระบวนการทำงาน	เทคโนโลยีการเรียนรู้	การดำเนินงานบริหารจัดการ	เจตคติต่ออาชีพครู	เป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับปฏิบัติงาน	คิดค้นนวัตกรรม และใช้เทคโนโลยี	-
การปฏิบัติเชิงการบริหาร	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	-	การพัฒนาครู	ภาวะผู้นำ	-	การพัฒนาครู
การปฏิบัติเชิงการจัดการ	การริเริ่มและถ่ายโอนความรู้	ระบบขององค์การ	คุณลักษณะด้านวิชาชีพ	วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์	การมุ่งใจในการปฏิบัติงาน	คุณลักษณะด้านวิชาชีพ
การปฏิบัติของบุคคลและทีมงาน	ทีมงานและเครือข่าย	-	เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	เทคโนโลยีและระบบงาน	การปรับเปลี่ยนภายในองค์การ	เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
การฝึกอบรมหรือให้การศึกษาการพัฒนาบุคคลและทีมงาน	การเพิ่มอำนาจ	บรรยากาศการทำงานวัฒนธรรมองค์การ	ความพึงพอใจในงาน	การปฏิบัติงานของครูและทีมงาน	การจัดการความรู้และข้อมูลภายในองค์การ	ความพึงพอใจในงาน

Bennet & O'Brien.1994	Marquardt & Reynolds. 1994	Raiser. 2000	สุภาพ เต็มรัตน์ 2550	สมคิด สร้อยน้ำ 2547	สุรัตน์ ดวงชาตม 2547	ปัจจัยที่ได้จากการ สังเคราะห์ของผู้วิจัย
กระบวนการทำงาน	-	ภาวะผู้นำ	-	โครงสร้างของ โรงเรียน	-	-
บรรยากาศ	วัฒนธรรมเรียนรู้ร่วม	-	-	การพัฒนาครูและ ทีมงาน	การปฏิบัติงานเป็นทีม	การปฏิบัติงานเป็นทีม
การให้รางวัลและการ ยอมรับ	บรรยากาศสนับสนุน	การจูงใจ	-	การปฏิบัติด้านการ จัดการ	-	
เป้าหมายหรือข้อมูล ย้อนกลับ	คุณภาพ	-	-	การจูงใจ	การเรียนรู้ร่วมกัน	

ผู้วิจัยสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยกำหนดปัจจัยที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือสามารถจัดเป็นกลุ่มปัจจัยเดียวกันได้ จึงได้กำหนดชื่อปัจจัยใหม่ให้มีความครอบคลุมคำอธิบายของปัจจัยที่คล้ายคลึงกันได้จำนวน 6 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 การพัฒนาครู

ปัจจัยที่ 2 คุณลักษณะทางวิชาชีพ

ปัจจัยที่ 3 การสนับสนุนการทำงานของครู

ปัจจัยที่ 4 ความสามารถในการทำงานเป็นทีม

ปัจจัยที่ 5 ความพึงพอใจในการทำงานของครู

ปัจจัยที่ 6 เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รายละเอียดของปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 6 ปัจจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว มีสาระสำคัญเรียงลำดับดังนี้

1. การพัฒนาครู

1.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาครู

ครู เป็นผู้ที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างเต็มเปี่ยมในสิ่งที่ตนเป็นวิชาชีพ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนการฝึกหัดมาอย่างดี ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพครู การทำให้ครูมีความเข้าใจอย่างชัดเจนและมีความสามารถมากขึ้นในกระบวนการที่ครูเข้าไปเกี่ยวข้อง เพื่อให้ครูสามารถอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม Calderhead and Shorrock (1997 : 5) ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงจก่่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการจัดการศึกษา เพราะเป็นส่วนสำคัญในการเปลี่ยนผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการ (กรมวิชาการ, 2539 : 13) จะเห็นว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูอย่างมากมีสาระการบัญญัติการพัฒนาครู การควบคุมรักษามาตรฐานครู และการจัดสวัสดิการครู รวมทั้งให้ตั้งกองทุนเพื่อการพัฒนาครู เพื่อให้ระบบการศึกษามีครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีคุณภาพการพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2542 : 24-26)

1. ในกระบวนการจัดการศึกษาให้เน้นหลักหารส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู และพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
2. ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับ
3. บุคลากร ทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับ และประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากร

ทางการศึกษา ให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากร ประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

4. ให้ห้องกรวิชาชีพรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีหน้าที่ กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกหรือ เพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณของ วิชาชีพ

5. ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้ความรู้ความสามารถและทักษะการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

6. ส่งเสริมให้มีการวิจัยพัฒนาการผลิต และการผลิต และการพัฒนา เทคโนโลยีทางการศึกษารวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย การเป็นครูต้องมีการฝึกฝน มีมาตรฐานของหลักสูตร มีการประเมินผล มีระยะเวลา และ การกระทำที่เหมาะสม รู้เรื่องงานของครู รู้และเข้าใจการเรียนรู้ร่วมกันในสังคมของโรงเรียน และมีความรู้ความสามารถด้านหลักสูตรที่เหมาะสม Scribner (1999 : 240-241 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 7) โดยมีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมพื้นฐานและความคิดรวบยอดที่ เกิดจากการฝึกหัด เพื่อให้เกิดคุณลักษณะครูที่ดี

Scribner (1999 : 245 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 7) ได้เสนอสิ่งที่ครูต้อง พัฒนา ได้แก่

1. ความรู้ในเนื้อหา
2. ทักษะความเป็นครู โดยเฉพาะทักษะด้านการสอนเพื่อเกิดผลต่อเด็ก

โดยตรง

3. การจัดการห้องเรียนที่ทำท้าย
4. การศึกษาช่องว่างในความรู้ของนักเรียน

นอกจากนี้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการพัฒนาครู ไว้ดังนี้

Beerens (2000 : 23-30 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 7) กล่าวการพัฒนา ครูไว้ว่า เป็นการให้ครูได้พัฒนาตนเอง พัฒนาทีมงาน พัฒนางาน ได้อย่างอิสระ การปฏิบัติตาม

แนวค่านิยมของสังคมและการมีจรรยาบรรณในการเอาใจใส่การทำงานและในการปฏิบัติงาน ในโรงเรียนแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดสำหรับครู คือ การให้โอกาสครูได้พัฒนาตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ ในด้านต่อไปนี้

1. การจัดโครงสร้างองค์กรที่เป็นแบบครูอาชีพ
2. มีการสื่อสารแบบเพื่อนร่วมงาน
3. การให้โอกาสเข้าอบรมสัมมนา
4. การให้โอกาสในการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ เทคโนโลยี และมีการประเมินเพื่อให้ทราบการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
5. ส่งเสริมการวิจัยและติดตามผลอย่างใกล้ชิด
6. จัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของครู และบุคลากร
7. การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาครู เช่น ห้องพักครู เอกสารการค้นคว้า บรรยากาศการมีส่วนร่วม
8. ให้ความสำคัญธรรมเนียมในการตอบแทนรางวัล และการลงโทษ
9. จัดเงินสวัสดิการเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม

ศุภาพ เต็มรัตน์ (2550 : 2) เป็นการยกระดับความรู้ความสามารถเชิงวิชาการของบุคคลอื่นจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานให้มากขึ้นเป็นการพัฒนาการเรียนรู้อันจะช่วยให้บุคคลากรมีความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องทันสมัย

1.2 การวิจัยด้านการพัฒนาครู

ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการพัฒนาครูโดยอาศัยแนวคิดของ Beerens (2000 : 23-30) โดยสร้างแบบวัดการพัฒนาครูอาศัยแนวคิดของ Beerens เป็นแนวคิดในการสร้างแบบวัดและประยุกต์กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มีสาระบัญญัติการพัฒนาครูการส่งเสริมให้ครู เข้ารับการประชุมอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ทักษะและเทคโนโลยีการส่งเสริมพัฒนากระบวนการเรียนการสอนสร้างนวัตกรรมและทำวิจัยในชั้นเรียนการจัดทำโครงการการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และการจัดสวัสดิการเครือข่ายการเรียนรู้เอื้อต่อการพัฒนาครู

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านการพัฒนาครู

ปัจจัยด้านการพัฒนาครูต่อความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจากการศึกษาของ สมลักษ์ณ์ สุวรรณมาลี (2539 : 44) พบว่า การได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมทางการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการ สอดคล้องกับ Torres (1998 : 65) ที่พบว่า ความรู้สึกของครูหลักจากได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมครูผู้ช่วยมืออาชีพทำให้เกิดความเต็มเต็มความต้องการด้านการศึกษาศ่วนบุคคลและได้พัฒนาด้านการสอนบางอย่างที่จำเป็นเพื่อการทำงานร่วมกับนักเรียนซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิญา เหมระ (2544 : 74) ที่พบว่า ครูธุรกิจ ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทุกด้าน บ่อยกว่าครูธุรกิจ ที่มีประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้ 1 ครั้ง และตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป

Scribner (1999 : 245-246 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 51) ได้ศึกษาการพัฒนาครูโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบแรงจูงใจที่ครูต้องการเพื่อให้เป็นครูอาชีพ ประสบการณ์ของครูที่จะพัฒนาตนเองเป็นครูอาชีพ และอิทธิพลบริบทของมีผลต่อการพัฒนาครูอาชีพ พบว่า สิ่งจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ของครู คือ แรงจูงใจภายใน 4 ประการ ได้แก่ ความต้องการความรู้ด้านเนื้อหาทักษะในการเรียนการสอน การจัดการชั้นเรียนและช่องว่างระหว่างความรู้ของนักเรียน แรงจูงใจภายนอก 2 ประการ คือ รางวัลกับสิทธิบัตร นอกจากนั้น การเรียนรู้เพิ่มเติมของครูประจำการเกิดจากการร่วมมือร่วมใจของครูในการจัดการชั้นเรียน และการร่วมกันพัฒนาการสอนหรือทักษะการเป็นครูร่วมกัน สิ่งที่ครูต้องการสนับสนุนคือ การได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยอย่างเพียงพอ และจัดกิจกรรมการพัฒนาครูเพื่อให้เกิดการพัฒนา ร่วมกัน การพัฒนาครูเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ครูมีการจัดการเรียน การสอนตามเป้าหมายที่กำหนด การดำเนินการในการพัฒนาครูเป็นยุทธศาสตร์สำคัญมากที่ทุกโรงเรียนต้องจัดกระทำ และถือว่าเป็นงานประจำ Dalin (1993 : 149-150 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 53) เพื่อให้เกิดการเตรียมตัว เป็นตัวอย่างในค่านิยม และวัฒนธรรมของครูที่เหมาะสม Bauman (1996 : 99 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 53)

จากความสำคัญของการพัฒนาครู และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปเป็นค่านิยมเชิงปฏิบัติการ ได้ว่าการพัฒนาครู หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ได้พัฒนาตนเอง พัฒนาระบบการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากร และจัดสวัสดิการ เครือข่ายการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาครูแบ่งประเด็นการวัดออกเป็น 5

ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุมอบรมสัมมนา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนสร้างนวัตกรรมและทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนและการจัดสวัสดิการ เครือข่ายการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาครู ดังเช่น

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับ และประสานให้สถานบันที่ทำหน้าที่ผลิต และพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 55 ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทนสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับข้าราชการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีรายได้เพียงพอ เหมาะสมกับฐานะทางสังคม และวิชาชีพ

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าว มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

จบทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านพัฒนาครูมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านการพัฒนาครูมีผลทางบวกกับความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ปัจจัยด้านการพัฒนาครูมีความสัมพันธ์กับการศึกษา การนิเทศ เจตคติต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและความพอใจในงานในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า ปัจจัยทางด้านการพัฒนาครูจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาจะต้องเน้นหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู โดยการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และเมื่อครูได้รับการพัฒนาในอาชีพอย่างต่อเนื่องแล้ว ย่อมส่งผลให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการสอนส่งผลเกิดความพึงพอใจในการสอนอีกด้วย

2. คุณลักษณะทางวิชาชีพ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะทางวิชาชีพ

ตามพระราชบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มาตรา 81 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 มีเจตนารมณ์ที่จะให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพนี้จะต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอย่างมีเกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ เป็นที่ยอมรับของสังคม อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็ก เยาวชนและประชาชนโดยรวมในอนาคต โดยกำหนดให้องค์กรวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออก และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ซึ่ง สาโรจ บัวศรี (อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 72-80) ได้กล่าวถึงแนวคิดใหม่ของอาชีพครูว่า วิชาครูหรือวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องฝึกหัดเพื่อให้ครูมีคุณลักษณะที่ดี ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ จะเกิดจากคำถามว่า ครูควรรู้อะไรบ้าง และครูควรทำอะไรได้บ้าง แต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1. สิ่งที่ครูควรรู้อะไรบ้างเพื่อเลือกเสรี เป็นวิชาสามัญ
 - 1.1 วิชาเพื่อไว้สอน ที่เรียนว่า วิชาเอก เป็นวิชาสามัญ
 - 1.2 วิชาชีพสำหรับครู คือ วิชาการศึกษา ได้แก่ ศาสตร์ทางสารัตถะและศาสตร์ทางวิทยวิธี ได้แก่ วิธีวิจัยทางการศึกษา การวัดผลการศึกษา การวางแผนการศึกษา เป็นต้น
2. สิ่งที่ครูทำได้ มีมาตรฐานกว้าง ๆ 5 ประการได้แก่
 - 2.1 เกี่ยวกับการสอน
 - 2.2 เกี่ยวกับการอบรม การแนะแนว และการปกครองนักเรียน
 - 2.3 เกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
 - 2.4 เกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดี และความร่วมมือระหว่างชุมชน
 - 2.5 เกี่ยวกับการเป็นครูวิชาชีพ

จากการวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า ความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ควรเป็นดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 1-25)

1. มีความรู้ความเข้าใจว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มาตรา 4)

2. มีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษา ข้อกำหนดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเพื่อเป็นหลักประกันในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแลการตรวจสอบ และการประกันคุณภาพ (มาตรา 4)

3. มีความมุ่งหมายในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6)

4. มีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนัก และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้เรียนที่มีสิ่งต่อไปนี้ (มาตรา 7)

- 4.1 จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 4.2 รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ
- 4.3 เคารพกฎหมาย มีความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- 4.4 มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย
- 4.5 รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ
- 4.6 ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- 4.7 ส่งเสริมและมีร่วมกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล

4.8 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.9 มีความสามารถในการประกอบอาชีพสุจริต รู้จักพึ่งตนเอง

4.10 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

5. เป็นผู้สามารถจัดการศึกษาโดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) ขอมรับ และสามารถจัดการให้เกิดการมีส่วนร่วมจากบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม (มาตรา 9)

6. มีความสามารถในการทำให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดตามความจำเป็น (มาตรา 9)

7. มีความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสามารถพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (มาตรา 8)

8. มีความรู้ความเข้าใจในการจัด โอกาสทางการศึกษา รวมทั้งผู้ด้อยโอกาส โดยให้มีโอกาสและคุณภาพทัดเทียมกัน (มาตรา 10)

9. มีความรู้ ความคิด และตระหนักว่าผู้เรียนมีความสามารถที่จะเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษาและส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22)

10. มีความรู้ ความคิด และตระหนัก และสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทั้งความรู้ ความคิด คุณธรรม และบูรณาการ (มาตรา 23)

11. มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (มาตรา 24)

12. ความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักและสามารถประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปในการบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม (มาตรา 26)

13. มีความสามารถในการจัดกระทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (มาตรา 27) โดยให้หลากหลายเหมาะสมกับวัยและศักยภาพ สาระหลักสูตรให้มีทั้งวิชาการ วิชาชีพ เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้สมดุลทั้งด้านความรู้ความสามารถ ความดีงาม และการรับผิดชอบต่อสังคม (มาตรา 28)

14. มีความสามารถในการจัดกระบวนการการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน (มาตรา 29)

15. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการประกันคุณภาพทั้งภายนอก และภายใน สามารถดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพ การตรวจสอบ การรายงาน การให้ข้อมูลในการตรวจสอบมีความรับผิดชอบ รับผิดชอบเพื่อการแก้ไขปรับปรุง (มาตรา 47 - 50)

16. สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (มาตรา 53) และองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู (มาตรา 54) กำหนดได้พึงพอใจในฐานะทางสังคม และวิชาชีพ (มาตรา 55)

17. มีความสามารถในการนำทรัพยากรบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเหมาะสม (มาตรา 57)

18. มีความสามารถใช้ผลิตการพัฒนาการดูแลรักษา สื่อเทคโนโลยี การศึกษา (มาตรา 65)

19. สามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มาตรา 66)

2.2 การวัดคุณลักษณะ ด้านวิชาชีพครู

ในการวัดตัวแปรด้านการสนับสนุนวิชาชีพครู ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Parkay and Stanford (1992 : 20 - 21) เป็นแนวคิดหลักในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะด้านวิชาชีพ ประยุกต์กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐาน ที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะด้านวิชาชีพ

Cruickshank and Bainer (1999 : 307 - 321 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 58) กล่าวว่า ครูที่มีประสิทธิภาพนั้น มีลักษณะการปฏิบัติตนที่เหมาะสม ได้แก่ มีความกระตือรือร้นมีอารมณ์ขัน รู้สึกอบอุ่น เมื่อเข้าใจ เชื่อถือไว้ใจได้ มีความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้า เพื่อความสำเร็จ รู้จักสนับสนุนให้นักเรียนได้รับความพึงพอใจ ทำงานเหมือนนักธุรกิจ มีความแน่นหุ่ยเป็นผู้ที่มีความรู้ในสาขาที่สอน ส่วน Parkay and Stanford (1992 : 20 - 21 ; อ้างถึงใน

สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 58) ได้กล่าวถึงความรู้ และความสามารถของครูในกระบวนการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ความรู้และทักษะที่จำเป็น ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. ความรู้เรื่องตนเอง และนักเรียน
2. ความรู้เรื่องวิชาที่สอน
3. ความรู้เรื่องทฤษฎีการศึกษา และการวิจัย
4. ทักษะการสอน และเทคนิคการสอน
5. ทักษะในการปฏิสัมพันธ์

ความสามารถของครู ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ และเข้าใจในความสามารถของนักเรียน พื้นฐานทางวัฒนธรรม ความสำเร็จและความต้องการของนักเรียน
2. ออกแบบการสอนตามความต้องการของนักเรียน ให้มีความเหมาะสมทั้งในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ เนื้อเรื่อง
3. มีวิธีการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวก หรืออำนวยความสะดวก หรือบริการเกิดการเรียนรู้ได้อย่างดี
4. จัดการชั้นเรียนเพื่อให้เกิดการสนับสนุนผลการเรียนการสอนได้
5. อบรมนักเรียนให้มีความประพฤติดี และสามารถสร้างสรรค์ บรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน
6. จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนให้เข้าใจ เป็นวิชาการ เกิดความรู้สึที่ดี
7. ประเมินผลการเรียนเพื่อให้เกิดผลดีกับนักเรียน

McInnerney and McInnerny (1998 : 9 - 16 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 :

59) กล่าวถึง ทักษะสำคัญในการสอนที่มีประสิทธิผลสรุปได้ดังนี้

1. สามารถนำเสนอความรู้ได้อย่างเหมาะสม
2. มีทักษะในการจัดการที่เป็นประโยชน์ และเหมาะสม
3. มีความสามารถในการใช้คำถามกับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
4. สามารถจัดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
5. มีการสอนเพื่อให้เกิดผลการเรียนอย่างแท้จริง
6. มีการใช้ทฤษฎีการจูงใจที่เหมาะสม
7. มีการสังเกต และการประเมินการเรียนของนักเรียน

8. มีวิธีการสื่อสารที่ดี เหมาะสม รู้สึกสนุก และอบอุ่น

จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะด้านวิชาชีพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าโรงเรียนได้ดำเนินการสร้างเสริมคุณลักษณะด้านวิชาชีพของครูอย่างเป็นระบบต่อเนื่องทำให้ครูมีคุณภาพ ซึ่งมีผู้แสดงทรรศนะไว้ว่า ถ้าโรงเรียนได้จัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วม ทั้งการมีส่วนร่วมของครู มีการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง มีการเพิ่มอำนาจให้ความเชื่อมั่นเป็นอิสระแก่ครู Short and Greer (1997 : 137 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 59) มีส่วนร่วมกับชุมชน มีการประกันคุณภาพการศึกษา (อมรวิชัย นาคทรพ. 2540 : 175 - 182 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 59) มีการสนับสนุนครู Shermerhorn (1996 : 72) ใช้อำนาจอย่างเหมาะสม Johnson and Short (1998 : 147 – 148 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 60) ซึ่งปัจจัยดังกล่าวล้วนมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะด้านวิชาชีพของครูทั้งสิ้น

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะ ด้านวิชาชีพครูจะส่งผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถ้าครูมีคุณลักษณะด้านวิชาชีพที่เหมาะสม และย่อมจะส่งผลให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการสอน และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การสนับสนุนการทำงานของครู

3.1 แนวคิดทฤษฎีการสนับสนุนการทำงานของครู

การสนับสนุนการทำงานของครู เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง ที่ช่วยส่งเสริมให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามความต้องการ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีสาระบัญญัติที่ต้องการให้มีการสนับสนุนการทำงานของครูในด้านปัจจัยต่างๆ หลายประการทั้งในด้านขวัญกำลังใจ ทรัพยากรทางการศึกษา และสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีสิ่งที่จะสนับสนุนครูให้ทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 8-30)

1. รัฐต้องส่งเสริม และดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกแบบจำลอง ได้แก่หอสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

2. ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับอื่นสำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีรายได้เพียงพอ และเหมาะสม กับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรร เป็นเงินอุดหนุน งานริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัล เชิดชูเกียรติยศครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

3. ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณ และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา

4. ให้มีการจัดสรร ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการผลิต การพัฒนา คัดเลือก ความดี สื่อตัวนำ และการสื่อสารในแบบจำลองอื่นเพื่อการศึกษา รวมทั้งแบบเรียน ตำรา หนังสือวิชาการ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยี รวมทั้งให้พัฒนาบุคลากรทั้งด้าน ผู้ผลิต และผู้ใช้ให้มีคุณภาพ ทั้งการผลิต การใช้ การรักษา ให้มีประสิทธิภาพ รัฐจะต้องส่งเสริม ให้มีการวิจัย พัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาในการพัฒนาการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องการบรรยากาศการศึกษาที่ผู้นำ มีการเพิ่มอำนาจให้ครู และผู้ที่เป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา เช่น ผู้ปกครองชุมชน ได้ระดมความคิด ทรัพยากร และร่วมมือกันสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ Benbasat and Lim (2000 : 167-183) ได้ศึกษาการสนับสนุนกลุ่มครูด้านเทคโนโลยีข่าวสาร และเครื่องมือในการรับเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร พบว่าการสนับสนุนครูทำให้ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ Borko et al (2000 : 273-274) กล่าวว่า การสนับสนุนให้กำลังใจเป็นรายบุคคล เป็นกระบวนการที่ทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลง เข้าสู่อาชีพครูได้ โดยการให้บรรยากาศที่เป็นกันเอง และทีมงานที่เกิดขึ้นภายในองค์กร และชุมชนร่วมกัน มีการปรึกษาหารือการทำงานจะทำให้ครูมีการพัฒนาตนเองขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้ Tickle (1994 : 180 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 46) ได้เสนอ แนวคิดการสนับสนุนการทำงานของครูในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดหา และจัดทำข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน อุปกรณ์วัสดุโรงเรียน
ข้อเสนอแนะหลักสูตรตารางสอน ปฏิทินปฏิบัติงาน หน้าที่ของครู เป็นต้น
2. การสนับสนุนการพัฒนาทีมงาน โดยการประชุม เพื่อให้เข้าใจในบทบาท
การรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่ของทีมงาน การสร้างความสามัคคีของหมู่คณะ
3. การจัดเตรียมจัดหาทรัพยากร
4. การชักนำเพื่อให้เกิดความหวังในการพัฒนาตนเอง ทีมงาน
5. การเชื่อมโยงกับท้องถิ่น ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน
6. การสร้างความตระหนักว่าโรงเรียนเป็นชุมชน
7. การสร้างความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้
8. การดูแลคุณภาพการสอน เช่น วัตถุประสงค์ในการสอน การดำเนินผลที่
ได้จากการสอน การวางแผนการสอน การจัดการชั้นเรียน การปฏิบัติตามทักษะ และการ
ประเมิน

3.2 การวิจัยด้านการสนับสนุนการทำงานของครู

ในการวัดตัวแปรการสนับสนุนการทำงานของครู ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของ Tickle (1994 : 180 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 46) ประยุกต์กับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีพระราชบัญญัติ ต้องการให้มีการสนับสนุนการทำงานของครูในด้านปัจจัยต่าง ๆ ทางทรัพยากรการศึกษา สื่อ เทคโนโลยีการศึกษา และการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ โดยแบ่งประเด็นการวัดเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การจัดทำข้อมูลข่าวสาร และเอกสารวิชาการของโรงเรียนการสนับสนุนทรัพยากร และ เทคโนโลยีการศึกษา ความสามัคคีของหมู่คณะ และความร่วมมือขององค์กรในชุมชน

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านการสนับสนุนการทำงานของครู

ปัจจัยด้านการสนับสนุนการทำงานของครู ในการศึกษาของ Shann (1998 : 67-73) ได้ศึกษาวิจัยการสนับสนุนครูโรงเรียนเขตเมือง พบว่า การสนับสนุนครูเรื่องเงินเดือนมิใช่ ประเด็นสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูอาชีพ สิ่งสำคัญคือทำให้โอกาสครูมีส่วนร่วม ตัดสินใจในสิ่งสำคัญของโรงเรียน โดยให้มีส่วนร่วมทั้งกับผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน และ เพื่อนครูด้วยกัน การสนับสนุนด้านทรัพยากรอย่างพอเพียง ทำให้เกิดการเพิ่มอำนาจแก่ครูอย่างมาก และทำให้เกิดความพึงพอใจกับครูอาชีพอย่างสูงอีกด้วย

Tatar (1998 : 101-105 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์, 2550 : 47) ได้ศึกษาความพึงพอใจในกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ทำการศึกษากับครู และผู้ปกครอง พบว่า การที่โรงเรียนเห็นความสำคัญของครูกับผู้ปกครอง โดยการเปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองเข้ามาร่วมกันคิดในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และผลที่ต้องการกับนักเรียนเป็นการทำให้ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และมีความคิดในการรับใช้สังคมมากขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า การที่พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามาในโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนให้มากขึ้น รวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอยู่เสมอ จะทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการทำงาน พ่อแม่จะมีความพึงพอใจ ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจพัฒนานักเรียนได้ดีขึ้น และพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาจะได้ผลที่ดีกว่าโรงเรียนประถมศึกษา เนื่องจากโครงสร้างองค์กร และวัฒนธรรมโรงเรียนเอื้อต่อการร่วมมือกับผู้ปกครองมากกว่า

Borko et al (2000 : 273-274 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์, 2550 : 47) ได้ศึกษาการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงของครู โดยใช้แบบจำลอง 3 ประการคือ การฝึกหัดการเรียนการสอนและการประเมิน โดยใช้แบบจำลองที่เน้นเป้าหมายที่นักเรียนและการปรับบทบาทของครูในการสอน โดยเน้นเป็นผู้อำนวยความสะดวก การสอน แทนการควบคุมนักเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลง คือ ปัจจัยด้านสถานการณ์ ด้านบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ ส่วนการพัฒนาครูอาชีพโดยปริยาย คือการสนับสนุนด้านบุคลากร การสนับสนุนด้านทรัพยากร และการสนับสนุนด้านเวลา

ธีรศักดิ์ คงเจริญ (2545 : 17) ได้วิจัยเรื่องการประเมินคุณลักษณะครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยม เขตการศึกษา 7 พบว่า ด้านการสนับสนุนครู ทั้งครู และผู้บริหารมีความคิดเห็นตรงกันว่า การสนับสนุนครูมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะครูอาชีพ และสามารถอธิบายคุณลักษณะครูอาชีพเพิ่มขึ้นได้ และ Scribner (1999 : 238 - 239) พบว่า การสนับสนุนให้ครูมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยให้ครูเกิดการพัฒนาในอาชีพ ทำให้มีคุณลักษณะที่ดีขึ้นได้ เพราะการที่จะทำให้อาจารย์มีความเป็นครูอาชีพนั้น ต้องมีการสนับสนุนทรัพยากรและอำนวยความสะดวกอย่างพอเพียง และการที่ครูจะพัฒนาตนเองเข้าสู่ครูอาชีพ ต้องให้ครูได้ทำงานอย่างมีส่วนร่วมและ โรงเรียนต้องให้การสนับสนุนทั้งในด้านทรัพยากรและโอกาส

จากความสำคัญของตัวแปรการสนับสนุนการทำงานของครู และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยสรุปเป็นคำนิยามเชิงปฏิบัติการได้ว่า การสนับสนุนการทำงานของครู หมายถึง การช่วยเหลือ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลกับผู้เรียน โดยการสนับสนุนการทำงานของครูในด้านต่าง ๆ ได้แก่ด้านข้อมูล

ข่าวสาร ด้านทรัพยากร และเทคโนโลยีการศึกษา ด้านความสามัคคีของหมู่คณะ และด้านความร่วมมือกับองค์กรในชุมชน

จากการทบทวนแนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าปัจจัยการสนับสนุน การทำงานของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า ปัจจัยการสนับสนุนการทำงานของครู จะมีอิทธิพลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะเมื่อครู ได้รับการสนับสนุนการทำงานที่ดีแล้ว ย่อมส่งผลให้ครูได้รับการพัฒนาทางวิชาชีพ ทำให้เกิดคุณลักษณะด้านอาชีพที่เหมาะสม และเกิดความพึงพอใจในการทำงานต่อไป

4. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม

4.1 ความหมายของการทำงานเป็นทีม

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องความสามารถในการทำงานเป็นทีม พบว่ามีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความสามารถในการทำงานเป็นทีม ไว้ดังนี้

Cohen and Bailey (1997 : 240) ได้ให้ความหมาย คำว่า ทีม (Team) หมายถึง การรวมกลุ่มขนาดเล็กของบุคคลอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงองค์ประกอบและทักษะที่จัดไว้ เฉพาะมีการพึ่งพาอาศัยกันในการทำงาน เกิดสัมพันธ์ภาพภายในทีมเป็นส่วนหนึ่งของระบบ สังคมมีความรับผิดชอบร่วมกัน ในการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จรวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของงานร่วมกัน

ทิสนา เขมมณี (2537 : 9) ให้ความหมายของ การทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่ กลุ่มบุคคลเข้าร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันและทุกคนในกลุ่มมีบทบาทในการช่วยดำเนินงานของกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารประสานงานและตัดสินใจร่วมกัน เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยทีมงานที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วย 1) การมีเป้าหมายร่วมกัน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่ม 4) การร่วมมือประสานงานกันภายในกลุ่ม 5) การมีผลประโยชน์ร่วมกัน 6) การตัดสินใจร่วมกัน

จากความหมายเกี่ยวกับ ทีม และการทำงานเป็นทีม สรุปได้ว่า ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของครู หมายถึง มีความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับ

บุคคลอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความรู้และทักษะต่าง ๆ นั้น สามารถนำมาพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นได้

4.2 การวัดการทำงานเป็นทีม

Rocine and Irwin (1994 : 20) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ประสิทธิภาพทีมจะเกิดขึ้นได้ เมื่อสมาชิกในทีมมี 1) มีบรรยากาศการทำงานเป็นกันเอง 2) มีส่วนร่วมและมีความสนใจในการทำงานร่วมกัน 3) มีความเข้าใจในเป้าหมายของการทำงาน 4) มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 5) ให้ความเคารพ ขอมรับการสนับสนุน ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน 6) มีการตัดสินใจที่มีความสอดคล้องกันทั้งทีมงาน 7) มีการปรึกษาร่วมกันภายในทีม 8) มีผู้นำทีมไม่ครอบงำการทำงานหรือการตัดสินใจ ของทีม 9) การมอบหมายงาน ได้รับการยอมรับ และเป็นธรรมชาติ 10) ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน 11) ร่วมกันแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม 12) ให้การสนับสนุนความคิดเห็น ข้อมูลสารสนเทศ และทรัพยากรซึ่งและกันภายในทีม 13) แสดง ออกถึงการเห็นคุณค่าและการเสริมแรงจากการให้รางวัล

Woodcock (1989 : 8) ได้กล่าวถึงลักษณะของทีมงานที่มีประสิทธิภาพว่า สมาชิกในทีมประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. ความสมดุลในบทบาท หมายถึง ในทีมงานจะต้องประกอบด้วยสมาชิกในทีมที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน และสามารถใช้ความสามารถที่มีได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์ที่แตกต่างกันด้วย
2. วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและมีเป้าหมายร่วมกัน หมายถึง สมาชิกในทีม
3. การเปิดเผยและการเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหา หมายถึง การสื่อสาร และความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในทีมเป็นไปอย่างเปิดเผยและไว้วางใจกัน โดยสมาชิกจะต้องมีความเข้าใจตนเองและสมาชิกคนอื่น หากมีปัญหากเกิดขึ้นสมาชิกทุกคนสามารถที่จะเผชิญหน้าที่ต่อกันเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันได้
4. การสนับสนุนและไว้วางใจ หมายถึง สมาชิกในทีมให้ความช่วยเหลือต่อกันมีการร่วมมือร่วมใจกันทำงานอย่างจริงจัง และให้โอกาสให้สมาชิกแต่ละคนได้พูดถึงปัญหาได้อย่างอิสระ
5. ความร่วมมือและความขัดแย้ง หมายถึง สมาชิกในทีมให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานต่อกัน โดยมีส่วนร่วมในการวางแผนในการปฏิบัติงานและสามารถทำให้เกิดข้อขัดแย้งขึ้นได้ โดยข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การพัฒนาการทำงานให้เป็นที่ไปในทางสร้างสรรค์

6. วิธีการปฏิบัติงานที่คล่องตัว หมายถึง ลักษณะของการทำงานในทีมมีความยืดหยุ่น การตัดสินใจต่าง ๆ จะอาศัยข้อเท็จจริงเป็นสำคัญ
 7. ภาวะผู้นำที่เหมาะสม หมายถึง สมาชิกในทีมมีความสามารถเป็นผู้นำได้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ และผู้นำจะต้องเป็นผู้ฟังที่ดีด้วย
 8. การทบทวนการทำงานของทีมนอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง การทำงานของทีมนได้มีการทบทวนการทำงาน โดยการทบทวนนี้เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของการทำงาน โดยสามารถทำได้ทั้งในระหว่างทำงานหรือภายหลังจากการทำงานเสร็จแล้ว
 9. การพัฒนาบุคคล หมายถึง มีแผนในการพัฒนาสมาชิกในทีมเพื่อนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการปฏิบัติงาน
 10. สัมพันธระหว่างในทีมดี หมายถึง การทำงานระหว่างทีมนงานเป็นไปในบรรยากาศของสัมพันธภาพที่ดี รับฟังความคิดเห็น และทำความเข้าใจในแนวคิด หรือปัญหาของผู้อื่น และพร้อมที่จะเข้าไปช่วยเหลือ
 11. การติดต่อสื่อสารที่ดี หมายถึง สมาชิกในทีมได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสาร และได้รับข้อมูลในการติดต่อสื่อสารอย่างเพียงพอ ทั้งในระดับภายนอกและภายในองค์กร
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 10) ได้กล่าวถึงลักษณะของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพว่า ควรมีลักษณะของทีมนดังนี้
1. สมาชิกในทีมมีเป้าหมายร่วมกันเป็นหนึ่งเดียว
 2. มีการกำหนดบทบาท มอบหมายอำนาจหน้าที่ ตลอดจนถึงความรับผิดชอบสมาชิกไว้ชัดเจน
 3. บรรยากาศในการทำงานมีลักษณะเป็นกันเอง
 4. สมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ
 5. ทีมนงานพยายามส่งเสริมให้สมาชิกที่ความคิดสร้างสรรค์ และเป็นประชาธิปไตย
 6. มีการประชุมพิจารณาผลการปฏิบัติงานเป็นประจำ
 7. สมาชิกมุ่งประโยชน์ของทีมนเป็นหลัก
 8. สมาชิกให้ความร่วมมือร่วมใจ มีความไว้วางใจ และบริสุทธิ์ใจต่อกัน
 9. สมาชิกจะร่วมกันมือกันหาทางแก้ไขเมื่อเกิดปัญหา
 10. การตัดสินใจของทีมนงานถือว่าสมาชิกทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบ

11. สมาชิกทุกคนพอใจที่ได้ทำงานร่วมทีม

สุภาพร อัคราวัฒนา (2541 : 218 – 222) ได้สร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรม การทำงานเป็นทีมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน โดยจำแนกพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมเป็น 6 ด้าน คือ ด้านเป้าหมาย ด้านกระบวนการทำงาน ด้านบทบาทผู้นำ ด้านบทบาทของสมาชิก และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีลักษณะเป็นมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่มากที่สุด ถึงน้อยที่สุด

อจันรา สืบสงัด (2540 : 52-54) ได้สร้างแบบประเมินการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวความคิดของ Woodlock, Mike (1989 : 300) จำแนกการทำงานเป็นทีมออก เป็น 11 ด้าน ได้แก่ ด้านความสมดุลในบทบาท ด้านวัตถุประสงค์ ที่ชัดเจนและมีเป้าหมายร่วมกัน ด้านการเปิดเผยและเผชิญหน้ากันเพื่อแก้ปัญหา ด้านการสนับสนุนและไว้วางใจต่อกัน ด้านความร่วมมือและความขัดแย้ง ด้านวิธีการปฏิบัติงานที่คล่องตัว ด้านภาวะผู้นำที่เหมาะสม ด้านการทบทวนการทำงานของทีมนอย่างสม่ำเสมอ ด้านการพัฒนาบุคคล และด้านความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มที่ดี ด้านการติดต่อสื่อสารที่ดี ลักษณะเป็นมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ ตั้งแต่ปฏิบัติมากที่สุดถึงปฏิบัติน้อยที่สุด แบบประเมินนี้มีค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.96 ในการวัดตัวแปรความสามารถในการทำงานเป็นทีมของครู ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือการวัดของ Woodlock, Mike (1989 : 220-227) มาปรับใช้ซึ่งครอบคลุมคุณสมบัติในการทำงานเป็นทีมคือ ความสมดุลในบทบาท การเข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงาน การแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนการทำงาน ความร่วมมือ และความขัดแย้ง การยืดหยุ่นในการปฏิบัติงานโดยยึดผลงาน ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การทบทวนการทำงานของทีมน อย่างสม่ำเสมอ การพัฒนาตนเอง สัมพันธภาพ และการติดต่อสื่อสารที่ดี ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุดถึงไม่จริงที่สุด

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเป็นทีม

ความสามารถในการทำงานเป็นทีมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ใน การศึกษาของ (Campion and Higgs. 1997 : 147 – 178) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะของกลุ่มงาน และประสิทธิภาพกลุ่มในองค์การบริหารด้านการเงิน จำนวน 100 คน โดยวัดประสิทธิภาพทีมจากการผลิต ความพึงพอใจของพนักงาน และการบริหารจัดการ พบว่า คุณลักษณะของทีม 4 ด้าน คือ ด้านการออกแบบงาน ด้านกระบวนการ ด้านการพึ่งพา ซึ่งกัน และกัน ด้านองค์ประกอบของทีม และบริบทด้านการบริหาร เป็นตัวทำนายประสิทธิภาพทีม

การศึกษาเชิงทดลองของ อัจฉรา สืบสังข์ (2540 : 79-82) ซึ่งศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรพยาบาลผู้ป่วยหออเด็ก โรงพยาบาลรามาริบัติ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 3 ระยะ คือ ระยะสร้างสัมพันธภาพและเสริมทักษะในการทำงานเป็นทีม ระยะดำเนินการและระยะสิ้นสุดส่งเสริมการทำงานเป็นทีมด้านความสมดุลในบทบาทวัตถุประสงค์ชัดเจน การเปิดเผยการเผชิญหน้า การสนับสนุนการไว้วางใจ ความร่วมมือ ความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ ใช้การปฏิบัติงานที่คล่องตัว ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การทบทวน การทำงานเป็นทีม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สัมพันธภาพระหว่างกลุ่ม และการสื่อสาร ผลการศึกษา พบว่าผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของการทำงาน เป็นทีมของบุคลากรทางการพยาบาล กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับการศึกษาของ วรรณฤดี เชาวศรีกุล (2544 : 142) พบว่า ความ สามารถใน การทำงานความยืดหยุ่นของทีม ความหลากหลายในบทบาท และบุคลิกภาพควบคุมตน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพทีมการพยาบาล โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.72, 0.77, 0.78, 0.33 ตามลำดับ และเป็นตัวแปรทำนายประสิทธิภาพทีมการพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพทีมการพยาบาล

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานและประสิทธิภาพทีมทำงาน
 2. ความสามารถในการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บทบาทและความคล่องตัวในบทบาท
- ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า ความสามารถในการทำงานเป็นทีมของครู จะส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการสอนของครู

5. ความพึงพอใจในการทำงานของครู

5.1 แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

5.1.1 ความหมายของความพึงพอใจ

เมื่อก้าวถึงความพึงพอใจ โดยทั่วไปการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริการ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ความหมาย คือ

1) ความหมายของความพึงพอใจของผู้รับบริการ (Consumer Satisfaction)

2) ความหมายของความพึงพอใจในงานของผู้ให้บริการ (Job Satisfaction)

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการศึกษาเฉพาะในเรื่องของผู้รับบริการเท่านั้น เพื่อประเมินประสิทธิผลในการให้บริการ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงและให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ ดังนี้

ความพึงพอใจหมายถึง พอใจ ชอบใจ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2542 : 775)

ปรัชญเนตร เกษมมงคล (2546 : 8) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการบริการสาธารณะว่า หมายถึง ระดับของความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการได้รับบริการในลักษณะของการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน บริการอย่างรวดเร็ว ทันเวลา ต่อเนื่อง และมีความก้าวหน้า

วิระชัย ภู่อระกุล (2546 : 5) กล่าวว่า ในการทำงานของมนุษย์นั้น หากได้รับการตอบสนองเกี่ยวกับความต้องการก็จะทำให้มนุษย์รู้สึกพอใจในงานที่ทำอยู่ ความต้องการนั้น ได้แก่

1. ความต้องการด้านร่างกาย
2. ความต้องการความมั่นคง
3. ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง
4. ความต้องการทางสังคม

Hornby (2000) ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกที่ดีเมื่อประสบความสำเร็จ หรือได้รับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกที่พอใจ

Shelly (อ้างถึงใน ฌูร์นัลต์ ประชาอนุวงศ์. 2542 : 16) กล่าวว่า ได้ศึกษาแนวคิดความพึงพอใจสรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับ ความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและมีความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกในทางบวกอื่น ๆ ดังนี้

1. ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพอใจจะเกิดขึ้น ระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ

2. สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่มนุษย์ได้แก่ ทรัพยากร (Resource) หรือสิ่งเร้า (Stimulus) การวิเคราะห์ระบบความพึงพอใจ คือการศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็น สิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดได้มากที่สุด เมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน

จากความหมายที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมาสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในงานเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความพึงพอใจในงานเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกเป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และได้รับผลตอบแทน ผลที่เป็นความพึงพอใจ จะทำให้บุคคลกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ มีการเสียสละและอุทิศแรงกายแรงใจ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน

5.2 การวัดความพึงพอใจในการทำงานของครู

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกข้อคำถามความพึงพอใจในงานตามแนวความคิด ความพึงพอใจในงาน โดยใช้ตัวแบบสองปัจจัยของ เฮอร์ซเบิร์ก ที่เสนอว่า ผู้ปฏิบัติงานมีกลุ่มของความต้องการอยู่สองกลุ่ม คือ ความต้องการด้านการจูงใจ และความต้องการทางด้านการค้ำจุน การศึกษาครั้งนี้พิจารณาเลือกตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะงานที่มีผลต่อความพึงพอใจ ในงานตามแนวคิดของ เฮอร์ซเบิร์ก ประกอบด้วย การใช้ความรู้ ความสามารถ การบรรลุผลสำเร็จ ความก้าวหน้า การได้รับการยอมรับ ผลประโยชน์เกื้อกูล ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และ การปกครองบังคับบัญชาการศึกษาความพึงพอใจในงาน มีทฤษฎีอยู่หลายทฤษฎี ซึ่งแต่ละทฤษฎีจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ เช่นบุคลิกภาพ ค่านิยมสถานการณ์ในการทำงานและอิทธิพลทางสังคม George and Jones (1999 : 31 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 64) ในส่วนแนวคิด ความพึงพอใจในงาน โดยใช้ตัวแบบสองปัจจัย ของ (Herzberg's Motivator Hygiene Theory of Job Satisfaction) ประกอบด้วยความต้องการมีส่วนร่วมในสังคมความต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการความสำเร็จสูงสุด ซึ่งเฮอร์ซเบิร์ก มุ่งความสนใจไปเฉพาะด้านของงานที่มีผลต่อความพึงพอใจ โดยเสนอว่าผู้ปฏิบัติงานมีกลุ่มความต้องการอยู่สองกลุ่ม คือความต้องการด้านการจูง

ใจและความต้องการด้านการก้าวหน้า ความต้องการด้านการจูงใจเกี่ยวกับตัวงาน 6 ด้าน คือความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะงาน โอกาสก้าวหน้าในอนาคตและความรับผิดชอบ ส่วน ความต้องการด้านการก้าวหน้า จะสัมพันธ์กับกายและจิตใจ 10 ด้าน คือ เงินเดือน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา สถานภาพทางสังคม การปกครอง บังคับบัญชา นโยบาย และการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ส่วนตัว และความมั่นคงในการทำงาน

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการทำงานของครู

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 : 24) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในงานไว้ว่าเป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และได้รับผลตอบแทน ทำให้บุคคลรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการทำงาน อันจะเป็นผลต่อความสำเร็จและเป้าหมายขององค์กร

โยธิน ศันสนยุทธ (2535 : 77) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่า

1. ตัวแปรเกี่ยวกับผลผลิต ความพอใจในงานทำให้เกิดผลผลิตสูงต่ำได้
2. ตัวแปรเกี่ยวกับการเปลี่ยนงาน การลาออกจางาน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในงาน
3. ตัวแปรเกี่ยวกับอาชีพ พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างระดับของอาชีพ ความพอใจในงาน อาชีพระดับสูง ให้ความพึงพอใจมากกว่าอาชีพระดับต่ำ และมีแนวโน้มที่เลือกอาชีพระดับเดิมด้วย
4. ตัวแปรที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตทั่วไป พบว่า ความพึงพอใจในงานมีผลต่อความรู้สึกของชีวิตในแง่บวก

Greenberg and Baron (2000 : 181 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 65) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในงานว่า เป็นปฏิกิริยาตอบสนองด้านอารมณ์ในเชิงประเมินต่องาน ลักษณะความพึงพอใจในงาน ประกอบด้วย องค์ประกอบความพึงพอใจในงานแต่ละด้าน ซึ่งอาจสอดคล้องหรือต่างกันก็ได้ เช่น บุคคลอาจมีความพึงพอใจค่าตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน แต่ไม่พึงพอใจต่อหัวหน้างานหรือเพื่อนร่วมงานก็ได้ สภาวะความพึงพอใจในงานของบุคคล มีลักษณะค่อนข้างคงที่ตามประสบการณ์ในการทำงาน และความคาดหวังในงานของบุคคล จากความสำคัญของ ตัวแปรความพึงพอใจในงาน และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว

ผู้วิจัยได้สรุปเป็นคำนิยามเชิงปฏิบัติการได้ว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกโดยรวมของครู ซึ่งมีประเด็นการวัด 8 ประเด็น ได้การใช้ความรู้ความสามารถ การบรรลุผลสำเร็จ ความก้าวหน้า การได้รับการยอมรับ ผลประโยชน์ที่เกื้อกูลความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และการปกครองบังคับบัญชา

กล่าวได้ว่าความพึงพอใจในงาน น่าจะมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถ้าหากครูมีความพึงพอใจในงานแล้ว ย่อมจะส่งผลให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จได้อย่างดี

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพราะถ้าหากครูมีความพึงพอใจในงานแล้วย่อมจะส่งผลให้การจัดการพัฒนาการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า ปัจจัยด้านความพึงพอใจในงานจะส่งผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.1 แนวคิดและทฤษฎีด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

“เจตคติ” คือสภาพความรู้สึกทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลทำให้เกิดมีท่าทีหรือมีความคิด เห็นรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นหรือไม่เห็นด้วย เจตคติมี 2 ประเภทคือ เจตคติทั่วไป เจตคติเฉพาะอย่าง Collins (1970:68) ให้ความหมายเจตคติ คือการที่บุคคลตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ ว่าดี –ไม่ดี เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ยอมรับได้-ยอมรับไม่ได้

Rokeach (1970 : 10) ให้ความหมายเจตคติ คือการผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือสถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใด ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

Belkin และ Hkydell (1979 : 13) ให้ความหมายเจตคติคือ แนวโน้มที่บุคคลจะตอบสนอง ในทางที่เป็นความพอใจ ไม่พอใจ ต่อผู้คน เหตุการณ์ และสิ่งต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และคงที่

ดังนั้นอาจสรุปความหมายของเจตคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในลักษณะชอบ ไม่ชอบ อาจเห็นด้วย ไม่เห็นด้วย พอใจ ไม่พอใจ ต่อสิ่งใด ๆ ในลักษณะเฉพาะตัวตามทิศทางของทัศนคติที่มีอยู่และทำให้จะเป็นตัวกำหนดแนวทางของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนอง

6.1.1 องค์ประกอบของเจตคติ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 59 -60) กล่าวว่าเจตคติควรมีองค์ประกอบ 3 ประการดังต่อไปนี้

1. การรู้ (COGNITION) ประกอบด้วยความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ เช่น ทัศนคติต่อลัทธิคอมมิวนิสต์ สิ่งสำคัญขององค์ประกอบนี้ก็คือ จะประกอบด้วยความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้วว่าน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือดีหรือไม่ดี และยังรวมไปถึงความเชื่อในใจว่าควรจะมีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างไรต่อเป้าหมายทัศนคติจึงจะเหมาะสมที่สุดดังนั้นการรู้และแนวโน้มพฤติกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด
2. ความรู้สึก (FEELING) หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ นั้นเป้าหมายจะถูกมองด้วยอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ส่วนประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึกนี้เองที่ทำให้บุคคลเกิดความดีดั่งยึดมั่น ซึ่งอาจกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาตอบโต้ได้หากมีสิ่งที่ขัดกับความรู้สึกมากระทบ
3. แนวโน้มพฤติกรรม(ACTION TENDENCY) หมายถึง ความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อเป้าหมาย เขาจะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือหรือสนับสนุนเป้าหมายนั้น ถ้าบุคคลมีเจตคติในทางลบต่อเป้าหมาย เขาก็จะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมทำลาย หรือทำร้าย เป้าหมายนั้นเช่นกัน

6.1.2 การเกิดเจตคติ

เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ของบุคคลไม่ใช่เป็นสิ่งมีติดตัวมาแต่กำเนิด หากแต่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดต้องภายหลัง เมื่อตนเองได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น ๆ แล้ว ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า เจตคติเกิดขึ้นจากเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมความคิดอันเกิดจากประสบการณ์หลาย ๆ อย่าง
2. เกิดจากความรู้สึกที่ร่อยพิ่มพ์ใจ
3. เกิดจากการเห็นตามคนอื่น

ชม ภูมิภาค (2516 : 66-67) ได้อธิบายเรื่องการเกิดเจตคติว่าเกิดจากการเรียนรู้และโดยมากก็เป็นการเรียนรู้ทางสังคม(social learning) ดังนั้นปัจจัยที่ทำให้เกิดเจตคติจึงมีหลายประการเช่น

1. ประสบการณ์เฉพาะ เมื่อคนเราได้รับประสบการณ์ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะมีลักษณะในรูปแบบที่ผู้ได้รับรู้สึกว่าได้รางวัลหรือถูกลงโทษ ประสบการณ์ที่ผู้รู้สึกเกิดความพึงพอใจย่อมจะทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นประสบการณ์ที่ไม่เป็นที่พึงพอใจก็ย่อมจะเกิดเจตคติที่ไม่ดี

2. การสอน การสอนนั้นอาจจะเป็นทั้งแบบที่เป็นแบบแผนหรือไม่เป็นแบบแผนก็ได้ซึ่งเราได้รับจากคนอื่น องค์การที่ทำหน้าที่สอนเรามีมากมายอาทิเช่น บ้าน วัด โรงเรียน สื่อมวลชนต่าง ๆ เรามักจะได้รับเจตคติที่สังคมมีอยู่และนำมาขยายตามประสบการณ์ของเราการสอนที่ไม่เป็นแบบแผนนั้นส่วนใหญ่เริ่มจากครอบครัวตั้งแต่เด็ก ๆ มาแล้วพ่อแม่พี่น้องมักจะบอกเราว่าสิ่งนั้นไม่ดีสิ่งนี้ไม่ดีหรือใครควรทำอะไรมีความสำคัญอย่างไร การสอนส่วนมากเป็นแบบชัดเจนและมักได้ผลดีเสียด้วยในรูปแบบการปลูกฝังเจตคติ

3. ตัวอย่าง (Model) เจตคติบางอย่างเกิดขึ้นจากการเลียนแบบในสถานการณ์ต่าง ๆ เราเห็น คนอื่นประพฤติ เราเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคนอื่นออกมาเป็นรูปของเจตคติถ้าเราอมรับนับถือหรือเคารพคน ๆ นั้นเราก็มักจะอมรับความคิดของเขาตามที่เราเข้าใจ เช่น เด็กชายแดงเห็นบิดาครูรายการกีฬาทางโทรทัศน์ประจำเขาก็จะแปลความหมายว่ากีฬานั้นเป็นเรื่องน่าสนใจและจะต้องดูหรือถ้าเขาเห็นพ่อแม่ระมัดระวังต่อชุดรับแขกในบ้านมากกว่าของที่อยู่ในสนามหญ้าหลังบ้านเขาก็จะเกิดความรูสึกว่าของในบ้านต้องระวังรักษาเป็นพิเศษซึ่งการเรียนรู้เช่นนี้พ่อแม่ไม่จำเป็นต้องพูดว่าอะไรเลย เด็กจะเฝ้าสังเกตการณ์ปฏิบัติของพ่อแม่ต่อบุคคลอื่นอย่างถี่ย่านจะเรียนรู้ว่าใครควรคบใครควรนับถือ ใครไม่ควรนับถือ

4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสถาบัน ปัจจัยทางสถาบันมีอยู่เป็นอันมากที่มีส่วนสร้างสนับสนุนเจตคติของเราตัวอย่างเช่น การปฏิบัติตนในวัด ในโบสถ์ การแต่งกายของคนในสถานการณ์ทางสังคมต่าง ๆ เป็นสิ่งให้แนวเจตคติของคนเราเป็นอันมาก

สภาวะที่มีผลต่อการก่อเกิดของเจตคตินั้นมีหลายอย่าง อาทิเช่น ประการแรกขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เราคิดว่าเราเป็นพวกเดียวกัน (Identification) เด็กที่ขอมรับว่าตนเองเป็นพวกเดียวกับพ่อแม่ย่อมจะรับ เจตคติของพ่อแม่ง่ายขึ้น หรือที่โรงเรียนหากเด็กถือว่าครูเป็นพวกเดียวกับตนเองย่อมจะรับความเชื่อถือหรือเจตคติของครู ประการที่สองขึ้นอยู่กับว่าเจตคตินั้นคนอื่น ๆ เป็นจำนวนมากเชื่ออย่างนั้นหรือคิดอย่างนั้น (Uniformity) การที่เรามีเจตคติเข้ากลม

เกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้นั้นอาจจะมีสาเหตุอื่นอีก เช่น โอกาสที่จะได้รับเจตคติแตกต่างไปนั้นไม่มีประการหนึ่งอีกประการหนึ่งหากไม่เห็นด้วยกับส่วนใหญ่ เราเกิดความรู้สึกว่าส่วนใหญ่ปฏิบัติเสนาออกจากรณีประการที่สามการที่เรามีเจตคติตรงกับคนอื่นทำให้เราพูดคุยติดต่อกับคนอื่นเข้าใจ เมื่อเราเจริญเติบโตจากเด็กเป็นผู้ใหญ่นั้นแน่ที่สุดที่เราจะพบความแตกต่างของเจตคติมากมาย ในบ้านนั้นนับว่าเป็นแหล่งเกิดเจตคติตรงกันที่สุดแต่พอมีเพื่อนฝูงเราจะเห็นว่าเจตคติของเพื่อนฝูงและของพ่อแม่ของเขาแตกต่างกันบ้าง ในโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับการศึกษาชั้นสูงเราจะพบความแตกต่างของเจตคติมากมายดังนั้นเราจะเห็นได้ว่าเจตคติแรก ๆ ที่เราได้รับนั้นค่อนข้างจะคงทนถาวร เจตคตินั้นจะสามารถนำไปใช้กับสถานการณ์ใหม่ที่คล้ายกันเช่น คนที่มีพ่อคุณเข้มงวดเขาจะเกิดความมั่งร้ายต่อพ่อ อาจจะคิดว่าผู้บังคับบัญชาที่คุณเข้มงวดและเกิดความรู้สึกมั่งร้ายต่อผู้บังคับบัญชาก็ได้หรือคนงานที่ไม่ชอบหัวหน้างานอาจจะนำความไม่ชอบนั้นไปใช้ต่อบริษัทหรือเกลียดบริษัทไปด้วย

เจตคติในการสอน เป็นลักษณะทางจิตของครูที่มีความโน้มเอียงหรือความรู้สึกตอบสนองไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งคาดว่าจะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประโยชน์ของเจตคติในการปฏิบัติงาน

เจตคติเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้คนแสดงพฤติกรรมออกมา เพื่อจะได้รู้ความรู้สึกของคน ซึ่งการศึกษาเจตคติมีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ดังนี้ สายยศ และ อังคนา สายยศ (2543 : 54 – 55) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติในการงาน ดังนี้

1. เป็นคำขอของการอธิบายความรู้สึกยาว ๆ และคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ได้มาก
2. เจตคติพิจารณาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมหรือยับยั้งสิ่งที่เขาแสดงออกได้
3. เจตคติสามารถมองสังคม ได้ เพราะเจตคติเป็นสิ่งคงเส้นคงวา พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกจากเจตคติ จึงสามารถนำมาอธิบายความคงเส้นคงวาของสังคมได้ด้วย
4. เจตคติมีความดีงามในตัวเอง เจตคติของคนที่มีต่อเป้าหมายเจตคติรอบ ๆ ตัวเองเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็น โลกทัศน์ของคน ซึ่งมีคุณค่าในการศึกษาจุมงหมายชีวิตของเขา

5. จากที่รู้ว่าเจตคติเกิดจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการให้การศึกษา เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีงามตามสังคม จึงต้องศึกษาสัญชาตญาณ และปรับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีอิทธิพลต่อเจตคติของคนตามที่ต้องการ

6. ในสาขาสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาหลายคนให้ความเห็นว่า เจตคติเป็นศูนย์ความคิด และเป็นฐานพฤติกรรมทางสังคม การที่จะปรับระบบกลไกของสังคมจึงควรเปลี่ยนแปลงเจตคติของแต่ละบุคคล

ดังนั้น การรู้เจตคติของคน จึงทำให้ทำนายพฤติกรรมที่เขาจะแสดงออกเป็นการรู้ไว้ก่อน เพื่อหาทางป้องกัน และแก้ไขให้คนในสังคมมีเจตคติที่ดีงามที่สังคมต้องการ ในวงการศึกษายังมีความจำเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนในโรงเรียนควรมีเจตคติที่ดีต่อการสอน เพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการสอน ทำให้เกิดพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.2 การวัดเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะวัดเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นค่านิยมเชิงปฏิบัติการ ได้ว่า เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ความนิยมชมชอบ ของครูผู้สอน ที่มีต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อครูได้ปฏิบัติ การสอนตามแนวคิด หลักการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นความรู้สึกที่มีการสอน แสดงแดงออกได้ 2 ลักษณะ คือลักษณะทางบวก เป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความพอใจ เห็นด้วย นิยมชมชอบและสนับสนุนต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับลักษณะทางลบ คือ ลักษณะที่แสดงถึงความเบื่อหน่าย ไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ส่งเสริม และไม่สนับสนุนต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สุภาพ เต็มรัตน์ (2550 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคใต้ตอนบน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เพื่อใช้ทดสอบยืนยันแบบจำลองความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน จำนวน 417 คน กลุ่มตัวอย่างที่ 2 เพื่อใช้ทดสอบยืนยันแบบจำลองความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ จำนวน 417 คน ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่ออาชีพครู มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่าน เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

จิตหทัย ภัทรชยานนท์ (2545 : 24 - 25) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. พฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเป็นไปตามเจตคติ และความรู้ที่บุคคลนั้นมีอยู่ โดยมี เจตคติเป็นตัวกลางระหว่างความรู้และพฤติกรรม คือเจตคติจะเกิดจากความรู้และพฤติกรรมจะแสดงออกไปเจตคตินั้น
2. พฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ และเจตคติมีความสัมพันธ์กันหรือความรู้กับเจตคติมีผลร่วมกัน เกี่ยวข้องกันก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ
3. ความรู้และเจตคติต่างทำให้เกิดพฤติกรรมได้โดยที่ความรู้และเจตคติที่ไม่เกี่ยวข้องกัน
4. ความรู้มีผลต่อพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น บุคคลมีความรู้และปฏิบัติตามนั้นหรือความรู้มีผลต่อเจตคติก่อนแล้ว พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเจตคตินั้น จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านเจตคติมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัจจัยด้านเจตคติส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะถ้าครูมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ย่อมจะส่งผลให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่า ปัจจัยด้านเจตคติของครูต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะส่งผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พฤติกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวัดพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วย แบบสอบถามให้ครูเป็นผู้ตอบด้วยตนเอง

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรม มีผู้ให้นิยามหรือความหมายของพฤติกรรมไว้หลายคน ดังนี้

1.1 ความหมายของพฤติกรรม อรษา ประยูรหงส์ (2548 : 271) ให้ความหมายว่า พฤติกรรม คือกริยาอาการที่แสดงออก หรือปฏิกิริยาโต้ตอบที่เกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า ซึ่งจะมาจากภายในหรือภายนอกร่างกายก็ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์กระทำหรือรู้สึก ผู้อื่นจะเห็น

หรือไม่ก็ตามถือว่าเป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2554 : 27) พฤติกรรมเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลกระทำ และบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ (วจินี แสงสว่าง, 2535 : 6) หรือใช้เครื่องมือทดสอบที่นักทดสอบนำมาใช้ เช่น การหว่าเราะ ร้องไห้ กิน (ประพาเพ็ญ สุวรรณ, 2548 : 15) ไม่ว่าสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ เช่น การคิด ความรู้สึก ความสุข (ชัยพร วิชาวุธ, 2543 : 1) การกระทำของมนุษย์ไม่ว่าการกระทำนั้น ผู้กระทำจะทำโดยรู้สึกตัวหรือไม่ รู้ตัว และไม่ว่าคนอื่นจะสังเกตการกระทำนั้น ได้หรือไม่ก็ตาม การพูด การเดิน การกระพริบตา การไต่ยืน การเข้าใจ การรู้ โภจร ต่างเป็นพฤติกรรมทั้งสิ้น

จากนิยามความหมายของพฤติกรรมพอสรุปได้ดังนี้ พฤติกรรมหมายถึง การกระทำของบุคคลทั้งที่แสดงออกมาจากภายนอกและสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจ โดยอาจแสดงออกมาทั้งที่รู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ ซึ่งบุคคลอื่นอาจสังเกตเห็นได้ หรือสามารถใช้เครื่องมือในการตรวจสอบพฤติกรรมนั้นได้ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติที่แสดงออกมาต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การวัดพฤติกรรม วิธีการวัดพฤติกรรมมี 2 วิธีการ คือ 1) วิธีการวัดเชิงปริมาณ จะนับจำนวนพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาต่อหน่วยที่กำหนดให้ในการศึกษา 2) วิธีการวัดเชิงคุณภาพ จะวัดพฤติกรรมแต่ละชนิดไปเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของบุคคลอื่นหรือนำไปเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานของพฤติกรรมนั้น ในบางครั้งต้องให้ค่าแก่พฤติกรรมที่ได้จากการวัดด้วย

1.3 พฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีฐานคิดมาจากปรัชญาการศึกษา และแนวคิดด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งปรัชญาการศึกษาที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ได้แก่ ปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) การศึกษาต้องพัฒนานักเรียนทุกด้าน สิ่งที่เรียนรู้ควรเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน และสังคมของนักเรียนให้มากที่สุด ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง และสังคมเพื่อนนักเรียนจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstruction) การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคม และการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อการปรับปรุง พัฒนา และสร้างสรรค์สังคมที่ดี และเหมาะสมกว่าเดิม ปรัชญาอัตถนิยม (Existentialism) มุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีสิทธิเสรีภาพ เปิดโอกาสให้เลือกรับรู้ตามความถนัด และความสนใจ และปรัชญาการศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ (Buddhist Philosophy of Education) ต้องอาศัยหลัก ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในการอธิบายเรื่องของชีวิต

ปรากฏการณ์ต่าง ๆ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการประยุกต์หลัก อริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (วัฒนาพร ระวังทุกข์. 2542 : 3 ; ทิศนา แคมมณี. 2547 : 25 - 28) สำหรับแนวคิดด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่ม พฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง พฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง กลุ่มมานุษยวิทยา (Humanism) การเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดรู้จักใช้เหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน และได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง และกลุ่มคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) การเรียนรู้เป็น กระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล บุคคลเป็นผู้สร้างความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่ พบเห็นกับความรู้เดิม เกิดเป็น โครงสร้างทางปัญญา (วัฒนาพร ระวังทุกข์. 2542 : 4-5)

จากปรัชญาการศึกษาและแนวคิดด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ส่งผลให้ครูมีพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยนักจิตวิทยาการศึกษาที่เชื่อใน ศักยภาพ และความสามารถที่มีอยู่มนุษย์ทุกคน เชื่อว่ามนุษย์จะศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่ตนเอง สนใจ และใฝ่รู้ ให้ความสำคัญกับการให้เสรีภาพในการเรียนรู้ สนับสนุน ส่งเสริมในการค้นคว้าหา ความหมายและสาระสำคัญในชีวิตของเขาเอง มีเสรีภาพในการตัดสินใจ เมื่อเผชิญกับปัญหา ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวิธีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดของตนเอง นับได้ว่าผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพฤติกรรมการสอนตนให้การสอนมีคุณภาพ ซึ่ง Bloom (1976 : 115 - 127) มีความเห็นคุณภาพของการสอนเป็นเรื่องของการชี้แนะ (Cues) แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นการให้ผู้เรียนทราบว่า สิ่งที่เรียนคืออะไร ผู้เรียนควรทำอะไร การมีส่วนร่วม ของผู้เรียน การเสริมแรง ทั้งทางบวก และทางลบ และการให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไข ข้อบกพร่องในการวัดพฤติกรรมครูผู้สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ปรับ ประยุกต์ใช้ ข้อคำถามของ ชัชวาลย์ เจริญบุญ (2554 : 191) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง รูปแบบการ พัฒนาการ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอน ใน จังหวัดมหาสารคาม

2. การปฏิบัติ มีดังนี้

2.1 ความหมายของการปฏิบัติ มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายของการปฏิบัติไว้ หลายท่านดังนี้ (Bloom and Other. 1975 : 43) (V.Kothadapani. 1971 : 91 ; อ้างถึงใน เจริญ คำแพงอ้อ. 2551 : 59 - 63) ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติหรือการนำไปใช้ คือความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจ ที่มีอยู่เดิม ไปใช้อย่างเหมาะสมถูกต้อง ในการ

แก้ไขปัญหาดังกล่าว ในสถานการณ์ใหม่ ๆ (สุนันท์ ศลโกสม. 2545 : 139 - 140) เป็นการวัดการปฏิบัติจำเป็นต้องอาศัยการสังเกตอย่างดี ทั้งการสังเกตวิธีการดำเนินงาน การสังเกตผลงานที่ออกมานั้นต้องใช้เครื่องมืออื่นประกอบการสังเกต ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบประเมินค่า (Rating Scale) แบบตรวจงาน เป็นมาตรฐานในการบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้ อย่างหนึ่ง สำหรับแบบประเมินค่าเป็นเกณฑ์ตัดสินคุณภาพของการปฏิบัติ (ณรงค์ สินสวัสดิ์. 2538 : 20) เป็นการปฏิบัติของมนุษย์นั้นมีลักษณะแตกต่างกันไป จะต้องมีตัวกำหนดการกระทำนั้น เข้าใจถึงสิ่งที่กำหนด

จากนิยามหรือความหมายของการปฏิบัติพอสรุปได้ดังนี้ การปฏิบัติเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างหนึ่ง คือ เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ความสามารถแสดงออกทางร่างกายซึ่งรวมถึง การปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออก และสังเกตได้ พฤติกรรมด้านนี้เมื่อแสดงออกมาสามารถประเมินผลได้ง่าย และกระบวนการที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านนี้ต้องอาศัยระยะเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน

2.2 ประเภทของการปฏิบัติ ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2538 : 20) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

2.2.1 ลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่

1) ความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ข้อเท็จจริง คือ ความคิดว่า ความจริงเป็นเช่นนั้น ซึ่งอาจถูกหรือไม่ถูกตามความจริงก็ได้ ความเชื่ออาจได้มาโดยการเห็น การบอกเล่า การอ่าน รวมทั้งการคิดขึ้นมาเอง

2) ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนนิยมเน้นถือประจำในการเลือก

3) เจตคติ เป็นแนวโน้มหรือขั้นตอนเตรียมพร้อมของพฤติกรรม

4) บุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าบุคคลหนึ่งจะทำอะไร ถ้าอยู่ในสถานการณ์หนึ่ง เป็นสิ่งที่บอกว่าบุคลิกภาพจะปฏิบัติอย่างไรในสถานการณ์นั้น ๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ

ประภาพรเพ็ญ สุวรรณ (2545 : 75) กล่าวว่า ความรู้อย่างเดียวไม่ได้เป็นข้อยืนยันว่าบุคคลจะปฏิบัติตามสิ่งที่ตนรู้เสมอไป เจตคติเป็นตัวเชื่อมระหว่างความรู้ที่ผู้เรียนได้รับการกระทำหรือปฏิบัติ ส่วน สุขชาติ โสมประยูร (2541 : 75) ความรู้ เจตคติ การปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่พฤติกรรมมักจะไม่เกิดโดยอิสระ แต่จะเกิดขึ้นรวม ๆ กัน และพึงพาอาศัยกับการส่งเสริมพฤติกรรมการปฏิบัติด้วยเสมอ Fabiyi (1985 : 154 ; อ้างถึงใน เจริญ แพงคำอ้อ. 2551 : 59 - 62) ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อมนั้น มีเจตคติเป็นตัวกลางทำให้

เกิดการปฏิบัติตามมาได้ Schwartz (1975 : 30 ; อ้างถึงใน เจริญ แพงคำฮัก, 2551 : 59 -63) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เจตคติ และการปฏิบัติสามารถแสดงความสัมพันธ์ได้หลายรูปแบบซึ่งอาจจะเป็นความสัมพันธ์โดยตรงหรือเป็นความสัมพันธ์ทางอ้อม ก็ได้ (จิตวิทยภัทรธิยานนท์, 2542 : 24 - 25) คือ 1) ความรู้มีความสัมพันธ์กับเจตคติซึ่งมีผลทำให้เกิดการปฏิบัติ 2) ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์กันและทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา 3) ความรู้และเจตคติต่างก็ทำให้เกิดการปฏิบัติได้โดยที่ความรู้และเจตคติไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์กัน และ 4) ความรู้มีผลต่อ การปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางอ้อมมีเจตคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติมีความสัมพันธ์กันหลายรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม เชื่อว่าเจตคติที่ดีจะทำให้พฤติกรรมดี และสืบเนื่องมาจากบุคคล บุคคลนั้นมีความรู้ดี ซึ่งความรู้เจตคติ การปฏิบัติมีผลต่อเนื่องกัน

การวัดการปฏิบัติ มีนักการศึกษาและจิตวิทยาอธิบายการวัดการปฏิบัติไว้ดังนี้

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2537 : 136) แบ่งวิธีการวัดการปฏิบัติออกเป็น 2 วิธีคือ

1. การวัดการปฏิบัติโดยตรง ได้แก่

1.1 การสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว (Direct Observation) การสังเกตแบบนี้ผู้ถูกสังเกตอาจไม่แสดงการปฏิบัติที่แท้จริงออกมา

1.2 การสังเกตแบบธรรมชาติ (Naturalistic Observation) คือการที่ผู้ถูกสังเกตไม่ได้กระทำตนเป็นผู้ที่รบกวนผู้สังเกต การสังเกตแบบนี้จะได้รับการปฏิบัติที่แท้จริงมาก แต่ต้องใช้เวลาานานมากจึงจะสังเกตการณ์ปฏิบัติที่ต้องการได้

2. การวัดการปฏิบัติโดยอ้อม ได้แก่ การสัมภาษณ์ เป็นวิธีที่ผู้ศึกษาต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล อาจซักถาม โดยตรงหรือโดยอ้อม การสัมภาษณ์โดยตรงผู้สัมภาษณ์จะสัมภาษณ์เป็นเรื่อง ๆ ตามที่ต้งจุดมุ่งหมายไว้ ส่วนการสัมภาษณ์โดยอ้อมหรือไม่เป็นทางการ ผู้สัมภาษณ์จะซักถามไปเรื่อย ๆ โดยสอดแทรกเรื่องที่จะสัมภาษณ์ ผู้ตอบจะไม่รู้ตัวว่าถูกซักถามเจาะจงที่จะทราบถึงการปฏิบัติของตน

3. การใช้แบบสอบถาม วิธีนี้เหมาะกับการศึกษาการปฏิบัติของบุคคลจำนวนมากและเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้วิธีการสอบถามจากครูโดยตรง

4. การทดลอง ผู้ถูกศึกษาจะอยู่ในสภาพการควบคุมตามที่ผู้ศึกษาต้องการ
การบันทึก เป็นวิธีให้ผู้ถูกศึกษายกบันทึกการปฏิบัติของตน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2536 : 15 - 16) กล่าวว่า การศึกษาการปฏิบัติของบุคคล
อาจใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ดังนี้

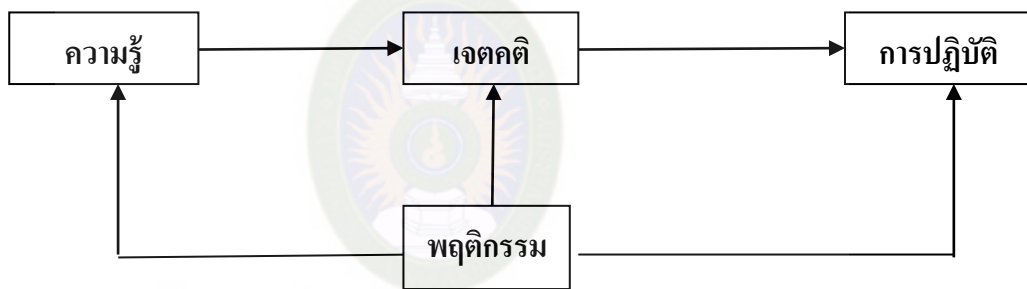
1. วิธีการสำรวจ (Survey Method) เป็นวิธีการศึกษาและค้นคว้าเพื่อจะให้
เข้าใจถึงการกระจายของลักษณะการปฏิบัติงานของบุคคลในลักษณะต่างๆ ซึ่งอาจใช้วิธีการ
สัมภาษณ์หรือการใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลที่สำรวจ เช่นการสำรวจความคิดเห็น
ของเยาวชน
2. วิธีการศึกษภาคสนาม (Field Study Method) เป็นวิธีการศึกษาและวิจัย
เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะการปฏิบัติงานของบุคคลในสถานการณ์จริงตามธรรมชาติ โดยผู้ศึกษา
จะไปศึกษาการปฏิบัติของกลุ่มบุคคลจริง ๆ เช่นการเฝ้าสังเกตการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้อง
3. วิธีการทดลองภาคสนามหรือวิธีการวิจัยเชิงทดลอง (Fielded Experiment
Method) เป็นวิธีการศึกษาและวิจัยเพื่อจะให้เข้าใจถึงลักษณะการปฏิบัติของกลุ่ม โดยมีวิธีการ
เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มควบคุม (Control Group) และกลุ่มทดลอง (Experiment Group)
4. วิธีการทดลองในห้องปฏิบัติการ (Laboratory Experiment Method) เป็น
การศึกษาและวิจัยการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติทางสังคมว่าขึ้นอยู่กับตัวแปรอะไรบ้าง เพื่อให้
เข้าใจถึงลักษณะการปฏิบัติของบุคคลและกลุ่มที่แท้จริง โดยควบคุมตัวแปรที่ไม่เกี่ยวข้องอย่าง
รัดกุมภายใต้สถานการณ์ที่สร้างขึ้น
5. วิธีการจำลองเชิงทดลอง (Experiment Simulation Method) เป็นการ
จำลองสถานการณ์ขึ้นมาและควบคุมตัวแปรเช่นเดียวกับการทดลองในห้องปฏิบัติการ
6. วิธีการวิจัยสถานการณ์จำลองด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer Simulation Studies) เป็น
การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แทนคน

จากวิธีการวัดการปฏิบัติดังกล่าว การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวัดการปฏิบัติของบุคคล
ต่อการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ

ชิดหทัย ภัทรชยานนท์ (2545 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้
เจตคติ และพฤติกรรมไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. พฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเป็นไปตามเจตคติ และความรู้ที่บุคคลนั้นมีอยู่ โดยมี เจตคติเป็นตัวกลางระหว่างความรู้และพฤติกรรม คือเจตคติจะเกิดจากความรู้และพฤติกรรมจะ แสดงออกไปเจตตินั้น
2. พฤติกรรมที่เกิดจากความรู้ และเจตคติมีความสัมพันธ์กันหรือความรู้กับเจตคติมีผลร่วมกัน เกี่ยวข้องกันก่อให้เกิดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ
3. ความรู้และเจตคติต่างทำให้เกิดพฤติกรรมได้โดยที่ความรู้และเจตคติที่ไม่เกี่ยวข้องกัน
4. ความรู้มีผลต่อพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น บุคคลมีความรู้และปฏิบัติตามนั้นหรือความรู้มีผลต่อเจตติก่อนแล้ว พฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเจตตินั้นจากการสังเคราะห์พบว่า พฤติกรรมเกิดจากความสัมพันธ์ของความรู้ เจตคติการปฏิบัติเขียนเป็นแผนภาพประกอบคือ

แผนภาพที่ 3 แสดงการเกิดพฤติกรรมจากความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ กับการปฏิบัติ

จากการศึกษา ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติที่กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่า ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติและการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กันหลายรูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม เชื่อว่า เจตคติที่ดีจะทำให้พฤติกรรมดีและสืบเนื่องมาจากบุคคลนั้นมีความรู้ดี ซึ่งความรู้ เจตคติ และ การปฏิบัติมีผลต่อเนื่องกัน ซึ่งเป็นที่มาของการเกิดพฤติกรรมนั่นเอง จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ การปฏิบัติ ความรู้ เจตคติ และ พฤติกรรม จะเห็นได้ว่าการจัด การเรียนรู้โดยใช้แบบจำลองการฝึกอบรม ก็มีเป้าหมายเดียวกันกับการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไป ที่ต้องให้การให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ดีขึ้นข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่เป็นผลมาจากที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จากการเรียนรู้เพื่อให้ความรู้ การปฏิบัติเพื่อให้มีประสบการณ์ มนุษย์ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมมิใช่การตอบสนองต่อธรรมชาติ หรือ วุฒิภาวะ หรือความบังเอิญ

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2545 : 90) และชาติรี สำราญ (2543 : 23 - 25) ได้กล่าวถึง การอธิบายของ บลูมถึงความเปลี่ยนแปลงเมื่อเกิดการเรียนรู้ว่า เมื่อบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด (Cognitive Domain) หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระใหม่ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม (Affective Domain) หมายถึง เมื่อบุคคลได้เรียนรู้สิ่งใหม่ก็ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึทางด้านจิตใจ ความเชื่อ ความสนใจ

3. ความเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญ (Psychomotor Domain) หมายถึงการที่บุคคลได้เกิดความรู้ทางด้านความคิด ความเข้าใจ และเกิดความรู้สึนึกคิด ค่านิยม ความสนใจ และได้้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจริงทำให้เกิดความชำนาญมากขึ้น และเป็นพฤติกรรมที่ถาวรต่อไป

สรุปได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะวัดพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการวัดพฤติกรรมการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยใช้ แบบสอบถามให้ครูประเมินตนเอง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

มีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มี ผลงานบางส่วนที่น่าสนใจ และผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยดังกล่าวต่อไปนี้

พรประภัสสร ปริญาญกุล (2546 : 45) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบ การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชา ศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเชิง ประสบการณ์ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ มี 3 รูปแบบ คือ การจัดการเรียนกาน สอนเชิงประสบการณ์ในชั้นเรียน นอกชั้นเรียน และการผสมผสานระหว่างการสอนเชิง ประสบการณ์ในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน วิธีการสอนเชิงประสบการณ์มี 4 ขั้นตอนคือการ

สร้างประสบการณ์จากการปฏิบัติกิจกรรม การอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสรุปผล การเรียนรู้ และการประยุกต์การเรียนรู้

วัฒนา อัครพานิช (2546 : 37) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อปรับเปลี่ยน มโนทัศน์ด้านการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การทดสอบก่อนเรียน และสรุปผลมโนทัศน์ด้านการเมือง และมโนทัศน์ด้านการเมืองที่คลาดเคลื่อน การแจ้งสรุปผลให้นักเรียนทราบ การเรียนรู้มโนทัศน์ใหม่ด้านการเมือง การตัดกระทำให้นักเรียนเกิดภาวะสมดุลทางปัญญา การสรุปผังมโนทัศน์ใหม่ และ การทดสอบหลังเรียน

ศิริพร ทวีชาติ (2545 : 35) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งข้อมูลเป็นหลัก เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านสารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการวิจัยสรุปได้ว่า หลักการของรูปแบบ ได้แก่ หลักการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้กระบวนการสารสนเทศโดยการใช้เทคโนโลยีและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย การสร้างความรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ขั้นตอนการเรียนการสอนมี 7 ขั้นตอนคือ การระบุคำถามหรือปัญหาที่จะศึกษาการวางแผนกำหนดวิธีการแสวงหาข้อมูล การสืบค้นสารสนเทศจากแหล่งข้อมูล การเลือกและประเมินสารสนเทศ การสรุปและการนำเสนอความรู้ การประเมินกระบวนการและผลงาน และการนำความรู้ไปใช้

เสกสรร สายสีสด (2545 : 48) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบระบบการเรียนรู้ออนไลน์สำหรับสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบระบบมี 11 ขั้นตอน คือ การกำหนดเป้าหมายการเรียนการสอน การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบเนื้อหาบทเรียนการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การเตรียมความพร้อมการเรียน การเตรียมผู้สอน การสร้างแรงจูงใจในการเรียน การดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมทักษะ การประเมินผลการเรียน การสอน และข้อมูลย้อนกลับเพื่อการปรับปรุง

ลัดดา ศิลาน้อย และคณะ (2545 : 52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาการสอนสังคมศึกษา ในระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีหลักการที่สำคัญ คือ ความสามารถ ที่เท่ากันของผู้เรียนเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายและความสำเร็จของกลุ่ม การเรียนการสอนมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ การนำเสนอบทเรียนต่อชั้นเรียน การศึกษากลุ่มย่อย และการประเมินผล

ประยูร บุญไช้ (2544 : 63) การพัฒนารูปการเรียนรู้ตามแนวคิดประสบการณ์ เรียนรู้ผ่านสื่อกลาง เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรายวิชาของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานีได้ว่า รูปแบบการเรียนสอนมี 5 องค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนและวัดการ ประเมินผล กระบวนการเรียนการสอนมี 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่ ขั้นขยายความ และขั้น แสดงผลผลิต

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2544 : 37) การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิง บริบท เพื่อเสริมความใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบการ เรียนการสอนสามารถส่งเสริมความใฝ่รู้แก่นักเรียนด้วยการนำเสนอสาระอิงบริบทซึ่งเป็นจุด รวมเนื้อหาสำคัญของบทเรียน ที่มีเนื้อหาครอบคลุม ชับซ้อน และน่าสนใจเพียงพอที่จะกระตุ้น ให้นักเรียนกำหนดประเด็น ค้นคว้า และการดำเนินการค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วสรุป เชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับสาระอิงบริบทเดิม และสามารถนำความรู้ที่ได้ทั้งหมดไปใช้ในการ กำหนดประเด็นค้นคว้าใหม่ต่อไป

เรวดี อาษานาม (2547 : ก) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ โดยเสนอให้อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเมินระดับ ความสำคัญของปัจจัยที่สำคัญต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สำคัญต่อการเรียนการสอนเรียงลำดับจากระดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านผลผลิต ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยด้านตัวป้อน

1.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ศุวิชัย แก้วจันดา (2547 : 55) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนได้เน้นด้านการสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การวางแผนการจัดเรียนการสอน และการนิเทศและติดตามผล ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผน การจัดการเรียนการสอน การสนับสนุน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การ นิเทศและการติดตามผล และการวิจัยในชั้นเรียน

พิสมัย สระคูพันธ์ (2547 : 78) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการหน่วยธรรมชาติรอบตัว ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การจัดประสบการณ์ แบบบูรณาการส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วิญญู เมืองนาค (2546 : 44) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร โรงเรียน ปัจจัยด้านการสนับสนุน ปัจจัยด้านตัวครู และปัจจัยด้านผู้เรียน

สมพร จรุงเรืองกลกิจ (2544 : 71) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในวิชาการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช ผลการวิจัยพบว่าโดยการใช้รูปแบบที่ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์ ตั้งคำถาม จัดหาเอกสารอ้างอิง ให้ผู้เรียนเตรียมความรู้ก่อนเข้าเรียน แล้วนำเสนอ อภิปรายในชั้นเรียน กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการฝึกปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในการเรียนและสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ในสถานการณ์จริง

อดุลย์เดช ฐานะ (2543 : 33) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การบริหารจัดการเตรียมการเรียนการสอนได้ปฏิบัติ "มาก" ทุกด้านคือ ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนกิจกรรม ด้านการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการนิเทศติดตามผล ปัญหาที่สำคัญของการบริหารจัดการได้แก่ ปัญหาด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านการวางแผนการเรียนการสอนและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะที่สำคัญของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม ส่งเสริมพัฒนาครู ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร ผลิตภัณฑ์การเรียนการสอน และมีการวางแผนการนิเทศร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับฝ่ายวิชาการ

เพ็ญศรี ศรีนุสร (2543 : 45) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่เน้นนวัตกรรมพื้นบ้านเพื่อการสอนในวิชาภาษาไทยเรื่องพื้นบ้านพื้นเมืองสำหรับเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า จากการสอน โดยรูปแบบนี้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ต่างกัน นักเรียนส่วนมากมีความรู้สึกลึกต่อตนเองในระดับมาก

มานพ วงศ์สาขา (2541 : 47) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัย พบว่า การเรียนรู้ของนักเรียนได้ปฏิบัติตน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

คือ การนำจุดมุ่งหมายในการเรียน การแสวงหาแหล่งวิชาการ การประเมินผล และการวิเคราะห์ความต้องการ

สุภาพ เต็มรัตน์ (2550 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคใต้ตอนบน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคใต้ตอนบน ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ 1 เพื่อใช้ทดสอบยืนยันแบบจำลองความสัมพันธ์ตามสมมติฐาน จำนวน 417 คน กลุ่มตัวอย่างที่ 2 เพื่อใช้ทดสอบยืนยันแบบจำลองความสัมพันธ์รูปแบบใหม่ จำนวน 417 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีลักษณะดังนี้

1.1 ประสบการณ์ในการสอน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านคุณลักษณะวิชาชีพ เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

1.2 การสนับสนุนการทำงานของครู มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาชีพเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจ

1.3 เจตคติต่ออาชีพครู มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่าน เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

1.4 การพัฒนาครู มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านคุณลักษณะวิชาชีพครู เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

1.5 คุณลักษณะด้านวิชาชีพ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่าน เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

1.6 เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่านความพึงพอใจในงาน

1.7 ความพึงพอใจในงาน มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Scallan (1998 : 1981 - A) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกหัดแบบชี้นำที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกรด 5 และ 6 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนทางตอนเหนือของรัฐเท็กซัส ผลการศึกษาพบว่า การใช้แบบฝึกหัดชี้นำในห้องเรียนสามารถคาดหวังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงกว่าการใช้แบบฝึกหัดชี้นำเพียงเล็กน้อยหรือไม่ใช้แบบฝึกหัดชี้นำเลย

Bruno (1984 : 2663) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องทักษะการเขียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติกับการเรียนด้วยวิธีสอนแบบเน้นทักษะกระบวนการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 - 5 จำนวน 654 คน พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบเน้นทักษะกระบวนการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการเขียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Crookall (1984 : 262 - 273) ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร วิธีที่ได้ผลและเป็นที่น่าสนใจ คือการแสดงบทบาทสมมติหรือการสร้างสถานการณ์จำลอง เพราะจะเป็นเน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษได้เองโดยอัตโนมัติ และทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในภาษาได้อย่างชัดเจน

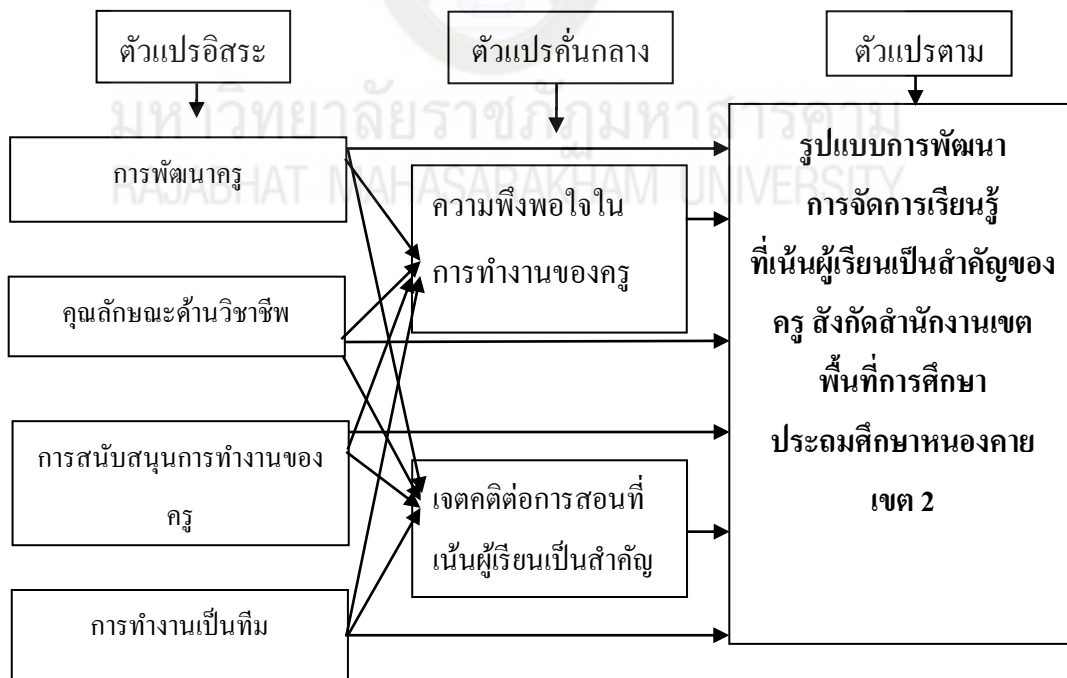
Romine (1974 : 139 - 143) ได้ทำการวิจัยเรื่องบรรยากาศการสอนที่ดี พบว่าบรรยากาศการสอนที่ดีสามารถทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ด้านการจัดการเตรียมการสอน การที่ผู้สอนชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในวิชา รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ ผู้เรียนได้ประโยชน์ตามความคาดหวังจากวิชาที่นักเรียนเลือกเรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน และด้านการประเมินผลควรมีการนำข้อมูลย้อนกลับ มีการเสริมแรงการเรียน

Doku and Adu (1999 : 68) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพของการเรียนรู้วัฒนธรรม ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของการเรียนรู้ของวัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการแสดง ความคิดเห็นของผู้เรียนคือสิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในการเรียนรู้วัฒนธรรม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถตามศักยภาพของตนเอง สรุปความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผลเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาเองได้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

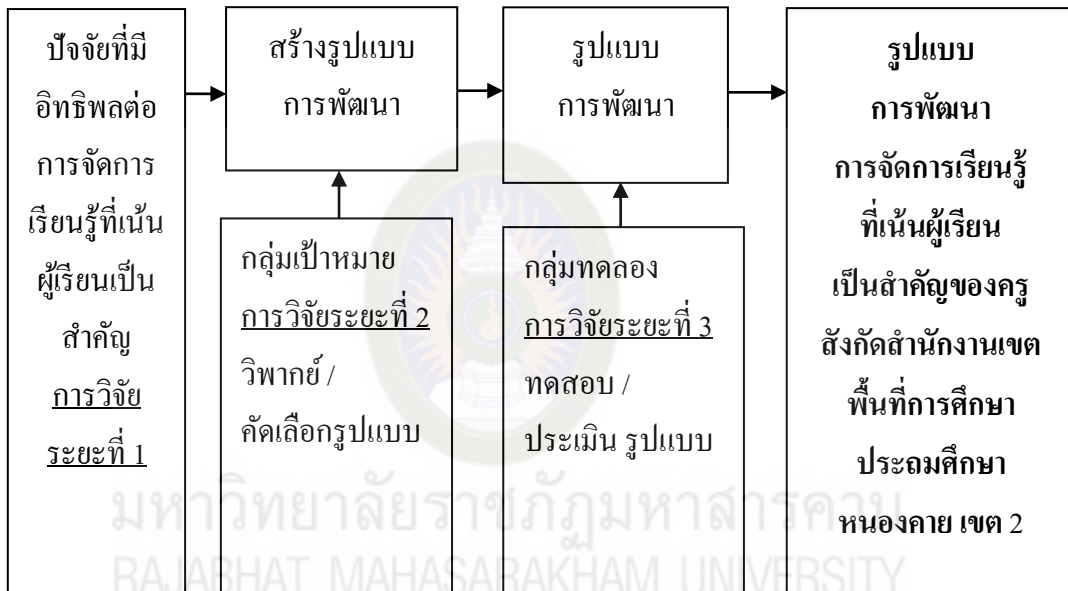
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ดังที่กล่าวมาข้างต้น มีจำนวน 6 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) การพัฒนาครู 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ 3) การสนับสนุนการทำงาน of ครู 4) การทำงานเป็นทีม 5) ความพึงพอใจในการทำงานของครู และ 6) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อนำไปสู่การตั้งสมมติฐานงานวิจัย และผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็น โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงเหตุ และผล โดยยึดหลักเหตุผลของการเกิดก่อนเกิดหลังของเหตุการณ์ (Birth Order) ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการวิจัยในระยะที่ 1

จากการทบทวนเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 สามารถจำแนก กรอบแนวคิดในการวิจัย และทดลองใช้พร้อมกับการประเมิน รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จึงได้แสดงความสัมพันธ์ของการดำเนินการวิจัยที่จะให้ได้ รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กรอบแนวคิดการวิจัยนี้ แสดงดังในแผนภาพที่ 5

แผนภาพที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ของการดำเนินการวิจัยที่จะให้ได้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในการวิจัยระยะการวิจัยที่ 1 ถึง ระยะที่ 3

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็นระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการดำเนินการในระยะที่ 2
4. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลุ่มทดลอง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูที่ทำการสอนภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคายเขต 2 จำนวน 907 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973 : 727) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ ในที่นี้กำหนดไว้ที่ .05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{907}{1 + 907(0.05)^2}$$

$$n = 277.582$$

จากการคำนวณจะได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 277.582 คน เพื่อให้ง่ายต่อการจำแนก ผู้วิจัยได้ปัดเศษออกเป็นเลขจำนวนเต็ม ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จึงปัดเศษขึ้น เป็น จำนวน 278 คน จากประชากรทั้งหมด 907 คน

1.2.2 ในการสุ่มขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ใช้การสุ่มหน่วยตัวอย่างแบบการสุ่มตามระดับชั้น อย่างเป็นสัดส่วน Proportional Stratified Random Sampling แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 11 กลุ่ม ตามรายจำนวน 11 เครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อให้มีการกระจายหน่วยตัวอย่างไปในทุกเครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้ตามสัดส่วน จึงใช้สูตรในการคำนวณ โดย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดชั้นภูมิ (Strata) ของหน่วยตัวอย่าง แยกตามรายเครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการคำนวณหาสัดส่วนหน่วยตัวอย่างในแต่ละเครื่องข่ายฯ ใช้สูตร (รังสรรค์ สิงหเลิศ. 2551 : 79-80)

$$\text{สูตร} \quad n_1 = \frac{n \times N1}{N}$$

n_1 = กลุ่มตัวอย่างในแต่ละเครื่องข่ายฯ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$N1$ = จำนวนประชากรของแต่ละเครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

ตัวอย่าง จำนวนกลุ่มตัวอย่างในเครื่องข่ายกุดบง

$$\text{แทนค่าจากสูตร} \quad n_1 = \frac{278 \times 33}{907}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้ทำการสอนเครื่องข่ายกุดบง = 10.114 คน

ในการสุ่มขั้นที่ 2 เป็นการสุ่มอย่างมีระบบ แบบ Systematic Random Sampling หน่วยตัวอย่างโดยวิธีนำรายชื่อครูที่ทำการสอน ในเครื่องข่ายพัฒนาคุณภาพศึกษานั้น ๆ มาจัดเรียงลำดับต่อกันเป็นการเรียงลำดับแบบตัวเลข โดยสุ่มหน่วยตัวอย่างคนแรกก่อน และคนต่อ ๆ ไป ใช้วิธีกำหนดช่วงของการกำหนดหน่วยตัวอย่าง (Sampling Interval) โดยใช้ค่าที่ได้จากการนำจำนวนหน่วยในประชากร หารด้วยจำนวนหน่วยในกลุ่มตัวอย่าง มาเป็นช่วงของการเลือกหน่วยตัวอย่าง ตามสัดส่วนที่ได้จาก การคำนวณมีระยะห่างเท่ากันทุกหน่วยตัวอย่าง (รังสรรค์ สิงหเลิศ. 2551 : 78-79) จนได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างในสัดส่วนที่เครื่องข่าย

พัฒนาคุณภาพการศึกษา นั้น ๆ ได้รับ ผลการคำนวณจำนวนหน่วยตัวอย่างทั้ง 11 เครื่องข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนหน่วยตัวอย่าง แยกตามเครื่องข่าย และแยกตามโรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน ครูผู้สอน	จำนวน หน่วยตัวอย่าง
เครื่องข่ายกุดบง จำนวนหน่วย 10 หน่วยตัวอย่าง			
1	บ้านกุดบง	4	1
2	บ้านใหม่	5	2
3	บ้านนิคมดงบัง	3	1
4	ชุมชนบ้านโนน-โนนสวรรค์	5	2
5	บ้านโนนถาฮี	8	2
6	บ้านหนองกุ่ม	4	1
7	บ้านกลุ่มพัฒนา	4	1
เครื่องข่ายจุมพล จำนวนหน่วย 29 หน่วยตัวอย่าง			
8	อนุบาลจุมพลโพธิพิสัย	42	13
9	บ้านเวินร่องถ่อนสามัคคี	4	1
10	หมู่บ้านตัวอย่าง	9	2
11	บ้านห้วยเปลวเงือก	5	2
12	บ้านนาตาล	7	2
13	บ้านนาเพียงใหญ่	18	6
14	บ้านปักหมู	3	1
15	บ้านนาเพียงน้อยนาสมบูรณ	5	2
16	ยูเนสโกสัมมนา	3	1
เครื่องข่ายเซิมโพธิ์ จำนวนหน่วย 28 หน่วยตัวอย่าง			
17	บ้านเซิม	18	6
18	บ้านท่าหนองพันทา	8	2
19	บ้าน โลกกลาง	8	2
20	บ้านคำตอสูง	5	2

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน ครูผู้สอน	จำนวน หน่วยตัวอย่าง
21	บ้านโพธิ์	20	6
22	บ้านคำปะกึ่ง	16	5
23	บ้านปึก	5	2
24	บ้านคำจำปา	4	1
25	บ้านคำเจริญ	9	2

เครือข่ายเหล่าต่างคำ จำนวนหน่วย 25 หน่วยตัวอย่าง

26	บ้านเหล่าต่างคำ	10	3
27	บ้านเชียงอาด	19	6
28	บ้านนาเมย	3	1
29	บ้านโคกหัวภู	7	2
30	บ้านห้วยน้ำเย็น	4	1
31	บ้านทุ่งหลวงนาขาม	8	2
32	บ้านหนองแหวน	4	1
33	บ้านร่องโนร่องแกมคำบอน	6	2
34	บ้านนาตาลเหนือโนนสวาท	5	2
35	บ้านหนองอู่	16	5

เครือข่ายนาหนัง จำนวนหน่วย 18 หน่วยตัวอย่าง

36	บ้านนาหนัง	12	4
37	บ้านหนองหอย	7	2
38	บ้านก่องจันทร์	10	3
39	บ้านดงสระพัง	9	2
40	บ้านด่อนเหนือ	5	2
41	บ้านกุดเกลบ	5	2
42	บ้านแป้น	10	3

เครือข่ายวัดหลวงสร้างนางขาว จำนวนหน่วย 18 หน่วยตัวอย่าง

43	บ้านวัดหลวง	10	3
44	บ้านโคกถ่อนสองแพวิทยา	8	2

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน ครูผู้สอน	จำนวน หน่วยตัวอย่าง
45	บ้านดงกำพี้	13	3
46	ชุมชนบ้านปากสวาย	9	2
47	บ้านสร้างนางขาว	5	2
48	บ้านหนองแคนดอนสนุก	3	1
49	บ้านเหล่าโพธิ์ศรี	8	2
50	บ้านหาดสัง	4	1
เครือข่ายชุมชนข้างบ้านฝื่อ จำนวนหน่วย 24 หน่วยตัวอย่าง			
51	บ้านฝื่อ	30	9
52	บ้านหนองแอก	6	2
53	ชุมชนบ้านชุมช้าง	8	2
54	บ้านบัว	20	6
55	บ้านโนนหนามแท่ง	6	2
56	บ้านโพนทัน	4	1
57	ทุ่งธาตุทำดีคอนกลางสามัคคี	5	2
เครือข่ายวังหลวงหนองหลวง จำนวนหน่วย 35 หน่วยตัวอย่าง			
58	บ้านหนองหลวง	9	3
59	บ้านแบง	19	6
60	บ้านกุดแคนโนนมันปลา	7	2
61	บ้านหนองจอกโนนสมบูรณ์	9	3
62	บ้านหนองบัวเงิน	9	3
63	ป่าไม้อุทิศ 8	4	1
64	อนุบาลหนองควาย	29	9
65	ประชาบำรุง	11	3
66	บ้านโพนทอง	4	1
67	บ้านท่าคำบง	8	2
68	บ้านหนองวัวชุม	5	2

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน ครูผู้สอน	จำนวน หน่วยตัวอย่าง
เครือข่ายเฝ้าไร่ จำนวนหน่วย 39 หน่วยตัวอย่าง			
69	เฝ้าไร่วิทยา	21	6
70	บ้านจับไม้	5	2
71	รสถลนคัคณางค์	13	4
72	บ้านนาอำ	18	6
73	บ้านหนองยาง	5	2
74	บ้านนาดี	9	3
75	บ้านโนนยาง-ดอนเม็ก	8	2
76	เวทีราษฎร์บำรุง	25	8
77	บ้านโนนสะอาด	13	4
78	บ้านคำโคนสว่าง	7	2
เครือข่ายรัตนวาปี จำนวนหน่วย 28 หน่วยตัวอย่าง			
79	บ้านโนนสวรรค์	14	4
80	บ้านน้ำเป	6	2
81	บ้านตาลชุม	4	1
82	นิคมเจริญชัย	7	2
83	บ้านนาชุมช้าง	3	1
84	บ้านหนองแก้ว	5	2
85	บ้านนายาง	15	5
86	บ้านโปรงสำราญ	4	1
87	เดชะไพบูลย์ 1	3	1
88	บ้านสามัคคีชัย	5	2
89	บ้านนาสิงห์	4	1
90	บ้านพระบาทนาหงส์	20	6
เครือข่ายเปงจานนคร จำนวนหน่วย 24 หน่วยตัวอย่าง			
91	บ้านโพนแพง	4	1
92	บ้านหนองคอน	2	1

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวน ครูผู้สอน	จำนวน หน่วยตัวอย่าง
93	สนธิราษฎร์บำรุง	2	1
94	อนุบาลนิคมเปงจาน	7	2
95	บ้านคงคาล	4	1
96	บ้านด่อน	8	2
97	บ้านคอนเหมือด	4	1
98	บ้านนาทับไฮ	8	2
99	รุจีจินตกานนท์	14	4
100	สุทธสิริ โสภ	13	4
101	บ้านหนองเค็ม	5	2
102	บ้านนาคำมูลชมพูพร	7	2
	รวม	907	278

ดังนั้นแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะใช้ตามจำนวนหน่วยตัวอย่างทั้งหมด รวมเป็นจำนวน 278 ฉบับ

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนาครู
- 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพ
- 3) การสนับสนุนการทำงานของครู
- 4) การทำงานเป็นทีม

2.2.2 ตัวแปรคั่นกลาง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุและผล คือ

- 1) ความพึงพอใจในการทำงานของครู

2) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.3 ตัวแปรตาม ซึ่งเป็นผลลัพธ์ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ปรับใช้ จากแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาได้ศึกษามาก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ศึกษาในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี ดังนี้

- 1) แบบวัดการพัฒนาครู
- 2) แบบวัดคุณลักษณะด้านวิชาชีพ
- 3) แบบวัดการสนับสนุนการทำงานของครู
- 4) แบบวัดการทำงานเป็นทีม
- 5) แบบวัดความพึงพอใจในการทำงานของครู
- 6) แบบวัดเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 7) แบบวัดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.1.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน จำนวน 4 ข้อคำถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการวัดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 100 ข้อคำถาม ดังต่อไปนี้

1) เครื่องมือวัดด้านการพัฒนาครูเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของ (Beerens, 2000 : 23-30) เป็นแนวคิดในการสร้างแบบวัด และประยุกต์กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจำนวน 10 ข้อคำถาม

2) เครื่องมือวัดด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ (Parkay and Stanford, 1992 : 20 - 21) เป็นแนวคิดหลัก และ ประยุกต์กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 7 มาตรา 52 มีจำนวน 20 ข้อคำถาม

3) เครื่องมือวัดด้านการสนับสนุนการทำงานของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของ (Tickle. 1994 : 180 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 46) ประยุกต์กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจำนวน 10 ข้อคำถาม

4) เครื่องมือวัดด้านการทำงานเป็นทีม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ (Rating Scale) ผู้วิจัยได้ปรับใช้เครื่องมือวัดของ (Woodlock. 1989 : 220-227) จำนวน 10 ข้อคำถาม ----

5) เครื่องมือวัดด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของแนวคิดความพึงพอใจในงาน โดยใช้ตัวแบบสองปัจจัย ของ (Herzberg's Motivator Hygiene Theory of Job Satisfaction) มีจำนวน 15 ข้อคำถาม ----

6) เครื่องมือวัดด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยได้แนวคิด หลักการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจำนวน 15 ข้อคำถาม

7) เครื่องมือวัดด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ผู้วิจัยได้ปรับใช้ข้อคำถามของ ชัชวาลย์ เจริญบุญ(2554 : 191) มีจำนวน 20 ข้อคำถาม

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 ประกอบด้วย

- 1) กล้องถ่ายวิดีโอ
- 2) เทปบันทึกเสียง
- 3) กระดาษ
- 4) ปากกาเคมี

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 ประกอบด้วย

- 1) แบบสอบถามที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 ทั้งตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวัดในการวิจัยระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

4.1.1 การสร้างเครื่องมือ

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งการสร้างเครื่องมือดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

1) ศึกษาทบทวนทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวกับการปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอัน ได้แก่ ตัวแปรที่ได้จากการศึกษาเอกสารวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญจากการศึกษาคุณภาพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสอบถามตามรูปแบบเนื้อหาที่ได้ศึกษาไว้ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษาเบื้องต้น โดยผู้วิจัย

4.1.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือวัดในการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยกำหนดวิธีการตรวจสอบเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือวัด โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) เครื่องมือวัดทุกฉบับผ่านการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ คือความสอดคล้องของข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index of Congruence : IOC) โดยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ ด้านการศึกษา และด้านการประเมินผล วัดผลการวิจัย ตรวจสอบจำนวน 3 ท่านคือ

1.1) ศศ.ดร.ไพศาล วรรค้ำ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัด และประเมินผล

1.2) ศศ.ดร.ชมพูนุช เมฆเมืองทอง รองคณบดีฝ่ายวางแผนพัฒนาและวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

1.3) นายอำนาจ ทิพย์กำจร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่
- 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด

$$\text{สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ตัวอย่างข้อคำถาม ข้าพเจ้ามอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานได้อย่างเหมาะสม ตามความรู้ความสามารถของแต่ละคน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 + 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 + 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 + 1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด

แทนค่าจากสูตร กรณีผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า ให้ข้อคำถาม เป็นตัวแทนของลักษณะพฤติกรรม

$$\text{IOC} = \frac{3}{3} = 1$$

จากตัวอย่าง สามารถคำนวณค่า IOC ของข้อคำถามมีค่าเท่ากับ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงค่า ข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งควรมีค่าดัชนีตั้งแต่ 0.67 – 1.00 จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนี IOC มากกว่า 0.67 เพื่อนำเอาเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-Out)

2) นำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับครูผู้สอนจำนวน 40 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (รังสรรค์ สิงห์เลิศ. 2558 : 141)

3) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทุกตัวแปรที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Conbach (1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ด้านการพัฒนาครูมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7946 ด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8122 ด้านการสนับสนุนการทำงานของครูมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8222 ด้านการทำงานเป็นทีมมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8545 ด้านความพึงพอใจในงานของครูมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8364

ด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8010 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8245

4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมเพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ จนได้รับความเห็นชอบจึงนำไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.1.1 ขอนหนังสือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

5.1.2 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เสนอไปยัง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา

5.1.3 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5.1.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบสอบถาม ให้ครูกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง แต่ถ้าคำถามใดมีปัญหาจะมีการซักถามและทำการอธิบายเพิ่มเติม และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อในรูปแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงทฤษฎีชั่วคราวที่สร้างขึ้นก่อนการวิจัย

6.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2 หาค่าสถิติลักษณะของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3 ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model:SEM) โดยใช้โปรแกรม LISREL (Joreskog, Karl G. and Sorbom. 1998 : 70 อ้างถึงใน ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2543) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุสมการเชิงโครงสร้างอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น และตัวแปรคั่นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ๗ (Level of Significance .05)

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ประกอบด้วย ผู้บริหารดีเด่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ครูผู้สอนดีเด่น ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาและตัวแทนนักเรียนดีเด่น โดยใช้วิธีการเลือก สุ่มอย่างง่าย กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 มาขอร่างรูปแบบเพื่อใช้ในการพิจารณาในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้วิพากษ์รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการสร้างรูปแบบการพัฒนา

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 นำมาจัดกลุ่ม (Grouping) สร้างเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ใช้เป็นร่างในการพิจารณา

2. จัดการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) โดยการนำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มานำเสนอที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยเน้นกับกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ใช้เวลาในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน ในการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และนำเสนอข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) มาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ร่วมกันพิจารณา (Brain Storming) และนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ให้สมบูรณ์ขึ้น

3. นำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ คัดเลือกกิจกรรม จำนวน 3 ท่าน ด้วยการให้คะแนนความเหมาะสม 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5) เห็นด้วย (4) ไม่แน่ใจ (3) ไม่เห็นด้วย (2) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) และเลือกรูปแบบกิจกรรมที่มีค่าคะแนน ความเห็นชอบตั้งแต่ 3.51 - 5.00 และพัฒนาปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 ต่อไป

การวิจัยระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1. กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองในการวิจัยในระยะที่ 3 คือ ครูผู้สอนของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวัดหลวง สร้างนางขาว จำนวน 30 คน ผู้วิจัยได้เลือกเครือข่ายดังกล่าวเป็นกลุ่มทดลองในการใช้รูปแบบ การพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุผลดังนี้

- 1.1 เป็นกลุ่มโรงเรียนที่มีความต้องการที่จะทดลอง
- 1.2 มีความพร้อมในด้านบุคลากรที่มีความต้องการและตั้งใจจริงที่จะทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.3 สถานที่ไม่ไกลเกินไป เนื่องจากต้องมีการติดตามการใช้รูปแบบดังกล่าวในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ทำการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใน 1 ภาคเรียน เพื่อให้กลุ่มครูผู้สอนเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้
- 1.4 เพื่อควบคุมผลการทดลองอย่างใกล้ชิด และสังเกตการณ์จากข้อมูลเชิงคุณภาพในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยให้กลุ่มทดลองสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 30 คน มาเป็นกลุ่มทดลอง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

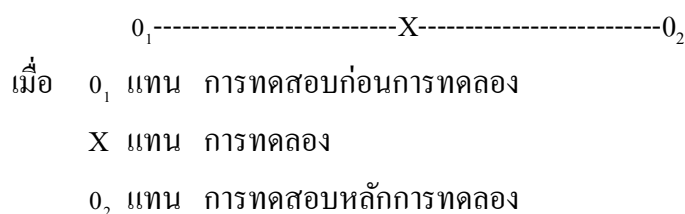
- 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนา อันประกอบด้วย กิจกรรม หรือ โครงการ หรือแผนงาน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2
- 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตัวแปรอิสระ ในระยะที่ 1 ที่พบว่า มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 มีดังนี้คือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรตาม คือ แบบสอบถามจากการวิจัยในระยะที่ 1 ทั้งตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimenta Design) โดยมีแบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังนี้

โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 เลือกกลุ่มทดลองในการดำเนินการทดลอง ใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้แก่ ครูเครือข่ายวัดหลวงสร้างนางขาว จำนวน 30 คน เป็นเวลา 1 ภาคเรียน

4.2 ทำการเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง กับกลุ่มทดลอง เป็น Pre - test

4.3 ดำเนินการทดลอง ใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 1 ภาคเรียน

4.4 ทำการเก็บข้อมูลหลังการทดลอง กับกลุ่มทดลอง เป็น Post-test

4.5 นำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปผลการดำเนินงาน

การประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในระยะที่ 3 โดยเปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังทดลองด้วยสถิติ วัดความแปรปรวนหลายตัวแปรตาม แบบวัดซ้ำ

MANOVA (Repeated Measure)

กระบวนการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระยะที่ 1 การวิจัย

ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) การพัฒนาครู 2) คุณลักษณะด้านวิชาชีพครู 3) การสนับสนุนการทำงานของครู 4) การทำงานเป็นทีม

ตัวแปรคั่นกลาง คือ 1) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 2) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวแปรตาม คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ ใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model:SEM) โดยใช้โปรแกรม LISREL เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น และตัวแปรต้นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significance .05)

ระยะที่ 2 การพัฒนา

สร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารดีเด่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ครูผู้สอนดีเด่น ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาและตัวแทนนักเรียนดีเด่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การนำผลการวิจัยระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนา

การรวบรวมข้อมูล ใช้กระบวนการระดมสมอง (Brain Storming) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) จำนวน 1 วัน ใช้การวิพากษ์โดยกลุ่มเป้าหมาย และมีการบันทึกภาพ บันทึกเสียง แล้วนำรูปแบบที่ได้ไปผ่านการพิจารณาประเมินเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ของรูปแบบ มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

ระยะที่ 3 การวิจัยและพัฒนา

การทดลองใช้ ประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

กลุ่มทดลองในการวิจัย คือ ครูผู้สอนในเครือข่ายวังหลวงวัดหลวง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 30 คน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนา อันประกอบด้วย กิจกรรม หรือ โครงการ หรือแผนงาน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2

ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และตัวแปรอิสระในระยะที่ 1 ที่พบว่า มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระยะเวลาทดลอง กลุ่มทดลอง ประมาณ 4 เดือน และทำการเก็บข้อมูล 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองเป็น Pre-test

ระยะที่ 2 ขณะทดลอง การรวบรวมข้อมูลใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ระยะที่ 3 หลังทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลองเป็น Post-test

สถิติที่ใช้ เปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังทดลองด้วย MANOVA (Repeated Measure) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05(Level of Significance .05)

แผนภาพที่ 6 ขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1, 2 และ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ และนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระยะที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระยะที่ 3 ผลการทดลองและประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยตั้งสมมติฐานว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้รับผลโดยตรงจากตัวแปร 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมจาก 1) การพัฒนาครู 2) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 3) การสนับสนุนการทำงาน of ครู และ 4) การทำงานเป็นทีม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม 278 คน สรุป

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยวิจัย โดยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 278 คน ซึ่งคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุด ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ข้อมูลด้านคุณลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	133	47.80
	หญิง	145	52.20
	รวม	278	100.0
2	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	221	79.50
	ปริญญาโท	56	20.10
	ปริญญาเอก	1	0.40
	รวม	278	100.0
3	อายุ		
	ผู้ตอบแบบสอบถามอายุน้อยที่สุด คือ 22 ปี มากที่สุด คือ 58 ปี		
	ผู้ตอบแบบสอบถาม อายุเฉลี่ย คือ 38 ปี		
	21-30 ปี	83	29.80
	31-40 ปี	70	25.20
	41-50 ปี	89	32.00
	51-60 ปี	36	13.00
	รวม	278	100.0
4	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	130	46.80
	11-20 ปี	62	22.30

ลำดับ	ข้อมูลด้านคุณลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
	21-30 ปี	52	18.70
	31 ปีขึ้นไป	34	12.20
	รวม	278	100.0

จากตารางที่ 3 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 278 คน พบว่า เพศหญิงมากกว่าชายหญิง โดยพบเป็นชาย ร้อยละ 47.80 เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.20 ในระดับการศึกษา พบว่า ส่วนมากจบปริญญาตรี 79.50 รองลงมาคือ ปริญญาโท ร้อยละ 20.10 และจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด ร้อยละ 0.40 ในด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอายุน้อยที่สุดคือ 22 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามอายุมากที่สุดคือ 58 ปี กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามอายุเฉลี่ย 38 ปี กลุ่มอายุที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ 41-50 ปี ร้อยละ 32.00 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 29.80 ปี กลุ่มอายุ 31-40 ปี ร้อยละ 25.20 ปี และกลุ่มอายุที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดคือ 51-60 ปี ร้อยละ 13.00 ในประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนมากมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 46.80 รองลงมา คือมีประสบการณ์ 11-20 ปี ร้อยละ 22.30 มีประสบการณ์ 21-30 ปี ร้อยละ 18.70 และน้อยที่สุด คือ ประสบการณ์ 31 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.20

2. การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การทดสอบสมมุติฐานในการตรวจสอบตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างโดยใช้โปรแกรม LISREL

ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL for Windows) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุโดยสมการเชิงโครงสร้าง อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น ตัวแปรต้นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significance .05) โดยการเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบจำลองสมมุติฐานการวิจัย การกำหนดข้อมูลจำเพาะตามรูปแบบความสัมพันธ์ เชิงโครงสร้างของแบบจำลองสมมุติฐานการวิจัย การตรวจสอบคุณสมบัติของข้อมูลตามข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ การตรวจสอบเงื่อนไขที่กำหนดของการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง และ ในการตรวจสอบความตรงของแบบจำลอง

สมมุติฐานการวิจัย รวมถึงการปรับแบบจำลองและทดสอบความตรงตามข้อกำหนด จนแบบจำลองสมมุติฐานการวิจัยมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แล้วสรุปแปรความหมายผลการวิเคราะห์ โดยการจำแนกค่าอิทธิพลเชิงสาเหตุออกเป็นอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของตัวแปร ตามรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และผู้วิจัย ได้กำหนดสัญลักษณ์แทนตัวแปรและค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

2.1 สัญลักษณ์ใช้แทนตัวแปร

POTENTIAL	แทน	การพัฒนาครู
PROFESSION	แทน	คุณลักษณะทางวิชาชีพ
SUPPORT	แทน	การสนับสนุนการทำงานของครู
SATISFY	แทน	ความพึงพอใจในการทำงานของครู
ATTITUDE	แทน	เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
TEAM	แทน	การทำงานเป็นทีม
MANEGEMENT	แทน	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าสถิติ

\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SKEWNESS	แทน	ค่าความเบ้ (Skewness)
KURTOSIS	แทน	ค่าความโค้ง (Kurtosis)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product moment correlation coefficient)
R²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณยกกำลังสอง (Square multiple correlation) หรือสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)
df	แทน	องศาอิสระ (Degree of Freedom)

GFI	แทน คำนีวัดระดับความสอดคล้อง (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน คำนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
RMSEA	แทน ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสอง เฉลี่ย (Root Mean Square Error of Approximation)
RMR	แทน ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (Root Mean Square Residual)
CN	แทน ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (Critical N)
DE	แทน อิทธิพลทางตรง (Direct Effects)
IE	แทน อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects)
TE	แทน อิทธิพลรวม (Total Effects)

ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้โปรแกรม LISREL คือ ลักษณะการกระจายของข้อมูล
ต้องกระจายแบบโค้งปกติ ทุกตัวแปรจะต้องมีได้ค่า ความเบ้ (Skewness) และความโด่ง
(Kurtosis) ไม่เกิน ± 1 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ทำการตรวจสอบค่าความเบ้ และค่า
ความโด่ง ดังแสดง ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติความเบ้ (Skewness) และค่า
ความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปร

ตัวแปร	Mean	Std. Deviation	Skewness	Kurtosis
1. การพัฒนาครู	3.3336	0.26340	0.096	-0.555
2. คุณลักษณะทางวิชาชีพ	3.2454	0.63687	-0.085	0.699
3. การสนับสนุนการทำงานฯ	3.5738	0.61054	0.496	-0.672
4. การทำงานเป็นทีม	5.0802	0.43940	-0.141	0.074
5. ความพึงพอใจในการทำฯ	3.0608	0.98011	0.612	-0.942
6. เจตคติต่อการสอนที่เน้นฯ	3.7792	0.90407	-0.537	-0.740
7. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้ฯ	3.4745	0.70804	0.857	-0.023

จากตารางที่ 4 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการทดสอบคุณลักษณะของข้อมูลในการกระจายของข้อมูลว่าเป็น โกล่งปกติหรือไม่ ด้วยการทดสอบค่าสถิติความเบ้ (Skewness) และทดสอบค่าสถิติความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรทั้ง 7 ตัวจะเห็นได้ว่ามีค่าไม่เกิน ± 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อมูลทั้งหมดมีการกระจายของข้อมูลเป็น โกล่งปกติ สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ ในขั้นขั้นตอนต่อไปได้

2.3 การตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร

การตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระเพื่อเป็นการทดสอบว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมด มีความสัมพันธ์กันเองสูงเกิน 0.75 หรือไม่ ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ผู้วิจัยวิเคราะห์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งผลการศึกษานี้แสดงในตารางที่ 5 พบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุ ได้แก่ 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) การพัฒนาครู 4) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 5) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 6) การทำงานเป็นทีม และตัวแปรตาม คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีความสัมพันธ์กัน ไม่เกิน 0.75 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง -0.153 ถึง 0.490 จึงสามารถนำไปทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ได้ดังแสดงใน ตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปร

	manegement	potential	profession	support	team	satisfy	attitude
manegement	1.000						
potential	0.490*	1.000					
profession	0.155*	0.148*	1.000				
support	0.181*	0.138*	-0.006	1.000			
team	0.014	0.142*	0.069	0.035	1.000		
satisfy	-0.095	0.055	0.026	-0.153*	-0.088	1.000	
attitude	-0.071	0.030	0.040	0.162*	0.026	0.002	1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามในเบื้องต้น เพื่อตัดตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไปใช้ในการวิเคราะห์อิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) ระหว่างตัว

แปรอิสระ จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) การพัฒนาครู 4) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 5) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 6) การทำงานเป็นทีม และ ตัวแปรตาม คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จากการเก็บข้อมูล จำนวน 278 ชุด พบว่า มีตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 (EFFICIENCY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 4 ตัวแปรเท่านั้น ได้แก่ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่แสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่วิเคราะห์โดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	-0.503	0.636		-0.792	.429
1. การพัฒนาครู	1.286	0.142	0.478	9.025*	.000
2. คุณลักษณะทางวิชาชีพ	0.109	0.058	0.098	1.880	.061
1 3. การสนับสนุนการทำงานฯ	0.137	0.062	0.118	2.227*	.027
4. การทำงานเป็นทีม	-0.116	0.084	-0.072	-1.383	.168
5. ความพึงพอใจในการทำฯ	0.081	0.038	0.112	2.134*	.034
6. เจตคติต่อการสอนที่เน้นฯ	0.083	0.041	0.106	2.044*	.042

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression) พบว่า ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 4 ตัวแปรเท่านั้น ได้แก่ การพัฒนาครู (Beta = 0.478) การสนับสนุนการทำงาน

ของครู (Beta = 0.118) ความพึงพอใจในการทำงานของครู (Beta = 0.112) และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Beta = 0.106) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination) $R^2 = 0.488$ ซึ่งแสดงว่า ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระทุกตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ร้อยละ 48.80 ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.699	0.488	0.472	0.51176

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติการวิเคราะห์เป็นแบบการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) หรือสมการเชิงโครงสร้าง เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุสมการเชิงเส้นอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น ได้แก่ 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) การพัฒนาครู 4) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 5) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 6) การทำงานเป็นทีม และตัวแปรตาม ได้แก่ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยในข้อ 1 คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมจาก 1) การพัฒนาครู 2) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 3) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 4) การทำงานเป็นทีม ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression แล้วพบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร มาทำการทดสอบความสอดคล้องของแบบจำลองสมมติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ค่าสถิติดังต่อไปนี้

Chi-Square = 4.84 (ค่าที่ผ่านเกณฑ์ยอมรับ คือ $\text{Chi-Square} / \text{df} = < 3$)

Degrees of Freedom = 1

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.072(ค่าที่ผ่านเกณฑ์ยอมรับ คือ ≤ 0.05)

P-value = 0.08889

Critical N (CN) = 523.13

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.029 (ค่าที่ผ่านเกณฑ์ยอมรับ คือ ≤ 0.05)

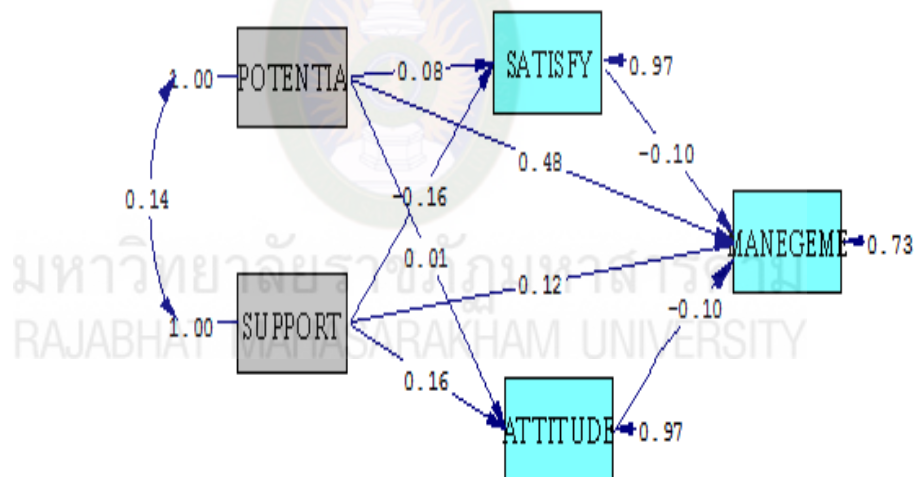
Standardized RMR = 0.029 (ค่าที่ผ่านเกณฑ์ยอมรับ คือ ≤ 0.05)

Goodness of Fit Index (GFI) = 0.99 (ค่าที่ผ่านเกณฑ์ยอมรับ คือ ≥ 0.90)

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.95(ค่าที่ผ่านเกณฑ์ยอมรับ คือ ≥ 0.90)

Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.13

แสดงเป็นภาพได้ดังแผนภาพที่ 7

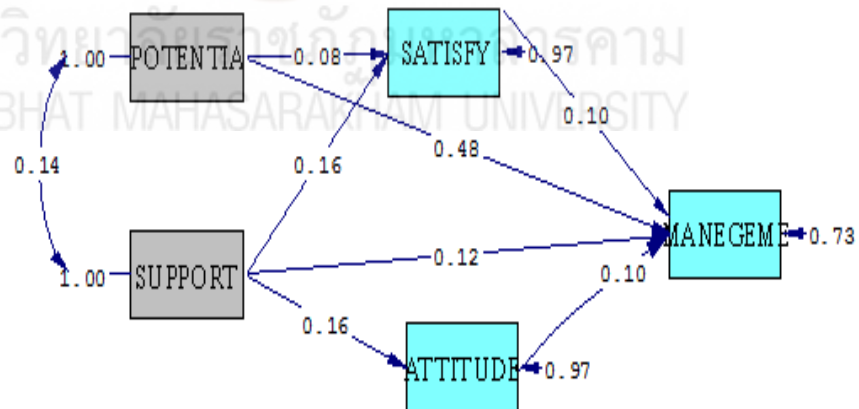
Chi-Square=4.84, df=1, P-value=0.08889, RMSEA=0.072

แผนภาพที่ 7 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ตัวแบบตั้งต้นที่ 1

ตารางที่ 8 ค่าสถิติในตัวแบบตั้งต้นที่ 1

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ค่าสถิติในตัวแบบตั้งต้น	ผลการพิจารณา
χ^2	Chi-Square /df = < 3	$\chi^2 = 4.84, df=1$ (p-value=0.08889)	ไม่ผ่านเกณฑ์
GFI	≥ 0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
AGFI	≥ 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	≤ 0.05	0.072	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMR	≤ 0.05	0.029	ผ่านเกณฑ์

จากแผนภาพที่ 7 และตารางที่ 8 สรุปได้ว่า ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบสมมติฐานตั้งต้น ไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการปรับปรุงตัวแบบจำลอง โดยการปรับตัวแบบ โดยยึดข้อเสนอการปรับตัวแบบ (Model Modification) ซึ่งอาศัยค่าดัชนีตัวแบบ (Model Modification Indices) และคำนึงถึงเหตุผลเชิงทฤษฎี และทำการทดสอบสมมติฐานอีกครั้ง ดังแสดงในแผนภาพที่ 8

Chi-Square=0.22, df=2, P-value=0.89673, RMSEA=0.000

แผนภาพที่ 8 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ปรับปรุงใหม่

ตารางที่ 9 ค่าสถิติในตัวแบบที่ปรับปรุงใหม่

ค่าดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา	ค่าตัวแบบสุดท้ายของการวิจัย	ผลการพิจารณา
χ^2	Chi-Square /df = < 3	$\chi^2 = 0.22, df=2$ (p-value=0.89673)	ผ่านเกณฑ์
GFI	≥ 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
AGFI	≥ 0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	≤ 0.05	0.000	ผ่านเกณฑ์
RMR	≤ 0.05	0.0072	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 9 เมื่อมีการพิจารณาความกลมกลืนของตัวแบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการทดสอบพบว่า โมเดลความสำเร็จในการจัดการปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าไค - สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 0.22 ที่องศาอิสระ (df) 2 มีความน่าจะเป็น (p-value of χ^2) เท่ากับ 0.89673 นั่นคือ ค่าไค - สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติสอดคล้องกับเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดไว้ว่าค่าไค - สแควร์ (χ^2) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงให้เห็นว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมุติฐานการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่แตกต่างกัน หรือรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีอัตราส่วนไค - สแควร์ สัมพัทธ์ (Chi-square / df) มีค่าเท่ากับ 0.11 อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ น้อยกว่า 3.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 1.00 และ 1.00 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ มากกว่า 0.90 ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.0072 และค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.000 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ น้อยกว่า 0.05 แสดงถึงรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมุติฐานการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงสรุปได้ว่า แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรง ทางอ้อมและโดยรวม ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผล

ตัวแปรสาเหตุ	ประเภทของอิทธิพล	ตัวแปรผล		
		การจัดการเรียนรู้	ความพึงพอใจในการทำงานของครู	เจตคติต่อการสอน
การพัฒนาครู	DE	0.46	0.08	0.00
	IE	0.01	-	-
	TE	0.47	0.08	0.00
การสนับสนุนการทำงานของครู	DE	0.12	0.16	0.16
	IE	-	-	-
	TE	0.12	0.16	0.16
ความพึงพอใจในการทำงานของครู	DE	0.10	-	-
	IE	-	-	-
	TE	0.10	-	-
เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	DE	0.10	-	-
	IE	-	-	-
	TE	0.10	-	-
R^2		0.48	0.03	0.03

จากตารางที่ 10 อิทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้งอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวม อธิบายได้ดังนี้

3.1 อิทธิพลทางตรง

3.1.1 การพัฒนาครู (POTENTIAL) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เท่ากับ 0.46

3.1.2 การสนับสนุนการทำงานของครู (SUPPORT) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เท่ากับ 0.12

3.1.3 ความพึงพอใจในการทำงานของครู (SATISFY) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เท่ากับ 0.10

3.1.4 เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ATTITUDE) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยตรงต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เท่ากับ 0.10

3.2 อิทธิพลทางอ้อม

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลโดยอ้อมต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยส่งผ่าน ความพึงพอใจ (SATISFY) มีดังนี้ คือ การพัฒนาครู (POTENTIAL) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยอ้อมต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผ่านความพึงพอใจในการทำงานของครู (SATISFY) เท่ากับ 0.08

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลโดยอ้อมต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยส่งผ่าน เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ATTITUDE) ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีดังนี้ คือ การพัฒนาครู (POTENTIAL) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยอ้อมต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผ่านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ATTITUDE) เท่ากับ 0.16 และการสนับสนุนการทำงานของครู (SUPPORT) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยอ้อมต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผ่านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ATTITUDE) เท่ากับ 0.16

3.3 อิทธิพลโดยรวม

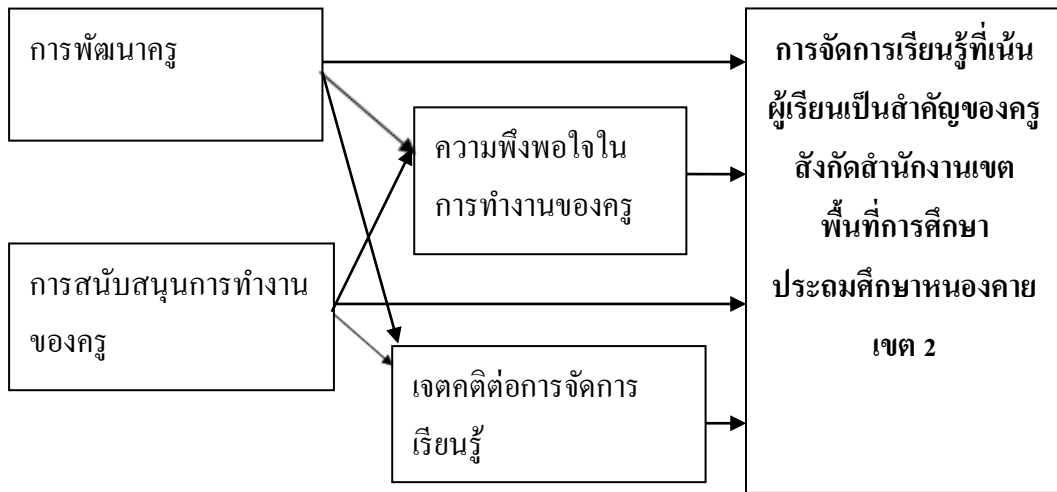
อิทธิพลโดยรวมของตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 เรียงลำดับค่าอิทธิพลจากมากไปน้อย ได้แก่ มากที่สุด คือ การพัฒนาครู (POTENTIAL) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.47 รองลงมา ได้แก่ การสนับสนุนการทำงานของครู (SUPPORT) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.12 และน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู (SATISFY) และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ATTITUDE) มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากัน คือเท่ากับ 0.10

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยระยะที่ 1 ได้ดังนี้

จากสมมติฐานที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมจาก 1) การพัฒนาครู 2) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 3) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 4) การทำงานเป็นทีม เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 278 คน โดยใช้แบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูล แบบการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยใช้โปรแกรม LISREL เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุ สมการเชิงโครงสร้างอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น และตัวแปรคั่นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significance .05) แล้ว พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ดังนี้ 1) การพัฒนาครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.47 2) การสนับสนุนการทำงานของ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.12 3) ความพึงพอใจในการทำงานของครู และ 4) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากัน คือเท่ากับ 0.10 โดยสามารถอธิบายการผันแปรในตัวแปรผลลัพธ์ ได้ร้อยละ 48.80 ($R^2 = 0.488$)

ผู้วิจัยจึงได้นำเอาปัจจัยสาเหตุทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไปพัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ต่อไป ดังแสดงความสัมพันธ์ในการวิจัยในครั้งนี้ ของตัวแปรสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ดังแผนภาพ ที่ 9

แผนภาพที่ 9 แบบจำลองปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงาน of ครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาเป็นร่างในการพิจารณาสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความในการศึกษาวิจัย ในระยะที่ 1 นำมาจัดกลุ่ม (Grouping) สร้างเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ใช้เป็นร่างรูปแบบการพัฒนาในการพิจารณา

2. จัดการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) โดยการนำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มานำเสนอที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยเน้นกับกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารดีเด่น

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ครูผู้สอนดีเด่น ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และตัวแทนนักเรียนดีเด่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน (รายชื่อดังแสดงในภาคผนวก ค)

ผู้วิจัยใช้เวลาในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 1 วัน คือวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ณ โรงเรียนบ้านวัดหลวง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ในการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และนำเสนอข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะ ในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) ของตัวเองมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่เพื่อร่วมกันวิพากษ์ (Brain Storming) และนำผลการเสนอแนะมาปรับปรุงเป็นรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ให้สมบูรณ์ขึ้น

3. นำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ได้จากการประชุมปฏิบัติการ (Workshop) ที่ได้ปรับปรุงแล้ว นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบเลือกกิจกรรม จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนา ว่ารูปแบบใดเหมาะสมควรนำไปใช้ และกิจกรรมใดไม่เหมาะที่นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ด้วยการให้คะแนนความเหมาะสม 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5) เห็นด้วย (4) ไม่แน่ใจ (3) ไม่เห็นด้วย (2) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) และเลือกรูปแบบกิจกรรมที่มีค่าคะแนนความเห็นชอบ ตั้งแต่ 3.51 - 5.00 ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีรายชื่อ ดังนี้

3.1 ดร.อนันต์ พันนึก ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

3.2 นายวิโรจน์ ต่อดีด ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

3.3 นายสมพงษ์ ปรายศัตรู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผือ
โดยพัฒนาปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้สมบูรณ์ ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 ต่อไป

1. การสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล และข้อเสนอแนะที่ได้จากการถอดข้อความในการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 นำมาจัดกลุ่ม (Grouping) เพื่อนำมาสร้างเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งจากการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เรียงลำดับค่าอิทธิพลมากไปน้อย ได้แก่ มากที่สุด คือ การพัฒนาครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.47 รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.12 และน้อยที่สุดคือ ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากัน คือ เท่ากับ 0.10 ซึ่งเมื่อศึกษารายละเอียดแต่ละปัจจัยก็จะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ที่ได้จากการวิจัย และแนวคิดด้านการศึกษาของ John Dewey. (1916, 1938, 1940 : 35) เป็นผู้บุกเบิกคนสำคัญที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student - Centered Learning) Dewey มีแนวคิดว่าการศึกษาเป็นฟังก์ชันหนึ่งของสังคม โรงเรียนจึงมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมอยู่ตลอดเวลา ครูที่ดีต้องมีประสบการณ์ ความสนใจ และปัญหาจากสังคมภายนอกเข้ามาแทรกในกิจกรรมของ โรงเรียนครูจะต้องเข้าใจความต้องการและความสนใจของเด็ก ตระหนักในการสร้างผู้เรียนให้เกิดความงอกงาม และพัฒนาการ (Growth and Development) ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน หลักสูตรไม่ใช่ศูนย์กลางการเรียนรู้ แต่ศูนย์กลางของการเรียนอยู่ที่ตัวเด็ก (Child - Centered) เด็กเป็นศูนย์กลางในสิ่งที่เขาจะต้องเรียนรู้ แนวคิดพื้นฐานจากทฤษฎีของ Dewey's Theories ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาผู้เรียนให้มีอิสระทางความคิดและนำผู้เรียน ไปสู่สังคมอย่างเต็มที่ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนมากกว่า ให้มีอิสระทางความคิดและนำผู้เรียนไปสู่สังคมอย่างเต็มที่ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนมากกว่า การถ่ายทอดความรู้และค่านิยมผ่านทางหนังสือการสอนใช้วิธีบรรยาย John Dewey ยังเน้นว่าการศึกษาคควรสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยตรง ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบตนเอง ความรู้ที่ให้ผู้เรียนจะต้องมีความสัมพันธ์กันทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และตรงกับความต้องการ จุดมุ่งหมายและความสามารถของผู้เรียนนอกจากนี้การศึกษา จะต้องเป็นการนำความรู้ทั้งหลายและความรอบรู้ พัฒนาความรู้ของมนุษย์และช่วยสังคมให้มีความก้าวหน้าขึ้น ปรัชญา

ของ Dewey มีพื้นฐานความเชื่อว่า ความนึกคิดที่แตกต่างกันเป็นสิ่งสำคัญ และ เป็นสิ่งที่ต้อง แลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึง ได้นำปัจจัยที่จะต้องพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งจากการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้แก่ การพัฒนาครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.47 การสนับสนุนการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.12 ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล โดยรวม เท่ากับ 0.10 และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล โดยรวม เท่ากัน คือเท่ากับ 0.10 เป็นปัจจัยที่ต้อง ได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก และพัฒนา ปัจจัยที่มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม ลำดับน้อยลงต่อเนื่องกันไป

1.1 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

รูปแบบนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้แก่ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และ เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัจจัยเหล่านี้เป็นตัวกำหนดการปฏิบัติงานของครู ที่ แสดงออกมาต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในการสอน รูปแบบที่ถูก กำหนดขึ้นจะต้องเป็นการพัฒนาปัจจัยภายในตัวบุคคลที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เมื่อมีการพัฒนาปัจจัยภายในทั้ง 4 ตัวแปร ก็จะส่งผลให้ครูมีการสอนที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึง ได้จัดทำรูปแบบ “การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2” คือ

ตารางที่ 11 ทิศทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ปัจจัย	ทิศทางการพัฒนาปัจจัย
1. การพัฒนาครู	เพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูในแบบ การเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. การสนับสนุนในการทำงานของครู	ให้เกิดการคล่องตัว และตรงตามวัตถุประสงค์ของ การเรียนรู้ เพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู ใน การสอนตรงตามกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ความพึงพอใจในการทำงานของครู	สร้างแรงจูงใจ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการ สอน
4. เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	สร้างเจตคติในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ดี ให้กับผู้สอน

ในการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ให้เกิดการคิด เกิดปัญญา และตระหนักในการ
ที่จะช่วยคลี่คลายปัญหาอย่างแท้จริง และร่วมการพัฒนากับเครือข่ายอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ด้วย

1. รูปแบบการพัฒนาปัจจัยด้านการพัฒนาครู (ปัจจัยที่ 1)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการพัฒนาครู ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล
โดยรวมมากที่สุด คือ เท่ากับ 0.47 ผู้วิจัยจัดทำรูปแบบโดยให้มีการอบรม ร่วมทำกิจกรรม และ
ฝึกปฏิบัติ เพื่อการพัฒนาด้านการพัฒนาครูดังต่อไปนี้

รูปแบบการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการพัฒนาครู ของครูผู้สอน ใน
กลุ่มทดลอง เบื้องต้นประกอบด้วย

- 1) การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอน สร้างเจตคติทางบวก
เหตุผลที่ต้องทำงานร่วมกัน
- 2) ฝึกกระบวนการพัฒนาครูผู้สอน ด้วยวิธีการบีบีแอล (BBL) และพิซา
(PISA)
- 3) ฝึกในการทำงานร่วมกัน เพื่อทำความเข้าใจรูปแบบบริหารเพื่อ
พื้นฐานในการทำงานร่วมกัน

4) ประเมินผล โดยการสังเกต การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม การมีส่วนร่วมอภิปราย

ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการพัฒนาด้านการพัฒนาครู ของครูผู้สอน ในกลุ่มทดลอง ดังนี้

กิจกรรมการพัฒนาด้านการพัฒนาครู ของครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นสิ่งที่ทุกองค์กรพยายามปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ ครูผู้สอนก็เป็นบุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่ในการสอนเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จะต้องมีความเจริญไปข้างหน้า การทำให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาที่ถูกต้องและเหมาะสมจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกับเด็กนักเรียนซึ่งจะเป็นอนาคตของประเทศได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครู

เป้าหมาย ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว ในกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

หลักสูตร บรรยาย และกิจกรรม

เนื้อหา ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การระดมสมองต้นไม้แห่งความคิด

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรม บีบีแอล (BBL : Brain-based-Learning)

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรม พิสา(PISA)

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมศึกษาดูงาน

รายละเอียด การดำเนินการ กิจกรรมที่ 1 การระดมสมองต้นไม้แห่งความคิด

วิทยากร ดร.สุนันท์ สาคร

วิธีดำเนินการ

วิธีการใช้การทำกิจกรรม ประชุมกลุ่มย่อย เพื่อสร้าง คำสัญญา ที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้ครูผู้สอน สามารถกระตุ้นให้ทุกคนใน ชั้นเรียน ได้ร่วมกันเขียนคำสัญญา ได้อย่างชัดเจน

และช่วยให้แนวคิดในการพัฒนาตัวเองของครู และสามารถฝึกครู ให้ดึงความคิดสร้างสรรค์ เป็นรายบุคคลที่จะได้มุมมองเป็นความคิดใหม่ ได้เรียนรู้วิธีการระดมสมอง ที่สามารถนำมาเป็น ข้อมูลในการสร้างสรรค์บริการให้น่าประทับใจได้ง่ายขึ้น

วัสดุอุปกรณ์

1. ต้นไม้ประดิษฐ์ 1 ต้น
2. กระดาษ ใช้เขียนความคิดสร้างสรรค์
3. เชือกหรือฟู่สำหรับห้อยกระดาษ
4. ปากกาเมจิก

ขั้นตอนการร่วมกิจกรรม การระดมความคิด เป็นวิธีการที่ใช้พัฒนาทักษะในการ แก้ปัญหาโดยการพยายามหาวิธีหรือแนวคิดใหม่ ๆ โดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวคิด หรือวิธีที่นึกได้ทันทีอย่างเป็นอิสระโดยไม่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ และไม่ยอมให้มีการการถูกคัดค้าน หรือวิจารณ์จากสมาชิกผู้เข้าร่วมอบรมท่านอื่น

1. ให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเขียนแนวความคิดและรูปแบบการเรียนรู้ แล้วนำไป แแขวนไว้ที่ต้นไม้ประดิษฐ์
2. ให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทุกคนหมุนเวียนกันไปหยิบกระดาษที่แขวนไว้ที่ต้นไม้ ประดิษฐ์ แล้วอ่านให้เพื่อน ๆ ทุกคนฟัง
3. นำแนวคิดและรูปแบบที่ได้มารวบรวมสรุปเป็นเอกสารแจกให้ผู้เข้าร่วมการพัฒนา ทุกคน

กิจกรรมที่ 2 บีบีแอล (BBL : Brain-based-Learning) ของ พรพีไล เลิศวิชา (2558 : 64)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ พัฒนาคู ในด้านการพัฒนา แบบ บีบีแอล (BBL : Brain-based-Learning)

เป้าหมาย ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว ในกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

วิทยากร ดร.พรพีไล เลิศวิชา

สถานที่ ห้องประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

หลักสูตร บรรยาย และกิจกรรม

เนื้อหา ประกอบด้วย

1. ความหมายของ บีบีแอล
2. แนวคิด ทฤษฎี ของ บีบีแอล
3. แนวปฏิบัติของ บีบีแอล
4. การประเมินผลสัมฤทธิ์ แบบบีบีแอล
5. อภิปราย เสนอข้อคิดเห็น หน้าชั้นเรียน
6. สรุปการดำเนินงานตามแนวคิด บีบีแอล
7. นำเสนอผลการปฏิบัติงาน

รายละเอียด การดำเนินการ กิจกรรมที่ 2 บีบีแอล (BBL : Brain-based-Learning)

วิธีดำเนินการ

วิธีการใช้การบรรยายเป็นลักษณะให้ความรู้ ร่วมกับการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม วิทยากรนำเสนอตามหัวข้อบรรยาย เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนใน ชั้นเรียน ได้ร่วมกันแสดงออกถึงความน่าจะเป็นที่จะทำให้เกิดขึ้นใน โรงเรียนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับบีบีแอล และช่วยให้แนวคิดในการพัฒนาตัวเองของครู และสามารถฝึกครูให้ดึงความคิดสร้างสรรค์เป็นรายบุคคลที่จะได้มุมมองเป็นความคิดใหม่ได้เรียนรู้วิธีการระดมสมอง ที่สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ ให้นำประทับใจได้ง่ายขึ้น สรุปและประเมินผลร่วมกันทั้ง วิทยากรและผู้เข้าอบรม โดยอยู่บนฐานแห่งความเสมอภาค และอิสระในการคิด

กิจกรรมที่ 3 พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment) ของ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท.) กระทรวงศึกษาธิการ(2558 : pisathailand.ipst.ac.th, 4 September 2015)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาครู ในด้านการพัฒนาการวัดผล แบบ พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment)

เป้าหมาย ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว ในกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน วิทยากร นายวิโรจน์ ต่อคิด ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

สถานที่ ห้องประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

หลักสูตร บรรยาย และกิจกรรม
เนื้อหา ประกอบด้วย

1. ความหมายของ พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment)
2. แนวคิด ทฤษฎี ของ พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment)
3. แนวปฏิบัติด้านการประเมินของ พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment)
4. การประเมินผลสัมฤทธิ์ แบบ พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment)
5. อภิปราย เสนอข้อคิดเห็น หน้าชั้นเรียน
6. สรุปการดำเนินงานตามแนวคิด พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment)
7. นำเสนอผลการปฏิบัติงาน

รายละเอียด การดำเนินการ กิจกรรมที่ 3 พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment)

วิธีดำเนินการ

วิธีการใช้การบรรยายเป็นลักษณะให้ความรู้ ร่วมกับการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าอบรม วิทยากรนำเสนอตามหัวข้อบรรยาย เพื่อกระตุ้นให้ทุกคนใน ชั้นเรียน ได้ร่วมกันแสดงออกถึงความน่าจะเป็นที่จะทำให้มีขึ้นในโรงเรียนที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการวัดผลแบบ พิสา (PISA : Programme for International Student Assessment) และช่วยให้แนวคิดในการพัฒนาตัวเองของครู และสามารถฝึกครู ให้ดึงความคิดสร้างสรรค์เป็นรายบุคคลที่จะได้มุมมองเป็นความคิดใหม่ ได้เรียนรู้วิธีการระดมสมอง ที่สามารถนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์การเรียนรู้ให้หน้าประทับใจได้ง่ายขึ้น สรุปและประเมินผลร่วมกันทั้งวิทยากรและผู้เข้าอบรม โดยอยู่บนฐานแห่งความเสมอภาค และอิสระในการคิด

กิจกรรมที่ 4 ศึกษาดูงาน การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเปิดโอกาสให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้รับฟังและสังเกตการณ์การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาปฏิบัติจริง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี เพราะเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้แนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานการปฏิบัติจริง และยังเป็น การเปลี่ยนแปลงบรรยากาศสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนด้วยกันซึ่งผู้วิจัยได้นำครูผู้สอน กลุ่มทดลองไปศึกษาดูงานครูต้นแบบที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่โรงเรียนบ้านแป้น ตำบลนาหนั่ง อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งสามารถเป็นต้นแบบในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้เป็นอย่างดี โดยผู้วิจัยได้ยกร่างโครงการที่จะทำ ให้บรรลุตามตัวแปรที่ 1 ดังนี้

โครงการไปศึกษาดูงานครูต้นแบบที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้สอนกลุ่มทดลอง มีความรู้ความเข้าใจ และศึกษาสถานที่จริงกับหาร ประสบผลสำเร็จเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้ดียิ่งขึ้น

วิทยากร นายธวัช ธาโท ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแป้น

สถานที่ โรงเรียนบ้านแป้น ตำบลนาหนั่ง อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย

ระยะเวลา 1 วัน

ขอบเขตในการศึกษาดูงานประกอบด้วย

1. ฟังคำบรรยายสรุปผลถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจน ปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (3 ชั่วโมง)
2. ศึกษาดูงานในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และซักถาม ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่เกี่ยวข้องดังนี้
 - 2.1 การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน
 - 2.2 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.3 การผลิตสื่อวัตกรรมการเรียนการสอน
 - 2.4 การใช้สื่อวัตกรรมการเรียนการสอน
 - 2.5 ระยะเวลาที่ทำการสอน

- 2.6 สวัสดิการ ขวัญกำลังใจครูผู้สอน
- 2.7 การนิเทศติดตามผล
- 2.8 การวัดผลประเมินผล
- 2.9 งบประมาณและค่าใช้จ่าย

ผู้รับผิดชอบโครงการ นายพิทยา บริจาค ผู้วิจัย

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูผู้สอน เข้าใจในการพัฒนาตนเอง เป็นผลดีในการสร้างทีมและการทำงานกลุ่ม
2. สร้างความสัมพันธ์ในงานผู้สอน ทีมงานจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นผลดีในการดำเนินการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน

2. รูปแบบการพัฒนาด้านการสนับสนุนในการทำงานของครู (ปัจจัยที่ 2)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการสนับสนุนในการทำงานของครู มีผลต่อการพัฒนาครู อยู่ในลำดับที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.12 จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะด้านการสนับสนุนในการทำงานของครูมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้จัดทำรูปแบบการพัฒนาด้านการสนับสนุนในการทำงานของครูดังต่อไปนี้

รูปแบบการพัฒนาการด้านการสนับสนุนในการทำงานของครู ของครูผู้สอน เครื่องช่วย วัด หลวง สร้างนางขาว ในกลุ่มทดลอง เบื้องต้นประกอบด้วย

1. การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอน สร้างเจตคติทางบวก เหตุผลที่ต้องทำงานร่วมกัน

2. สนับสนุนส่วนขาดเกี่ยวกับการทำงานของครูในโรงเรียน

3. ฝึกในการทำงานร่วมกัน เพื่อทำความเข้าใจรูปแบบบริหารเพื่อ

พื้นฐานในการทำงานร่วมกัน

4. ประเมินผล โดยการสังเกต การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม การมีส่วนร่วมอภิปราย

ส่วนร่วมอภิปราย

ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการพัฒนาการสนับสนุนในการทำงานของครู ของครูผู้สอน เครื่องช่วยวัดหลวง สร้างนางขาว ในกลุ่มทดลอง ดังนี้

กิจกรรมการพัฒนาด้านการสนับสนุนในการทำงานของครู ของครูผู้สอน เครื่องข่าย วัดหลวง สร้างนางขาว

หลักการและเหตุผล

การให้การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นสิ่งที่ทุกองค์กรพยายามปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากการปฏิบัติงานที่จะให้มีประสิทธิภาพ ต้องเกิดจากผู้ปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ วัสดุ เครื่องมือที่มีคุณภาพรวมกัน ครูผู้สอนก็เป็นบุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่ในการสอนเด็กนักเรียน ให้เกิดประสิทธิภาพ การทำให้ครูผู้สอนได้รับการสนับสนุนการทำงานที่ถูกต้อง และเหมาะสมจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลกับเด็กนักเรียนซึ่งจะเป็นอนาคตของประเทศได้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูผู้สอน เครื่องข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสนับสนุนการทำงาน

เป้าหมาย ครูผู้สอน เครื่องข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว ในกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

วิทยากร นายจักรพัฒน์ สมบูรณ์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

หลักสูตร บรรยาย และกิจกรรม

เนื้อหา ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ด้านเทคโนโลยี

กิจกรรมที่ 2 ด้านสื่อการสอน

กิจกรรมที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม

รายละเอียด การดำเนินการ กิจกรรมที่ 1 ด้านเทคโนโลยี

วิธีดำเนินการ

วิธีการใช้การทำกิจกรรม ประชุมกลุ่มย่อย เพื่อค้นหาปัญหาด้านเทคโนโลยีในโรงเรียน เช่นความเพียงพอ และปัญหาในการใช้เทคโนโลยีที่มีในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผ่านวิธีการร่วมกิจกรรม การระดมความคิด เป็นวิธีการที่ใช้พัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยี แก้ปัญหาโดยการพยายามหาวิธีหรือแนวคิดใหม่ ๆ โดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวคิด หรือวิธีที่นึกได้ทันทีอย่างเป็นอิสระ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้

และไม่ยอมให้มีการการถูกคัดค้าน หรือวิจารณ์จากสมาชิก มีขั้นตอน ดังนี้

1. ระดมความคิด และความต้องการด้านเทคโนโลยี สำหรับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอ้างอิงถึงกิจกรรมในด้านการพัฒนาครู
2. จัดทำทะเบียน เรียงลำดับความสำคัญที่จะต้องใช้เทคโนโลยี อันดับก่อน หลัง
3. จัดหาเทคโนโลยีที่ต้องการให้กับครูผู้สอน
4. รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ด้าน นั้น ๆ
5. ใช้เทคโนโลยีที่มี อย่างเหมาะสม และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
6. ประเมินผล
7. อภิปรายผลการใช้เทคโนโลยี หน้าชั้นเรียน และนำเสนอข้อเสนอแนะ

รายละเอียด การดำเนินการ กิจกรรมที่ 2 ด้านสื่อการสอน

วิธีดำเนินการ

วิธีการใช้การทำกิจกรรม ประชุมกลุ่มย่อย เพื่อค้นหาปัญหาด้านสื่อการสอนในโรงเรียน เช่นความเพียงพอ และปัญหาในการใช้ด้านสื่อการสอนที่มีในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยผ่านวิธีการร่วมกิจกรรม การระดมความคิด เป็นวิธีการที่ใช้พัฒนาทักษะในด้านสื่อการสอน แก้ปัญหาโดยการพยายามหาวิธีหรือแนวคิดใหม่ ๆ โดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวคิดหรือวิธีที่นึกได้ทันทีอย่างเป็นอิสระโดยไม่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ และไม่ยอมให้มีการการถูกคัดค้าน หรือวิจารณ์จากสมาชิก มีขั้นตอน ดังนี้

1. ระดมความคิด และความต้องการสื่อการสอน สำหรับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอ้างอิงถึงกิจกรรมในด้านการพัฒนาครู
2. จัดทำทะเบียน เรียงลำดับความสำคัญที่จะต้องใช้สื่อการสอน อันดับก่อน หลัง
3. จัดหาสื่อการสอนที่ต้องการให้กับครูผู้สอน
4. รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอน ด้าน นั้น ๆ
5. ใช้สื่อการสอนที่มี อย่างเหมาะสม และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
6. ประเมินผล
7. อภิปรายผลการใช้สื่อการสอน หน้าชั้นเรียน และนำเสนอข้อเสนอแนะ

รายละเอียด การดำเนินการ กิจกรรมที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม

วิธีดำเนินการ

วิธีการใช้การทำกิจกรรม ประชุมกลุ่มย่อย เพื่อค้นหาปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ความสะอาด การมีสวนพักผ่อน ห้องน้ำ ห้องเรียน โดยผ่านวิธีการร่วมกิจกรรม การระดมความคิด แก้ปัญหาโดยการพยายามหาวิธีหรือแนวคิดใหม่ ๆ สร้างแนวคิดในการพัฒนาจากภายนอกคือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะส่งผลภายในให้นักเรียนอยากจะเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวคิดหรือวิธีที่นึกได้ทันทีอย่างเป็นอิสระโดยไม่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมหรือความเป็นไปได้ และไม่ยอมให้มีการการถูกคัดค้าน หรือวิจารณ์จากสมาชิก มีขั้นตอน ดังนี้

1. ระดมความคิด และความต้องการด้านสิ่งแวดล้อม สำหรับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอ้างอิงถึงกิจกรรมในด้านการพัฒนาครู
2. จัดทำทะเบียน เรียงลำดับความสำคัญที่จะต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมอันดับก่อนหลัง

3. จัดการพัฒนาลingkungan ที่ต้องการให้กับครูผู้สอน
4. รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม นั้น ๆ
5. ใช้สิ่งแวดล้อมที่มี อย่างเหมาะสม และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด
6. ประเมินผล
7. อภิปรายผลการใช้สิ่งแวดล้อมหน้าชั้นเรียน และนำเสนอข้อเสนอแนะ

3. รูปแบบการพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครู (ปัจจัยที่ 3)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู อยู่ในลำดับที่ 3 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.10 จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้จัดทำรูปแบบการพัฒนาด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูดังต่อไปนี้

รูปแบบการพัฒนาด้านความพึงพอใจในการทำงานของครูเบื้องต้นประกอบด้วย

1. การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับการความพึงพอใจในการทำงานของครู
สร้างเจตคติทางบวก เหตุผลที่ต้องสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครู

2. ฝึกกระบวนการสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครู
3. ประเมินผล โดยการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม

ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครูดังนี้

จากทฤษฎีการจูงใจในผลสัมฤทธิ์ของ (McClelland's Achievement Motivation Theory) ซึ่ง David McClelland (1985 : 812-825) กล่าวว่า บุคคลมีความต้องการความสำเร็จในงาน (Needs for Achievement : nAcf) ต้องการมีสัมพันธภาพมีความผูกพัน (Needs for Affiliation : nAff) ต้องการความเจริญก้าวหน้า และเป็นที่ยอมรับของสังคม (Needs for Power : nPower) ซึ่งความต้องการดังกล่าวจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสวงหาและมีจุดที่ตอบสนองความพึงพอใจได้ ผู้วิจัย จึงกำหนดรูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครู ดังนี้

แผนภาพที่ 10 รูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
ในการพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครู รูปแบบการเสริมสร้าง
แรงจูงใจ ประกอบด้วย

1. แนวความคิดการสร้างแรงจูงใจ
2. กระบวนการเสริมสร้างแรงจูงใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม
3. การประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้เป็นที่ยอมรับ และดำรงไว้ซึ่ง
พฤติกรรมที่เหมาะสม
4. การประเมินผล และนำไปสู่การปรับปรุงแนวความคิดการสร้างแรงจูงใจ
ใหม่ต่อไป
5. ตอบสนองความพึงพอใจ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว มีความพึงพอใจในการทำงาน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เป้าหมาย ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว ในกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน

วิทยากร นางรำเพย ทินกระโทก ตำแหน่ง ศิษยานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

หลักสูตร บรรยาย และกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 “การรู้จักตัวเอง”

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักเรียงลำดับความคิดของตนเอง และรู้จักตนเอง มากขึ้น

อุปกรณ์ กระดาษ A 4 คนละ 2 แผ่น

วิธีดำเนินการ

- แผ่นที่ 1 ให้ทุกคนเขียนบทบาทที่ตนเองได้รับในองค์กรในปัจจุบัน
- แผ่นที่ 2 ให้ทุกคนเขียนบทบาทที่ตนเองต้องการในองค์กร
- ให้ทุกคน ได้ออกมานำเสนอตัวเองหน้าชั้นเรียน ชี้แจงบทบาทของตนเอง และความจริงของตนเองที่ต้องการจริง ๆ คือบทบาทอะไร ในองค์กร
- ให้บุคคลอื่นวิเคราะห์ถึงความน่าจะเป็นในบทบาทที่นำเสนอ
- ถามความพึงพอใจของผู้นำเสนอ

กิจกรรมที่ 2 “บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน”

จุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการ เป็นครูผู้สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีดำเนินการ เป็นการบรรยาย ความหมาย ของการรับรู้บทบาท และหน้าที่เป็นครูผู้สอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ละตำแหน่งงานในการสอน หรือหน้าที่ที่ครูต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ที่ได้รับ ทางสังคมและต้องแสดงออกตามความคาดหวังของสังคม และบทบาทจะกำหนดความ รับผิดชอบของงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีอยู่

3 ลักษณะ ดังนี้

1. บทบาทในอุดมคติหรือสิ่งที่สังคมกำหนด (The Socially Prescribed or Role) เป็นบทบาท ในอุดมคติที่มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ตามตำแหน่งทางสังคมไว้
2. บทบาทที่ควรกระทำ (The Perceived Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรกระทำตามตำแหน่งที่ได้รับซึ่งอาจไม่เหมือนกับบทบาทในอุดมคติหรืออาจแตกต่างกันในแต่ละบุคคล
3. บทบาทที่กระทำจริง (The Performance Role) เป็นบทบาทที่บุคคลได้กระทำจริง ขึ้นอยู่กับความเชื่อความคาดหวังและการรับรู้ของแต่ละบุคคลตลอดจนความกดดันและโอกาส แต่ละสังคมในระยะเวลาหนึ่งรวมถึงบุคลิกภาพและประสบการณ์ของแต่ละบุคคลด้วย

กิจกรรมที่ 3 การแสดงบทบาทสมมติ ” ครู กับนักเรียน “

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมทราบถึงบทบาทหน้าที่ เพื่อเรียนรู้ไปสู่การสร้าง ความพึงพอใจในการมีอาชีพเป็นครูของตนเอง

วิธีดำเนินการ สร้างสถานการณ์สมมติ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เข้าอบรมแสดงบทบาทสมมติตามกิจกรรมการเป็นครูผู้สอน การเป็นนักเรียน ที่ต้องเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มย่อย พร้อมกับแสดงบทบาทตามที่ได้รับ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน และให้กลุ่มที่เหลือสังเกตการณ์และวิพากษ์ ของแต่ละกลุ่มตามบทบาทของแต่ละคน วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้การเอาเขามาใส่ใจเรา เกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมทั้งของตนเองและผู้อื่นหรือเกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง องค์กรประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ ของวิธีสอนมีผู้สอนและผู้เรียน มีสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ มีการแสดงบทบาทสมมติ มีการอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ มีผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ขั้นตอนสำคัญขาดไม่ได้ ของการสอน ผู้สอน / ผู้เรียน นำเสนอสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ ผู้สอน / ผู้เรียนเลือกผู้แสดงบทบาท ผู้สอนเตรียมผู้สังเกตการณ์ ผู้สอบและผู้เรียน อภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก และ พฤติกรรมที่ แสดงออกของผู้แสดง ผู้สอนและผู้เรียนสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เทคนิคและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการใช้วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติให้มีประสิทธิภาพ

การเตรียมการ ผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ ใช้ชัดเจน และสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติที่กำหนดขึ้นควรมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง ส่วนจะมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ผู้สอนอาจใช้บทบาทสมมติแบบละคร ซึ่งจะกำหนดเรื่องราวให้แสดงแต่ไม่มีบทให้ ผู้สวมอาจใช้บทบาทสมมติแบบละคร ซึ่งจะกำหนดเรื่องราวให้แสดงแต่ไม่มีบทให้ ผู้สวมบทบาทจะต้องคิดแสดงเอง หรืออาจใช้บทบาทสมมติแบบแก้ปัญหา ซึ่งจะกำหนดสถานการณ์ที่มีปัญหาหรือความขัดแย้งให้และอาจให้ข้อมูลเพิ่มเติมบ้างน้อยบ้างซึ่งผู้สวมบทบาทจะใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการแสดงออกและแก้ปัญหาตามความคิดของตน

การเริ่มบทเรียน ผู้สอนสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้หลายวิธีเช่น โยงประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียนหรือประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนครั้งก่อน ๆ เข้าสู่เรื่องที่จะศึกษา หรืออาจใช้วิธีเล่าเรื่องหรือสถานการณ์สมมติที่เตรียมมาแล้วทั้งทำด้วยปัญหา เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากคิด อยากติดตาม หรืออาจใช้วิธีชี้แจงให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์จากการเข้าร่วมแสดงและช่วยกันคิดแก้ปัญหา การเลือกผู้แสดงควรเลือกให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการแสดง เช่น เลือกผู้แสดงที่มีลักษณะเหมาะสมกับบทบาท เพื่อช่วยให้การแสดงเป็นไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็วหรือเลือกผู้แสดงที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบทบาทที่กำหนดให้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนคนนั้นได้รับประสบการณ์ใหม่ ได้ทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ ๆ และเกิดความเข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ที่มีลักษณะต่างไปจากตนหรืออาจให้ผู้เรียน อาสาสมัคร หรือเจาะจงเลือกคนใดคนหนึ่ง ด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการช่วยให้บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ เมื่อได้ผู้แสดงแล้ว ควรให้เวลา ผู้แสดงเตรียมการแสดง โดยอาจให้ฝึกซ้อมบ้างตามความจำเป็น การเตรียมผู้สังเกตการณ์ หรือผู้ชม ผู้สอนควรเตรียมผู้ชมและทำความเข้าใจกับผู้ชมว่า การแสดงบทบาทสมมตินี้ จัดขึ้นมิใช่มุ่งที่ความสนุก แต่มุ่งที่จะให้เกิดการเรียนรู้เป็นสำคัญ ดังนั้นจึงควรชมด้วยความสังเกต ผู้สอนควรให้คำแนะนำว่าควรสังเกตอะไร และควรบันทึกข้อมูลอย่างไรและผู้สอนอาจจัดทำแบบสังเกตการณ์ให้ผู้ชมใช้ในการสังเกต ด้วยก็ได้

การสรุปบทเรียน ผู้ดำเนินการต้องสรุปให้ได้ว่ากิจกรรมนี้ได้อะไร กลุ่มผู้สอน และกลุ่มผู้เรียน รู้สึกอย่างไร กลุ่มผู้วิพากษ์ว่าอย่างไร และทุกกลุ่มแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างไร

4. รูปแบบการพัฒนาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ (ปัจจัยที่ 4)

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู อยู่ในลำดับที่ 4 มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวมเท่ากับ 0.10 จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียน

การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้จัดทำรูปแบบการพัฒนาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

รูปแบบการพัฒนาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ เบื้องต้นประกอบด้วย

1. การสร้างแนวคิดเกี่ยวกับเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ สร้างเจตคติทางบวก เหตุผลที่ต้องสร้างเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้
2. ฝึกกระบวนการสร้างเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้
3. ประเมินผล โดยการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม ผู้วิจัยได้สร้างกิจกรรมการพัฒนาเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 “กิจกรรม 5 ส”

วิทยากร ดร.สุนันท์ สาคร

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม เรียนรู้ในการสร้างเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กิจกรรม กิจกรรม 5 ส.

วิธีดำเนินการ ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) เป็นเทคนิคการฝึกอบรมซึ่งใช้กลุ่ม เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทำกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ถึงพฤติกรรมเจตคติ รวมถึงการเรียนรู้ ปฏิบัติภายในกลุ่ม กระตุ้นให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทุกคนจะเกิดการหยั่งรู้ รับผิดชอบตนเองและพัฒนาตนเองโดยอาศัยพฤติกรรมของกลุ่ม โดยให้ผู้เข้าร่วมอบรมร่วมกัน จัดโต๊ะทำงานพร้อมทั้งรอบ ๆ บริเวณอาคารสำนักงาน ภายใต้แนวคิด 5 ส. เป็นแนวคิดการจัดระเบียบเรียบร้อยในที่ทำงานหรือสถานประกอบการเพื่อก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี ปลอดภัย มีระเบียบเรียบร้อย นำไปสู่การเพิ่มผลผลิต ประกอบด้วย

1. สะสาง (Seir) คือ การแยกของที่ต้องการออกจากของที่ไม่ต้องการ และขจัดของที่ไม่ต้องการทิ้งไป
2. สะดวก (Seiton) คือ การจัดวางสิ่งของต่าง ๆ ในที่ทำงานให้เป็นระเบียบ เพื่อความสะดวกและปลอดภัย
3. สะอาด (Seiso) คือ การทำความสะอาด (ปัด กวาด เช็ด ถู) เครื่องคอมพิวเตอร้อุปกรณ์ และสถานที่ทำงาน
4. สุขลักษณะ (Seiketsu) คือ สภาพหมดจด สะอาดตา ถูกสุขลักษณะ และรักษาให้ติดตลอดไป

5. สร้างนิสัย (Shitsuke) คือ การอบรมสร้างนิสัยในการปฏิบัติงานตามระเบียบ วินัย
ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

ประโยชน์จากการทำกิจกรรม 5 ส.

1. ครูผู้สอน และนักเรียน มีความปลอดภัยในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
มากขึ้น
2. เก็บวัสดุได้ง่าย หาใช้ได้ถูกที่ รู้ดีถึงคุณภาพ
3. ครูผู้สอน และนักเรียน จะมีระเบียบวินัยมากขึ้น ตระหนักถึงผลเสียของความไม่
เป็นระเบียบในครอบครัว และใน โรงเรียน ถูกกระตุ้นให้ปรับปรุงระดับ ความสะอาดในการ
หยิบใช้ได้ง่ายและถูกต้อง
4. ครูผู้สอน และนักเรียน จะมีลักษณะนิสัย ที่มีระเบียบวินัยมากขึ้น และเกิดเจตคติที่ดี
ต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนทำให้โรงเรียนน่าอยู่ น่าเรียนมากขึ้น

2. การพิจารณารูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม
ในการพัฒนา 11 กิจกรรม และนำผลการเสนอแนะในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups)
ของแต่ละกลุ่มมาสรุปและอภิปรายผลทั้งหมดในที่ประชุมใหญ่ (Brain Storming) ผลการ
นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อรับคำแนะนำจากผู้เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 11 กิจกรรม
2. ได้ผลจากการประชุมปฏิบัติการและข้อเสนอแนะจากที่ประชุมแล้ว ผู้วิจัยได้
นำมาปรับปรุงให้เป็นรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่สมบูรณ์มากขึ้น เพื่อเสนอให้
ผู้เชี่ยวชาญอีก 1 ชุด ได้แสดงความคิดเห็นและส่งกลับคืนให้ผู้วิจัยเพื่อทำการทดลองในชั้น
ต่อไป การคัดเลือกจะทำจาก 13 กิจกรรม วิธีการคัดเลือก คือ ให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น
โดยการผ่านการให้ความคิดเห็นแบบ Scaling โดยมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปรผลข้อมูล
ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วยอย่างยิ่ง
 คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ เห็นด้วย
 คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ไม่แน่ใจ
 คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ไม่เห็นด้วย
 คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์ในการคัดเลือกกิจกรรมที่นำมาใช้เป็นรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผู้วิจัยคัดเลือกกิจกรรมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนา จำนวน 11 กิจกรรม นำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยเลือกกิจกรรม ที่มีค่าคะแนนความเห็นชอบตั้งแต่ 3.51 - 5.00 เพื่อนำมาใช้เขียนโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ต่อไป ดังปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเห็นชอบของผู้เชี่ยวชาญ ในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อกิจกรรมและเนื้อหาในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

รายการกิจกรรมประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			\bar{x}	แปลผล	ผลการประเมิน
	1	2	3			
การพัฒนาครู						
1. การระดมสมองต้นไม้แห่งความคิด	5	5	4	4.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
2. กิจกรรม บีบีแอล(BBL)	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
3. กิจกรรม พิศา(PISA)	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
4. กิจกรรม ศึกษาดูงาน	5	5	4	4.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
การสนับสนุนการทำงานของครู						
1. กิจกรรม เทคโนโลยี	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
2. กิจกรรม สื่อการสอน	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
3. กิจกรรม สิ่งแวดล้อม	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้

รายการกิจกรรมประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			\bar{X}	แปลผล	ผลการประเมิน
	1	2	3			
ความพึงพอใจในการทำงานของครู						
1. กิจกรรม การรู้จักตัวเอง	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
2. บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
3. การแสดงบทบาทสมมติ ครูกับนักเรียน	5	5	4	4.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. กิจกรรม 5 ส	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้

จากการเสนอร่างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านได้พิจารณาว่ากิจกรรมใดเหมาะสมที่นำไปทดลองใช้ในลำดับต่อไป พบว่า รูปแบบที่ผ่านการประเมินความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญ ครอบคลุมปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงาน of ครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งสิ้น 11 กิจกรรม โดยมีกิจกรรมที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.67 - 5.00 จำนวน 11 กิจกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำกิจกรรมรูปแบบการพัฒนา จำนวน 11 กิจกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยระยะที่ 3 โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้

1. กิจกรรม บีบีแอล (BBL)
2. กิจกรรม พิสา (PISA)
3. กิจกรรม เทคโนโลยี
4. กิจกรรม สื่อการสอน
5. กิจกรรม สิ่งแวดล้อม
6. กิจกรรม การรู้จักตัวเอง
7. บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน
8. กิจกรรม 5 ส
9. การระดมสมองต้นไม้แห่งความคิด
10. กิจกรรม ศึกษาดูงาน

11. การแสดงบทบาทสมมติ ครู กับนักเรียน

เมื่อผู้วิจัยได้กิจกรรมที่จะนำไปใช้ในรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แล้ว ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการพัฒนา 11 กิจกรรม มาจัดทำเป็นโครงการพัฒนา โดยเรียงรูปแบบการพัฒนาตามความสำคัญของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาตามลำดับ รูปแบบการพัฒนา

โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือ การพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นสิ่งสำคัญมาก เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านการศึกษาสำหรับประชาชนที่จะเจริญเติบโตไปเป็นผู้นำในการบริหารประเทศชาติในอนาคต จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาครูผู้สอน เพื่อเกิดการจัดบริการให้การเรียนการสอนให้ตรงกับนโยบายที่จะพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ผู้วิจัย จึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ” ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองในการศึกษาวิจัย “รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ” เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ให้ดีขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความเจริญแก่ประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

กลวิธีดำเนินงาน

1. รูปแบบการพัฒนาเป็น กิจกรรมพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เป็นการบรรยาย และเข้าร่วมกิจกรรม ตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2

3. กิจกรรมการบรรยายทางวิชาการและเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และเป็นกิจกรรมการเสริมสร้างความสัมพันธ์ พัฒนาจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาครู 2) การสนับสนุนการทำงานของครู 3) ความพึงพอใจในการทำงานของครู และ 4) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ประเมินผลก่อนและหลังดำเนินการในกลุ่มทดลอง

วิทยากร 1. ดร.พรพิไล เลิศวิชา

2. ดร.สุนันท์ สาคร วิทยากรกระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

3. นายวิโรจน์ ต่อคิด ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

4. นายจักรพัฒน์ สมบูรณ์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

5. นายธวัช ธาโท ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเป้น ตำบลนาหนั่ง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

6. นางรำเพย ทินกระโทก ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ผู้รับผิดชอบโครงการ นายพิทยา บริจาค ผู้วิจัย

เป้าหมายดำเนินการ

ครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวงสร้างนางขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 30 คน

สถานที่ดำเนินการ

ห้องประชุม โรงเรียนวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระยะเวลาดำเนินการ

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ใช้ระยะเวลา 1 ภาคเรียน ตั้งแต่วันที่ 6 ธันวาคม

2558 ถึงวันที่ 13 มีนาคม 2559 โดยมีผังควบคุมกำกับแผนการอบรม ดังนี้

ปฏิทินในการอบรมตามโครงการ

ทุกวันหยุดราชการที่อยู่ในระยะเวลาของ โครงการ(ตามผังควบคุมกำกับการอบรมที่แนบมาพร้อมนี้)

งบประมาณดำเนินการ

จากงบประมาณส่วนตัวผู้วิจัย

รายละเอียดค่าใช้จ่ายในการจัดอบรม

1. ค่าใช้จ่ายเดินทางสำหรับวิทยากร	เป็นเงิน 15,000 บาท
2. ค่าสมนาคุณวิทยากร	เป็นเงิน 18,000 บาท
3. ค่าของที่ระลึกวิทยากร	เป็นเงิน 3,000 บาท
4. ค่าวัสดุและเอกสาร	เป็นเงิน 5,000 บาท
5. ค่าอาหารกลางวัน และอาหารว่าง 120 บาท X 18 วัน X 30 คน	เป็นเงิน 64,800 บาท
รวมทั้งสิ้น 105,800 บาท (หนึ่งแสนห้าพันแปดร้อยบาทถ้วน)	

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในกลุ่มทดลอง ทุกคนมีความเข้าใจตนเอง มีความใส่ใจกันและกัน เดิมคุณค่าให้กัน เห็นถึงประโยชน์ของบุคคลอื่น ยอมรับว่าจุดบอดของผู้อื่น และช่วยกันแก้ไข เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งให้เกิดความรู้สึกรักกับการเรียนการสอนอย่างมีความสุข และสนุกกับงานที่ทำ เกิดประสิทธิผลในการเรียนการสอนต่อเนื่องไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยระยะที่ 2 ได้ว่า หลังจากที่ผู้วิจัยได้นำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประกอบด้วย การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู แล้ว พบว่า รูปแบบการพัฒนาที่ได้มา ทั้งหมดจำนวน 11 กิจกรรม สามารถพัฒนาในแต่ละตัวแปร ได้ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาครู ประกอบด้วยรูปแบบการพัฒนา จำนวน 4 กิจกรรม คือ
 - 1) กิจกรรม การระดมสมองต้นไม้แห่งความคิด
 - 2) กิจกรรม บีบีแอล(BBL)
 - 3) กิจกรรม พิสา

(PISA) และ 4) กิจกรรม ศึกษาดูงาน

2. ด้านการสนับสนุนการทำงานของครู ประกอบด้วยรูปแบบการพัฒนา จำนวน 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรม เทคโนโลยี 2) กิจกรรม สื่อการสอน และ 3) กิจกรรม สิ่งแวดล้อม

3. ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู ประกอบด้วยรูปแบบการพัฒนา จำนวน 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรม การรู้จักตัวเอง 2) บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน และ 3) การแสดงบทบาทสมมติ ครู กับนักเรียน

4. ด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วยรูปแบบการพัฒนา จำนวน 1 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรม 5 ส

เมื่อผู้วิจัยได้กิจกรรมที่จะนำไปใช้ในรูปแบบการพัฒนาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แล้ว ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมการพัฒนา 11 กิจกรรม มาจัดทำเป็นโครงการพัฒนา โดยเรียงรูปแบบการพัฒนาตามความสำคัญของคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญมาตามลำดับ รูปแบบการพัฒนา (ดังที่ได้เสนอโครงการที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้แล้ว

ระยะที่ 3 ผลการทดลองและประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองคาย เขต 2

1. ผลการทดลองและประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1.1 เมื่อผู้วิจัยได้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ได้ผ่านกระบวนการวิจัย กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ และกระบวนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้กิจกรรมทั้งหมด 11 กิจกรรม เป็นรูปแบบพัฒนาปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงาน of ครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้การดำเนินการรูปแบบการพัฒนาที่ได้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มีความสอดคล้อง และต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามการจัดลำดับคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำ

หลังจากได้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จากการวิจัยระยะที่ 2 แล้ว

ผู้วิจัยได้ทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง คือ ครูผู้สอน ในเครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 รวม 30 คน ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มทดลองกลุ่มนี้ ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. เป็นกลุ่มครูผู้สอน ที่ไม่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างในระยะวิจัยที่ 1 และไม่เป็นกลุ่มเป้าหมายในระยะที่ 2 ในการวิจัยในครั้งนี้
2. เป็นสถานที่ที่ผู้วิจัยได้ร่วมงาน ซึ่งสามารถติดตามผลการทดลอง การใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

โดยผู้วิจัยกำหนดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในวันที่ 6 ธันวาคม 2558 ถึง 13 มีนาคม 2559 (รายชื่อ กลุ่มทดลองแสดงในภาคผนวก ง)

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในการพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง โดยมีกำหนดการในการพัฒนา ดังนี้

กำหนดการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

วันที่ 6 ธันวาคม 2558 ถึงวันที่ 13 มีนาคม 2559

ณ ห้องประชุมโรงเรียนวัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 13 กำหนดการพัฒนา

วัน/เดือน/ปี	เวลา	กิจกรรม/วิทยากร
6 ธันวาคม 2558	09.00 – 12.00 น.	การระดมสมองตั้งไม้แห่งความคิด วิทยากรดร.สุนันท์ สาคร
12 ธันวาคม 2558	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรม บีบีแอล(BBL) วิทยากร ดร.พรพิไล เลิศวิชา
13 ธันวาคม 2558	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรม พิสา(PISA) วิทยากร นายวิโรจน์ ต่อคิด
19 ธันวาคม 2558	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรม ศึกษาดูงาน วิทยากร นายธวัช ฉาโท
20 ธันวาคม 2558	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรม เทคโนโลยี วิทยากรนายจักรพัฒน์ สมบูรณ์
26 ธันวาคม 2558	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรม สื่อการสอน วิทยากรนายจักรพัฒน์ สมบูรณ์
27 ธันวาคม 2558	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรม สิ่งแวดล้อม วิทยากรนายจักรพัฒน์ สมบูรณ์
23 มกราคม 2559	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรม การรู้จักตัวเอง วิทยากรนางรำเพย ทินกระโทก
24 มกราคม 2559	09.00 – 12.00 น.	บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน วิทยากรนางรำเพย ทินกระโทก

วัน/เดือน/ปี	เวลา	กิจกรรม/วิทยากร
6 กุมภาพันธ์ 2559	09.00 – 12.00 น.	การแสดงบทบาทสมมติ ครู กับนักเรียน วิทยากรนางรำเพย ทินกระโทก
13 มีนาคม 2559	09.00 – 12.00 น.	กิจกรรม 5 ส วิทยากร ดร.สุนันท์ สาคร

1. การเก็บและรวบรวมข้อมูลการทดลอง

1.1 ก่อนดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ในวันที่ 6 ธันวาคม 2558 เป็น Pretest

1.2 หลังดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มทดลองจำนวน 30 คน ในวันที่ 13 มีนาคม 2559 เป็น Posttest

1.3 ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 2 ตามปัจจัยสาเหตุคือ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก่อนและหลังการทดลอง

2. ผลการดำเนินการ

2.1 การพัฒนาครู

จากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาในการพัฒนาครูของครูผู้สอน เครื่องข่ายวัดหลวง สว่างนางขาว ที่เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. เกิดความเข้าใจในงานของตนเอง และงานของเพื่อนร่วมงาน
2. มีการแสดงความคิดเห็น อย่างเปิดเผย และกล้าเสนอแนะเรื่องต่าง ๆ ในที่ประชุม
3. เกิดพฤติกรรมการเป็นเจ้าขององค์การร่วมกัน มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้เสมอ
4. เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. มีภาวะผู้นำ ในการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เกิดการพัฒนาผู้เรียน และห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 การพัฒนาการสนับสนุนการทำงานของครู

จากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการสนับสนุนการทำงานของครูของครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว ที่เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. สามารถสร้างสื่อการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ด้วยตนเอง
2. มี และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. มีเพื่อนร่วมงานที่สามารถให้คำแนะนำซึ่งกันและกัน ให้การสนับสนุนกัน ในการปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เกิดพฤติกรรมความเป็นเจ้าขององค์การร่วมกัน มีการดูแลรักษาวัสดุอุปกรณ์เครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้อยู่เสมอ และมีการแลกเปลี่ยนสื่อการสอนระหว่างกันอยู่เสมอ
5. เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนที่เป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. มีภาวะผู้นำ ในการเรียนการสอน การผลิตสื่อการสอน ในรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
7. เกิดการพัฒนาผู้เรียน และห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 การพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครู

จากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครูของครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว ที่เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนการสอน
2. มีความเสียสละในกลุ่มทดลองด้วยกัน เช่นการให้ยืมสื่อการสอนต่าง ๆ
3. เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจในการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน ที่สร้างสรรค์
5. มีความพร้อมที่เป็นผู้ให้ และเป็นผู้นำ ในการเรียนการสอน การผลิตสื่อ

การสอน ในรูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.4 การพัฒนาเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการสังเกตการณ์หลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอน เครือข่ายวัดหลวง สร้างนางขาว ที่เป็นกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยมีข้อสังเกต ดังนี้

1. เกิดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพฤติกรรมในการแต่งกาย การมาโรงเรียนทันเวลา และการมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
2. มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานมากขึ้น เพราะเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน
3. การปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมมีความผิดพลาดน้อยลง เพราะกลุ่มทดลอง มีความตั้งใจ และมุ่งมั่นที่จะกระทำให้ประสบผลสำเร็จ

3. ผลการประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยใช้การเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการทดลองรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยเริ่มเก็บข้อมูลก่อนการทดลองในครั้งแรกของการอบรมตามโครงการ การดำเนินการเริ่ม ในวันที่ 6 ธันวาคม 2558 ถึง 13 มีนาคม 2559 รวมเป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน

3.2 ในการทดลองรูปแบบ ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามและแบบทดสอบ และการสังเกต การบันทึก ที่ครอบคลุมปัจจัยทั้ง 4 ด้าน คือ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำมาทดสอบกับกลุ่มทดลอง และนำคะแนนที่ได้ก่อนและหลังการทดสอบ มาทำการวิเคราะห์

เปรียบเทียบข้อมูลโดยการวิเคราะห์ด้วย MANOVA (Repeated Measure)

ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามระยะเวลา ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำแนกตามระยะเวลา

ตัวแปร	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การพัฒนาครู	3.2311	0.50656	4.1076	0.40426
การสนับสนุนการทำงาน	3.5638	0.87465	4.4760	0.64347
ความพึงพอใจในการทำงานของครู	3.1964	0.67579	3.7844	0.70624
เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนฯ	3.5148	0.53833	3.9844	0.67872
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนฯ	3.5388	0.30701	3.8499	0.40079

ผลการเปรียบเทียบคะแนนตัวแปรก่อนและหลังการดำเนินการในทุกตัวแปรตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แบบ Multivariate Test ดังแสดงในตาราง ที่ 15

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบคะแนนตัวแปรก่อนและหลังการดำเนินการในทุกตัวแปรตามรูปแบบ
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แบบ Multivariate Test

Effect (สถิติทดสอบ)		Value	F	Sig.
Between Subjects Intercept	Pillai's Trace	0.995	2158.815	.000 *
	Wilks' Lambda	0.005	2158.815	.000 *
	Hotelling's Trace	199.890	2158.815	.000 *
	Roy's Largest Root	199.890	2158.815	.000 *
Within Subjects FACTOR1	Pillai's Trace	0.598	16.042	.000 *
	Wilks' Lambda	0.402	16.042	.000 *
	Hotelling's Trace	1.485	16.042	.000 *
	Roy's Largest Root	1.485	16.042	.000 *

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ค่าสถิติ Repeated Measures MANOVA การเปรียบเทียบโดยการทดสอบ Multivariate จากพิจารณาระยะเวลาก่อนและหลังการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยใช้การวัดด้วยวิธี Pillai's Trace, Wilks' Lambda, Hotelling's Trace, และ Roy's Largest Root พบว่า มีค่า Significant ที่ระดับ .000 เท่ากัน แสดงว่าคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนหลังการดำเนินงานสูงกว่าก่อนการดำเนินงาน ซึ่งสรุปตามสมมติฐานได้ว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 หลังจากได้ดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แต่ยังไม่สามารถบอกได้ว่ามีตัวแปรตามใดที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบแบบ Univariate Tests เพื่อเปรียบเทียบแต่ละตัวแปรตามต่อไป ในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบคะแนนตัวแปรก่อนและหลังการดำเนินการที่ละตัวแปรตามรูปแบบ
การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แบบ Univariate Tests

แหล่งความ แปรปรวน	ตัวแปรตาม	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
group	การพัฒนาครู	11.523	1	11.523	54.868*	.000
	การสนับสนุนการ ทำงานของครู	12.481	1	12.481	21.171*	.000
	ความพึงพอใจในการ ทำงานของครู	5.187	1	5.187	10.859*	.002
	เจตคติต่อการสอนที่ เน้นผู้เรียนฯ	3.308	1	3.308	8.817*	.004
	การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนฯ	1.451	1	1.451	11.385*	.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการทดสอบแบบ Multivariate Tests พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบ Univariate Tests เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างที่
ละตัวแปร พบว่า การพัฒนาครู มีค่า Significant ที่ระดับ .000 การสนับสนุนการทำงาน
ของครู มีค่า Significant ที่ระดับ .000 ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่า Significant ที่ระดับ .002
เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่า Significant ที่ระดับ .004 และการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่า Significant ที่ระดับ .001 ซึ่งแสดงว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน
ก่อนและหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยหลังการทดลองมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ดีขึ้นกว่าก่อนทดลอง

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยระยะที่ 3 ได้ว่า เมื่อผู้วิจัย ได้นำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 2 มาทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง และนำแบบสอบถามจากการวิจัยระยะที่ 1 มาให้กลุ่มทดลองตอบ ในการวิจัยระยะที่ 3 แล้ว ประเมินผลการทดลองโดยเปรียบเทียบก่อนและหลังทดลอง ของกลุ่มทดลอง แล้วพบว่า หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง และเมื่อทำการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ยในรายตัวแปรตามทุกตัวแปรตาม ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยสถิติวิเคราะห์ Repeated Measures MANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ถึง .004 ของทุกตัวแปรตามนั้น แสดงว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ดีขึ้นกว่าก่อนทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้

ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปการวิจัยในครั้งนี้ได้ว่า ในการวิจัยระยะที่ 1 ตัวแปรที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่เป็นตัวแปรพยากรณ์ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการวิจัยพบว่า มี 6 ตัวแปร เมื่อนำเข้าสมการ โครงสร้างเพื่อตรวจสอบความตรงของตัวแบบจำลองสมมติฐาน ซึ่งมีค่าสถิติเป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความกลมกลืนของตัวแบบ พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ 4 ตัวแปร ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การพัฒนาครู การสนับสนุนการทำงานของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และต่อมาในการวิจัยระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้นำผลจากระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยผู้วิจัยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 4 ด้าน 11 กิจกรรม ได้แก่ 1) การระดมสมองต้นไม้แห่งความคิด 2) บีบีแอล (BBL) 3) พิสา (PISA) 4) ศึกษาดูงาน 5) เทคโนโลยี 6) สื่อการสอน 7) สิ่งแวดล้อม 8) การรู้จักตัวเอง 9) บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน 10) การแสดงบทบาทสมมติ ครู กับ

นักเรียน และ 11) กิจกรรม 5 ส จากนั้นในการวิจัยระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ทั้ง 4 ปีวิจัย 11 กิจกรรม ไปทดลองดำเนินการตามรูปแบบที่ได้ในระยยะ ที่ 2 และกำหนดให้มีการประเมินผลก่อนและหลังการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า หลังการทดลองมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีการพัฒนาครู มีการสนับสนุนการทำงานของครู มีความพึงพอใจในการทำงานของครู และมีเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อันนำมาซึ่งผลการวิจัยระยะที่ 3 ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังแผนภาพที่ 11

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 11 กระบวนการดำเนินการวิจัยรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยในเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Methodology) แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยรูปแบบความสัมพันธ์แบบสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) แล้วสร้างแบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 นำผลการวิจัยที่ได้มาสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (กล่าวไว้ในบทที่ 2) ผู้วิจัยนำมาเป็นสมมติฐานเพื่อใช้ทดสอบความถูกต้องของทฤษฎีได้ว่า

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้รับอิทธิพลโดยตรงจาก 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมจาก 1) การพัฒนาครู 2) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 3) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 4) การทำงานเป็นทีม

2. หลังจากทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้ว ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดีกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2 จำนวน 907 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 2 โดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (1973 : 727) จำนวน 278 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ประกอบด้วย

2.1.1 การพัฒนาครู

2.1.2 คุณลักษณะทางวิชาชีพ

2.1.3 การสนับสนุนการทำงานของครู

2.1.4 การทำงานเป็นทีม

2.2 ตัวแปรคั่นกลาง ซึ่งเป็นปัจจัยเชิงเหตุและผล คือ

2.2.1 ความพึงพอใจในการทำงานของครู

2.2.2 เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามแนวทางของวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 7 ด้าน ตามตัวแปรต่าง ๆ คือ 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 4) การพัฒนาครู 5) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 6) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 7) การทำงานเป็นทีม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL for Windows) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยสมการเชิงโครงสร้าง อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น ตัวแปรคั่นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม คือ 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู 3) การพัฒนาครู 4) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 5) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 7) การทำงานเป็นทีม มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significant .05)

ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารดีเด่น ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ครูผู้สอนดีเด่น ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และตัวแทนนักเรียนดีเด่น ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์จากการศึกษาของผู้วิจัย ที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 มาเป็นประเด็นในการพิจารณาสร้างรูปแบบ

3. การรวบรวมข้อมูล โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) และการระดมสมอง (Brain Storming) และพิจารณากิจกรรมที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสม

ระยะที่ 3 เป็นการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

1. กลุ่มทดลอง ได้แก่ ครูผู้สอน เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวัดหลวง สร้างนางขาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 30 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการพัฒนา อันประกอบด้วย กิจกรรม หรือ โครงการ หรือแผนงาน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 2

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และตัวแปรอิสระในระยะที่ 1 ที่พบว่ามผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. วิธีการประเมิน คือ ผลการบันทึก ผลการสังเกต และผลการตอบแบบสอบถาม (จากปัจจัยที่เป็นผลลัพธ์ในการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1) กับกลุ่มทดลอง โดยการเปรียบเทียบก่อนการทดลอง ขณะทดลอง และหลังการทดลอง

4. การรวบรวมข้อมูล ใช้รูปแบบการพัฒนาที่สร้างขึ้นในการวิจัยระยะที่ 2 ทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ระยะเวลา 1 ภาคเรียน และเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ระยะ ดังนี้

4.1 ก่อนการทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลอง เป็น Pre-test

4.2 ขณะทดลอง รวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มทดลอง

4.3 หลังการทดลอง รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มทดลอง เป็น Post-test เปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง ด้วย การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ MANOVA (Repeated Measure) โดยกำหนดค่าระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ประกอบด้วย 4 ตัวแปร เรียงตามลำดับอิทธิพลได้ดังนี้ การพัฒนาครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.47 การสนับสนุนการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.12 ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.10 และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.10 ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL for Windows) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุโดยสมการเชิงโครงสร้าง อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น ตัวแปรคนกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (Level of Significance .05)

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ได้จัดทำกิจกรรมในการพัฒนา 11 กิจกรรม คือ

2.1 การพัฒนาครู มี 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม ระดมสมองต้นไม้แห่งความคิด กิจกรรม บีบีแอล (BBL) กิจกรรม พิสซา (PISA) และกิจกรรมการศึกษาดูงาน

2.2 ด้านการสนับสนุนการทำงานของครู มี 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม เทคโนโลยี กิจกรรม สื่อการสอน และกิจกรรม สิ่งแวดล้อม

2.3 ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู มี 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม การรู้จักตัวเอง บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน และ การแสดงบทบาทสมมติ ครู กับนักเรียน

2.4 ด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม 5 ส

3. ผลการทดลอง และประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ในกลุ่มทดลอง มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาครู ได้รับ

การการสนับสนุนการทำงาน มีความพึงพอใจในการทำงาน และมีเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ความพึงพอใจ ในการทำงานของครู 3) การพัฒนาครู 4) คุณลักษณะทางวิชาชีพ 5) การสนับสนุนการทำงานของครู และ 6) การทำงานเป็นทีม ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model : SEM) โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL for Windows) เพื่ออธิบายอิทธิพลเส้นทาง (Path Analysis) หรือปัจจัยเชิงสาเหตุโดยสมการเชิงโครงสร้าง อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของตัวแปรต้น ตัวแปรคั่นกลางที่ส่งผลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Level of Significance .05) พบว่า มีเพียง 4 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ได้แก่ การพัฒนาครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.47 การสนับสนุนการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.12 ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.10 และเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลโดยรวม เท่ากับ 0.10 ซึ่งปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงได้นำปัจจัยทั้ง 4 ตัวแปร มาอภิปราย ดังนี้

1.1 การพัฒนาครู

การพัฒนาครู มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 สอดคล้องกับ Beerens

(2000 : 23-30 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 7) กล่าวการพัฒนาครูไว้ว่า เป็นการให้ครูได้พัฒนาตนเอง พัฒนาทีมงาน พัฒนางานได้อย่างอิสระ การปฏิบัติตามแนวค่านิยมของสังคมและการมีจรรยาบรรณในการเอาใจใส่การทำงานและในการปฏิบัติงานในโรงเรียนแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดสำหรับครู คือ การให้โอกาสครูได้พัฒนาตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ ในด้านต่อไปนี้

- 1) การจัดโครงสร้างองค์กรที่เป็นแบบครูอาชีพ
- 2) มีการสื่อสารแบบเพื่อนร่วมงาน
- 3) การให้โอกาสเข้าอบรมสัมมนา
- 4) การให้โอกาสในการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ ทักษะ เทคโนโลยี และมีการประเมินเพื่อให้ทราบการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- 5) ส่งเสริมการวิจัยและติดตามผลอย่างใกล้ชิด
- 6) จัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ตามความต้องการของครู และบุคลากร
- 7) การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาครู เช่น ห้องพักครู เอกสารการค้นคว้า บรรยายภาคการมีส่วนร่วม
- 8) ให้ความสำคัญธรรมเนียมในการตอบแทนรางวัล และการลงโทษ และ
- 9) จัดเงินสวัสดิการเพื่อการพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Torres (1998 : 65) ที่พบว่า ความรู้สึกของครูหลังจากได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรมครูผู้ช่วยมืออาชีพ ทำให้เกิดความเต็มเต็มความต้องการด้านการศึกษาส่วนบุคคล และได้พัฒนาด้านการสอนบางอย่างที่จำเป็นเพื่อการทำงานร่วมกับนักเรียน

ผู้วิจัยเห็นว่า การพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวทางที่สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ของนักเรียนที่ได้นำไปใช้ในการเรียนรู้ในอนาคต และการปฏิบัติงานของครูต้องอาศัยองค์ประกอบเกี่ยวกับการพัฒนาตนเองให้ทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์ในยุคปัจจุบัน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องได้รับการพัฒนา ก่อนเสมอ จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบผลสำเร็จได้

1.2 การสนับสนุนการทำงานของครู

การสนับสนุนการทำงานของครู มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 สอดคล้องกับ Tickle (1994 : 180 ; อ้างถึงใน สุภาพ เต็มรัตน์. 2550 : 46) ได้เสนอแนวความคิดการสนับสนุนการทำงานของครูในโรงเรียนไว้ดังนี้

- 1) การจัดหา และจัดทำข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน อุปกรณ์วัสดุโรงเรียน ข้อเสนอแนะหลักสูตร ตารางสอน ปฏิทินปฏิบัติงาน หน้าที่ของครู เป็นต้น
- 2) การสนับสนุนการพัฒนาทีมงาน โดยการประชุม เพื่อให้เข้าใจในบทบาทการรับผิดชอบต่อเจ้าหน้าที่ของทีมงาน การสร้างความสามัคคีของหมู่คณะ
- 3) การจัดเตรียมจัดหาทรัพยากร

4) การชักนำเพื่อให้เกิดความหวังในการพัฒนาตนเอง ที่มงาน 5) การเชื่อมโยงกับท้องถิ่น ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน 6) การสร้างความตระหนักว่าโรงเรียนเป็นชุมชน 7) การสร้างความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นศูนย์แห่งการเรียนรู้ 8) การดูแลคุณภาพการสอน เช่น วัตถุประสงค์ในการสอน การดำเนินผลที่ได้จากการสอน การวางแผนการสอน การจัดการชั้นเรียน การปฏิบัติตามทักษะ และการประเมิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Scribner (1999 : 238 - 239) พบว่า การสนับสนุนให้ครูมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยให้ครูเกิดการพัฒนาในอาชีพ ทำให้มีคุณลักษณะที่ดีขึ้นได้ เพราะการที่จะทำให้ครูมีความเป็นครูอาชีพนั้น ต้องมีการสนับสนุนทรัพยากรและอำนวยความสะดวกอย่างพอเพียง และการที่ครูจะพัฒนาตนเองเข้าสู่ครูอาชีพ ต้องให้ครูได้ทำงาน อย่างมีส่วนร่วมและ โรงเรียนต้องให้การสนับสนุนทั้งในด้านทรัพยากรและโอกาส ผู้วิจัยเห็นว่า การสนับสนุนการทำงานของครู เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูผู้สอนต้องได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการการรับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ความสมดุล และไปสู่จุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือ ผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงต้องให้การสนับสนุนในทุกความต้องการของครูผู้สอน จึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบผลสำเร็จได้

1.3 ความพึงพอใจในการทำงานของครู

ความพึงพอใจในการทำงานของครู มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ Shelly (อ้างถึงใน ฌฐฐนัตถ์ ประชาอนุวงศ์. 2542 : 16) กล่าวว่า ได้ศึกษาแนวคิดความพึงพอใจสรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว จะทำให้เกิดความสุข ความสุขนี้เป็นความรู้สึกที่แตกต่างจากความรู้สึกทางบวกอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นความรู้สึกที่มีระบบย้อนกลับ ความสุขสามารถทำให้เกิดความสุขหรือความรู้สึกทางบวกเพิ่มขึ้นได้อีก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและความสุขนี้จะมีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกในทางบวกอื่น ๆ ดังนี้ 1) ความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวก และความสุข มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อน และระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสามนี้เรียกว่า ระบบความพึงพอใจ โดยความพอใจจะเกิดขึ้น ระบบความพึงพอใจมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าความรู้สึกทางลบ และ 2) สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่มนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากร (Resource) หรือสิ่งเร้า (Stimulus) การวิเคราะห์ระบบความ

พึงพอใจ คือการศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็น สิ่งที่ต้องการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพึงพอใจจะเกิดได้มากที่สุด เมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โยชิน คันสนยูท (2535 : 77) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่า 1) ตัวแปรเกี่ยวกับผลผลิต ความพอใจในงานทำให้เกิดผลผลิตสูงต่ำได้ 2) ตัวแปรเกี่ยวกับการเปลี่ยนงาน การลาออกจากงาน มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในงาน 3) ตัวแปรเกี่ยวกับอาชีพ พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับของอาชีพ ความพอใจในงาน อาชีพระดับสูง ให้ความพึงพอใจมากกว่าอาชีพระดับต่ำ และมีแนวโน้มที่เลือกอาชีพระดับเดิมด้วย และ 4) ตัวแปร ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตทั่วไป พบว่า ความพึงพอใจในงานมีผลต่อความรู้สึกของชีวิตในแง่บวก

ผู้วิจัยเห็นว่า ความพึงพอใจในการทำงานของครูนั้น เป็นปัจจัยภายในของครูผู้สอน ที่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมให้เกิดความประจักษ์แก่บุคคลอื่น การพัฒนาความพึงพอใจในการทำงาน จึงเป็นเรื่องที่จะต้องพัฒนาให้ครูผู้สอนเกิดความต้องการ เกิดความรักในการทำงาน พร้อมทั้งจะเสียสละ และจะต้องมีความรับผิดชอบของตนในฐานะที่อยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนนั้น ยังได้รับมอบหมายกิจกรรมอย่างอื่นที่มีในโรงเรียนและจากสังคมชุมชน ดังนั้นการสร้างความพึงพอใจในการทำงานของครูให้เกิดขึ้นกับครูผู้สอนจะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 59 -60) กล่าวว่าเจตคติควรมียุทธศาสตร์ประกอบ 3 ประการดังต่อไปนี้ 1) การรู้ (COGNITION) ประกอบด้วยความเชื่อของบุคคลที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ เช่น ทศนคติต่อลัทธิคอมมิวนิสต์ สิ่งสำคัญขององค์ประกอบนี้ก็คือ จะประกอบด้วยความเชื่อที่ได้ประเมินค่าแล้วว่าน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือดีหรือไม่ดี และยังรวมไปถึงความเชื่อในใจว่าควรจะมีปฏิกิริยาตอบโต้อย่างไรต่อเป้าหมายทศนคติจึงจะเหมาะสมที่สุดดังนั้นการรู้และแนวโน้มพฤติกรรมจึงมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด 2) ความรู้สึก (FEELING) หมายถึง อารมณ์ที่มีต่อเป้าหมาย เจตคติ นั้น เป้าหมายจะถูกมองด้วยอารมณ์ชอบหรือไม่ชอบ ถูกใจหรือไม่ถูกใจ ส่วนประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึกนี้เองที่ทำให้บุคคลเกิดความดีดิ่งยึดมั่น ซึ่งอาจกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาตอบโต้ได้ หากมีสิ่งที่ขัดกับความรู้สึกมากกระทบ และ 3) แนวโน้มพฤติกรรม (ACTION TENDENCY) หมายถึง ความพร้อมที่จะมี

พฤติกรรมที่สอดคล้องกับเจตคติ ถ้าบุคคลมีเจตคติที่ดีต่อเป้าหมาย เขาจะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือหรือสนับสนุนเป้าหมายนั้น ถ้าบุคคลมีเจตคติในทางลบต่อเป้าหมาย เขาก็จะมีความพร้อมที่จะมีพฤติกรรมทำลาย หรือทำร้าย เป้าหมายนั้นเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ เต็มรัตน์ (2550 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคใต้ตอนบน ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่ออาชีพครู มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอิทธิพลทางอ้อมผ่าน เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจในงาน

ผู้วิจัยเห็นว่า เจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลของการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงควบคู่กันไป โดยเฉพาะบุคคลที่มีหน้าที่การสอนที่จะต้องอยู่กับผู้เรียนตลอดเวลา การสร้างเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งเป็นปัจจัยภายในของครูผู้สอน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนอยู่ในตัวของครูผู้สอนตลอดไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 การพัฒนาครู คือ ตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลโดยรวมต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู มากที่สุด ดังนั้นการที่จะพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในด้านผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องพัฒนาครู ให้มากที่สุดด้วย

1.2 การสนับสนุนการทำงานของครู ควรพัฒนาร่วมกัน ไปด้วยกับการพัฒนาครู เนื่องจาก เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 การพัฒนาความพึงพอใจในการทำงานของครู และสร้างเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เกิดขึ้นกับครูผู้สอน เป็นการพัฒนาปัจจัยภายใน ที่จะต้องพัฒนาควบคู่กันไป เพื่อก่อให้เกิดเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกัน ทำให้ครูผู้สอนรู้สึกได้ถึงความสำคัญในบทบาทของตัวครูเอง และเข้าใจในความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนร่วมงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในพื้นที่เขตการศึกษาอื่น ๆ ด้วย เพราะจะได้เกิดการเปรียบเทียบผลการวิจัยถึงตัวแปรสาเหตุอื่น ๆ ว่ามีตัวแปรสาเหตุอื่นใดที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจะได้หารูปแบบการพัฒนาที่ถูกต้องและ เหมาะกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 เพื่อให้เกิดความชัดเจนในผลการวิจัย จึงควรมีการศึกษาในลักษณะที่ตัวแปรแต่ละตัวสามารถส่งผลซึ่งกันและกันได้ หรือมีอิทธิพลย้อนกลับได้ จะเป็นการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ สาคร. (2557). **รูปแบบการจัดการภาวะโภชนาการเกินของประชาชน**
จังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา
ภูมิภาค บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- กลมรัตน์ ห้าดวงษ์. (2537). **จิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2544). **การศึกษาพฤติกรรมของครูในอุดมคติของนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา.
- เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2, สำนักงาน. (2552). **นิเทศ ติดตาม และประเมินผล**.
หนองคาย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2.
- _____. (2551). **รายงานการประเมินคุณภาพ การศึกษา**. หนองคาย : สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาหนองคาย เขต 2.
- _____. (2551). **รายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนสอบ NT**
วิชา คณิตศาสตร์. มหาสารคาม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2541). **การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนว 5
ทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). **การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5
ทฤษฎี**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). **แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่เก้า**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ.
- เจริญ คำแพงฮัก. (2551). **การพัฒนาแบบจำลองการฝึกอบรมเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
สำหรับเยาวชน จังหวัดอุดรธานี**. ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ฉลาด จันทร์สมบัติ. (2551). **เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น**.
มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). **คลีพระราชบัญญัติ ฯ จัดการเรียนการสอน การสร้างความรู้ด้วย
ตนเอง**. วารสารการศึกษาปฐมวัย.

- ชัชวาลย์ เจริญบุญ. (2554). **รูปแบบการพัฒนาครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญของ ครูผู้สอน ในจังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเกษตรศาสตร์การพัฒนากุมภักดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2543). **การวิจัยเชิงจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). “แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม,” ใน **ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรม**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาติรี สำราญ. (2543). **ครูรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิดการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- จิตหทัย ภัทรชยานนท์. (2545). **ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของบุคลากรในมหาวิทยาลัยมหิดล ณ ศาลายาเกี่ยวกับการประหยัดไฟฟ้า**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณัฐนันต์ ประชาอนุวงศ์. (2542). **ทัศนคติและความพึงพอใจของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครที่มีต่อ ตำรวจนครบาล**. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ศูนย์สนเทศและหอสมุด มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. (2538). **จิตวิทยาการเมือง**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดิเรก พรสีมา. (2541). **รายงานการวิจัยประกอบการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ประเด็นการพัฒนาวิชาชีพครู**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ทิสนา แคมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). **การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : โมเดลชิปปา (Cippa Model)**. วารสารวิชาการ.
- _____. (ม.ป.ป.). **การออกแบบการสอน**. เอกสารประกอบการสอนวิชาการพัฒนาและการใช้ระบบการสอน.
- _____. (2544). **การสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. วารสารการศึกษาปฐมวัย.
- ธำรง บัวศรี. (2543). **ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา**. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.
- ธีรศักดิ์ คงเจริญ. (2545). **การประเมินคุณลักษณะครูอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7**. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เนาวรัตน์ ปลายน้อย. (2548). การถอดบทเรียน KM การนำนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน, รายงานประจำปี KM ประเทศไทย (สคส.) 2548. กรุงเทพฯ : อุษาการพิมพ์.
- เนาวรัตน์ ปลายน้อย และ ศุภวัฒน์ ปลายน้อย. (2549). การติดตามประเมินผลและการตั้งเคราะห์ความรู้ : บทเรียนการพัฒนานักจัดการความรู้ท้องถิ่นในโครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข (สรส.) ภาคกลาง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2549). [ออนไลน์]. “การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ, Doctor of Education. [สืบค้นเมื่อ 9 มกราคม 2549]. จาก http://www.edu.msu.ac.th/ead/Dr_Voonchoom/websiteboonchoom1/publication/08.pdf.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน.
- _____. (2533). รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์. มหาสารคาม : โครงการสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน.
- ปรัชญเนตร เกษมมงคล. (2546). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของตำรวจจราจร. สุนทรศิลป์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร. กรุงเทพฯ : องค์กา.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ และ สวิง สุวรรณ. (2545). การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสุขศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาวัลย์ แพร่วานิชย์. (2543). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้แผนผังทางปัญญาเพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการสร้างสรรค์ของนักศึกษา. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประยูร บุญใช้. (2544). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านสื่อกลางเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา บุญญศิริ. (2547). เรียนรู้...บูรณาการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน.
- ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2532). ความผูกพันต่อสถาบันของอาจารย์ในสาขาครุศาสตร์
อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. (2546). ความกฏหมายการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิชย์.

- พรประภัสสร ปริญญาญกุล. (2546). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบัน ราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา.
- พิสมัย สระคูพันธ์. (2547). การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการหน่วย ธรรมชาติรอบตัวชั้น อนุบาลปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญศรี ศรีนุสร. (2543). ผลการใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่เน้นนวัตกรรม พื้นบ้านเพื่อการสอนในวิชาภาษาไทยเรื่องพื้นบ้านพื้นเมืองสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2543). งานวิจัยเอกสารเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับ บัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- มานพ วงศ์สาขา. (2541). การเรียนรู้โดยการนำตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โยธิน ศันสนยุทธ. (2535). มนุษย์สัมพันธ์ : จิตวิทยาการทำงานในองค์กร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ครุสมพร : คนสอนลิง. กรุงเทพฯ : มติชน, 2544.
- เรวดี อาษานาม. (2547). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. มหาสารคาม : โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์.

- ลัดดา ศีตาน้อย. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในวิชาสังคมศึกษาสำหรับครูประถมศึกษา 2. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วจินี แสงสว่าง. (2552). พฤติกรรมของประชาชนใจท้องถิ่นที่มีต่อการรักษาความสะอาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบริเวณตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิชาการ, กรม. (2544). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2544). แนวการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2544). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด : แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2539). การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนา อัครพานิช. (2546). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ด้านการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.
- _____. (2545). เทคนิค และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2543). การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร การศึกษา. กรุงเทพฯ : คุรุสภา ลาดพร้าว.
- วิญญู เมืองนาค. (2546). ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิโรจน์ วัฒนนิมิตกุล. (2544). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สารอ้างอิงบริบทเพื่อส่งเสริม
ความใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตร์ดุษฎี
 บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิระชัย ภู่อะภู. (2552). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
 สถานีตำรวจนครบาลยานนาวา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรรณฤดี เชาว์ศรีกุล. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความสามารถในการทำงาน
 ความหลากหลายในบทบาทและความยืดหยุ่นของทีมนักประสิทธิผลของทีมการ
 พยาบาลของพยาบาลวิชาชีพงานห้องผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลศูนย์. วิทยานิพนธ์
 พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์ สุนทรเสธ. (2531). เจตคติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. (2532). ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูกรุงเทพมหานคร.
 วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2543). การวิเคราะห์พหุระดับ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ ทวีวัฒน์ปีตนา นนท์ และดิเรก ศรีสุขโข. (2547). การเลือกใช้สถิติที่
 เหมาะสมสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.
- ศิริพร ทวีชาติ. (2545). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้
 แหล่งข้อมูลเป็นหลักเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านสารสนเทศของนักเรียนระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศิษยาธิการ, กระทรวง. (2544). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับแบบจำลองการจัดการเรียนรู้
 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง. (2546). เอกสารบรรยายสรุป. กรุงเทพฯ : สถานีตำรวจ
 นครบาลดอนเมือง.
- เสกสรร สายสีเสด. (2545). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้อินเทอร์เน็ตสำหรับ
 สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สงบ ถักขณะ. (2533). **แนวทำแบบแผนการสอน**. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2536). **ชุดการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม**. กรุงเทพฯ : เกียรติศักดิ์การพิมพ์.
- สุภาพร อัคราวัฒนา. (2541). **การศึกษาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเอกชน : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยหอการค้าไทย**. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2536). **เอกสารประกอบการสอนวิชาพลวัตกลุ่มและการทำงานเป็นทีม**.
กรุงเทพฯ : (ม.ป.ท.).
- สมจิต สุพรรณทัศน์. (2537). **ความหมายของพฤติกรรม : เอกสารประกอบการสอนชุดการ
สอนวิชา สุขศึกษา หน่วยที่ 1-7**. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- สมพร จีรุงรุ่งเรืองกลกิจ. (2544). **รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญในวิชาพยาบาลสุขภาพและจิตเวช 2**. ขอนแก่น : คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมลักษณ์ สุวรรณมาลี. (2539). “**แนวทางการปรับปรุงคุณภาพการบันทึกการพยาบาลแนวคิด
พื้นฐานวารสารไทย**”. วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์.
- สามัญศึกษา, กรม. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์
สาระสำคัญ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สาโรช บัวศรี. (2547). “**จริยธรรมในสังคมไทย**” รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคม
ปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สาโรช โสภีรักษ์. (2546). **นวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : บুদ্ধพอยท์.
- สุบรรณ พันธุ์วิภาส และชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์. (2522). **ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์.
- สุชาติ โสภประยูร. (2541). **เทคนิคและประสบการณ์งานวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ :
พัฒนาคุณภาพ (พว).
- สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. (2543). “**บทบาทของครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป**”
วารสารวิชาการ.

- สุนันท์ ศลโกสุม. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักทางการเรียน การปรับตัว
ความตั้งใจเรียนความวิตกกังวลในการ เรียน ความมุ่งหวังของผู้ปกครอง และ
ฐานเศรษฐกิจของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 7. ปรินญานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุนันท์ สาคร. (2556). รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำ หมู่บ้านในการควบคุมและป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส
จังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒน
ภูมิภาค บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุภาพ เต็มรัตน์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตภาคใต้ตอนบน.
ปรินญานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุรัฐ ศิลปะอนันต์. (2543). กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2536). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
_____. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุวิชัย แก้วจันดา. (2547). สภาพละปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.
รายงานการศึกษาอิสระปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัจฉรา สืบสงัด. (2540). ผลของกระบวนการกลุ่มต่อการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทางการ
พยาบาล. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารพยาบาล
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดุลย์เดช ฐานะ. (2543). การบริหารการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อภิญา เหมระ. (2544). การศึกษาการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญของคณะครู. ฉะเชิงเทรา : สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 5.

- อมรวิชัย นาคทรพรพ. (2540). รายงานสภาวะการณ์เด็กและเยาวชน. ในโครงการ **Child Watch 2548-2549**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อรษา ประยูรหงส์. (2548). การศึกษาเจตคติ และลักษณะพฤติกรรมกรรมการตอบสนองต่อการใช้ภาษาโฟมของผู้บริหารในห้างสรรพสินค้าเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต (ม.ป.ท.).
- Bauman, P.C. (1996). **Governing education : Public sector reform roprlvatization**. Boston : Allyn and Bacon.
- Beerens, D.R. (2000). **Evaluating teachers for professional growth : Creating a culture of Motivation and learning**. Thousand Oaks, CA :Corwon Press.
- Benbasat, I., and Lim, J. (2000). **Information technology support for debasing group**. Judgments : An empirical Evaluation. Organizational Behavior and Human Decision.
- Boko, H., Davinroy, K.H., Bliem, C.L., C,L., and Cumbo, K.B. (2000). **“Exploring and Supporting teacher change : Two third-grade teachers’ Experiences in a Mathematics and literacy staff development project.”** The Elementary Scholl Journal, 100(4), 273 – 306.
- Bruno, Donald David. (1948). **The writing process method versus the traditional Textbook- worksheet method in the teaching of composition skills to third, Fourth, and fifth grade pupils**. Dissertation Abstracts International 44,9 (March) : 2663.
- Caldrhead, J., and Shorroch, S,B. (1997). **Understanding teacher education : Case studies in the Professional development of beginning teacher**, London : The Flamer Press.
- Crookall, David. (1984). **“The use of non-ELT simulations”** English Language **TeachinJournal**. 38(4) : 262-273 ; October.
- Cruickhank, D.R.,and Bainer,D. (1999). **The act of teaching. 2nded**. New York : McHraw-Hill.
- Dalin, P. (1993). **Changing the school culture**. London : IMTEC Foundation.
- Doku, Ishemal. And Adu, Mensah. (1999). **Let and Hrowth of the Cross – Cultural Learner Centre**. Toronto : University of Toronto.

- George, J.M., and Jones, G.R., . (1998) **Understanding organizational behavior.**
2nd ed. Reading, MA : Addison – Wesley.
- Greenberg, J., and Baron, R.A. (2000). **Behavior in organizations.** 7th ed. Upper Saddle
River, NJ : Prentice-Hall.
- Johnson, P.E., and Short, P.M. (1999). “**Principal S leader power , teacher empowerment
Teacher compliance and conflict,**” Educational Management and Administration,
26 : 147-159.
- McInemey , D., and McInerney, V. (1998). **Educational psychology : Construcing
learning.** Englewood Ciffs, NJ : Prentice-Hall.
- Parkay. F.W. and Stanford, b.H. (1992). **Becoming atacher : Accepting the challenge of
Profession.** 2nd ed. Voston : Allyn and bacon.
- Raj, Madhu. (1996). **Encyclopedic Dictionary of Psychology and Education.** Volumn 3
(M-Z) New Delhi : ANMOL Publichations PVT.
- Romine, Stephen. (1974). **Student and faculty perceptions of na effective university
instructionalClimate.** The Journal of Educational Research. 68(4) : 139-143 ;
December.
- Scallan, Bobby Paul. (1988). **1988 The effect of guided practice on student achievement
In social studies and science in grades five and six.** Dissertation Abstracts
International. 48(8) : 1981 –A; February.
- Scribner. J.P. (1999). **Professional development : Untangling the influence of work
context on Teacher learning.** Educational Administration Quarterl.
- Shann. M. H. (1998). **Professional Commitment and Satisfaction among teacher in
urban Middle schools.** The Journal of Educational Research.
- Shemerhom, J. R. (1996). “**Case supplement : to accompany “Management”.** 5th ed.
New York : J.Wiley and Sons.
- Short, P. M., and P.M., and Greer, J. T. (1997). **Leadership in empowered school : Themes
From innovation efforts.**
- Tatar, M. (1998). **Extent and source of parents’ school – related information.** The
Journal of Education Research.

Tickle, L. (1994). **The Induction of new teacher : Reflective professional Practice.**

London : Cassel.

Yamane, Taro. (1973). **Statistics : An Introductory Analysis.** 2nd ed. New York : Harper and Row.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ชุดคำถามที่ **แบบสอบถามเพื่อการวิจัย****เรื่อง**

**รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2**

คำชี้แจง

-
1. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 2.1 ด้านการพัฒนาครู
 - ตอนที่ 2.2 ด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพ
 - ตอนที่ 2.3 ด้านการสนับสนุนการทำงานของครู
 - ตอนที่ 2.4 ด้านความสามารถในการทำงานเป็นทีม
 - ตอนที่ 2.5 ด้านความพึงพอใจในงาน
 - ตอนที่ 2.6 ด้านเจตคติต่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - ตอนที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู
 2. การวิจัยในครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น และจะนำเสนอผลการวิจัย ในภาพรวมจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

(นายพิทยา บริจาค)

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 เพศ ชาย
- หญิง
- 1.2 การศึกษา ปริญญาตรี
- ปริญญาโท
- ปริญญาเอก
- 1.3 อายุ 21-30 ปี
- 31-40 ปี
- 41-50 ปี
- 51-60 ปี
- 1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี
- 11-20 ปี
- 21-30ปี
- 31 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

คำชี้แจง ให้ท่านประเมินตามสภาพความเป็นจริงในแต่ละข้อความ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ในช่องว่างที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเพียงตัวเลือกเดียว

2.1 ด้านการพัฒนาครู

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ มากที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
1	ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา					
2	ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์					
3	ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียน การสอนสร้างนวัตกรรม และทำการ วิจัยในชั้นเรียน					
4	สร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในการ เรียนการสอน					
5	ทำเอกสารและงานวิจัยในชั้นเรียน					
6	โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรใน โรงเรียนไปศึกษาดูงาน					
7	มีการจัดสวัสดิการ เครือข่ายการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการพัฒนาครู					
8	โรงเรียนได้สร้างเครือข่ายความรู้กับ หน่วยงานอื่น					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
		ปฏิบัติ มาก ที่สุด	ปฏิบัติ มาก	ปฏิบัติ ปาน กลาง	ปฏิบัติ น้อย	ปฏิบัติ น้อย ที่สุด
9	โรงเรียนของท่านจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ข่าวสาร					
10	โรงเรียนของท่านมีกองทุนเพื่อพัฒนา ครู					

2.2 ด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		ดี เยี่ยม	ดี	พอใช้	น้อย	แย่มาก ต้อง ปรับปรุง
1	ท่านรู้จักหมายของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์					
2	ท่านมีความรู้โครงสร้างของหลักสูตร สถานศึกษา					
3	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานและ สาระ การเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่ รับผิดชอบ					
4	ท่านสามารถวิเคราะห์มาตรฐานการ เรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบได้					
5	ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ใน วิชา ที่รับผิดชอบได้					
6	ท่านสามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างมีความสุขสนุกสนาน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	น้อย	แย่มาก ต้องปรับปรุง
7	ท่านสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้					
8	ท่านรู้ทันการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
9	ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในวิชาที่รับผิดชอบได้					
10	ท่านมีความรู้ในเนื้อหาสาระของวิชาที่สอน					
11	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการสอน					
12	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ					
13	ท่านสามารถใช้วิธีการสอนได้อย่างหลากหลาย					
14	ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้ด้วยตนเอง					
15	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการสอนที่เน้นการคิด					
16	ท่านมีความรู้ในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียน					
17	ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้ได้					
18	ท่านมีความรู้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง					
19	ท่านสามารถสร้างเครื่องมือในการประเมินผลตามสภาพจริงได้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		ดีเยี่ยม	ดี	พอใช้	น้อย	แย่มาก ต้องปรับปรุง
20	ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน					

2.3 ด้านการสนับสนุนการทำงานของครู

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เป็นประจำ	บ่อยๆ	ค่อนข้างบ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเกิดขึ้น
1	โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเป็นปัจจุบัน					
2	โรงเรียนมีการแจ้งเวียนหนังสือราชการ ทันกับเหตุการณ์					
3	โรงเรียนจัดทำเอกสารหลักสูตรเป็น แนวทางการจัดการเรียนรู้					
4	มีเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ให้ครูศึกษา ให้ครูศึกษา ได้อย่างเพียงพอ					
5	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมี ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยีทางการศึกษา					
6	โรงเรียน ได้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ ใช้อำนวยความสะดวกทางการ สอนอย่างเพียงพอ					
7	โรงเรียนมีระบบสืบค้นข้อมูล ทันสมัย					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เป็นประจำ	บ่อยๆ	ค่อนข้างบ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเกิดขึ้น
8	คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน มีเพียงพอ ต่อการทำงาน					
9	ท่านได้รับการเชื่อถือ และไว้วางใจ จากเพื่อนร่วมงาน					
10	ผลการปฏิบัติงานสอนของท่านเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน					

2.4 ด้านการทำงานเป็นทีม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงที่สุด
1. ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย						
2. แสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตามในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส						
3. ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แม้จะไม่ตรงกับความคิดเห็นของข้าพเจ้า						
4. หากไม่แน่ใจในข้อมูล ข้าพเจ้าจะรีบปรึกษาผู้ที่รู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนลงมือทำเสมอ						
5. ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำงานร่วมกับทีมงานให้เสร็จ แม้ว่า จะยากลำบากเพียงใด						

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					
	จริง ที่สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่ จริง	ไม่ จริง	ไม่ จริง ที่สุด
6. มีการเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อ วิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีของทีมงาน						
7. สิ่งแรกที่คุณควรทำในการทำงานร่วมกัน เป็นทีม คือการรักษาเวลา						
8. ให้ความรัก เมตตาประชาชนและเพื่อน ร่วมงานเสมือนญาติของเรา						
9. ให้ความจริงใจในการบริการอย่างเต็ม ใจ						
10. ให้ความรู้แก่เพื่อนครู ในการแก้ไข ปัญหา						

2.5 ด้านความพึงพอใจในงาน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	ท่านได้รับมอบหมายให้ทำงาน ตรงกับความรู้ความสามารถ					
2	ท่านได้รับโอกาสเผยแพร่ความรู้ ความสามารถของตนภายใน หน่วยงานและหน่วยงานอื่น ๆ					
3	งานที่ได้รับมอบหมายมีปริมาณ พอเหมาะกับความสามารถ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ท่านภาคภูมิใจที่ได้รับเกียรติบัตร จากความสำเร็จของงานที่ รับผิดชอบ					
5	ท่านได้รับขวัญและกำลังใจจาก เพื่อนร่วมงานจากความสำเร็จ ของงาน ที่รับผิดชอบ					
6	งานที่ท่านทำอยู่เสร็จตามเวลา					
7	ท่านได้รับการสนับสนุนจาก ผู้บังคับบัญชาให้มีความก้าวหน้า ในหน้าที่					
8	ผลการปฏิบัติงานของท่านเป็นที่ ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน					
9	ท่านรู้สึกว่าคุณค่าใน โรงเรียน					
10	การพิจารณาเลื่อนขั้นใน โรงเรียน เป็นไปอย่างยุติธรรม					
11	ท่านมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ในแต่ละเดือน					
12	ท่านได้รับสิ่งจูงใจ และยกย่อง ชมเชย จากผู้บังคับบัญชาอยู่ เสมอ					
13	ท่านได้รับความเชื่อถือ และ ไว้วางใจ จากเพื่อนร่วมงาน					
14	ท่านมีอิสระในการแสดงความคิด เห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15	ท่านพอใจกับระบบการบังคับบัญชาภายในโรงเรียน					

2.6 ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1	วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการสอนที่ยุ่งยากไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้สอนนักเรียน					
2	วิธีการสอนที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียน					
3	การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้					
4	การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้					
5	การประเมินผลขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการประเมินสภาพจริงของผู้เรียน					
6	เมื่อได้ยินคำว่า “การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” จะรู้สึกไม่ชอบ					
7	การที่ต้องสังเกตนักเรียนอย่างใกล้ชิดเป็นเรื่องที่จุกจิก น่าเบื่อ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
8	รู้สึกสบายใจเมื่อสอนให้ผู้เรียนสามารถ คิด วิเคราะห์เองได้					
9	การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก					
10	การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นภาระในการจัดการเรียนรู้					
11	การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนไม่ ค่อยมีความรู้ในเนื้อหาสาระ					
12	นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถได้ มากเมื่อครูจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ					
13	ครูเป็นผู้ต้นตัวในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้					
14	ครูควรอ่านบทความ วารสาร เกี่ยวกับเทคนิค การสอนใหม่ ๆ เสมอ					
15	ครูมีความคิดริเริ่มในการออกแบบการ สอนให้เหมาะสมตามความต้องการของ ผู้เรียน					

ตอนที่ 3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว และตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย ๆ	ค่อย ๆ ข้าง บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เกิดขึ้น
1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ 4. ตั้งคำถามให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ 5. จัดให้ผู้เรียนแสดงผลงานของตนเองที่เกิดจากการเรียนรู้ 6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 7. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง 8. จัดกิจกรรมเน้นการฝึกการปฏิบัติ 9. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น 10. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 11. สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 12. ใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					

ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย ๆ	ค่อย ข้าง บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคย เกิดขึ้น
13. ใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อฝึกการคิด แก้ปัญหา 14. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้อย่างมีความสุขสนุกสนาน 15. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออก อย่างเต็มความสามารถ 16. ให้กำลังใจนักเรียนที่สมควรยกย่อง ด้วยการยกย่องชมเชย หรือให้รางวัล 17. ตอบสนองข้อเสนอ และการกระทำ ของผู้เรียนด้วยการยกย่องชมเชย 18. ใช้รูปแบบการประเมินที่ หลากหลาย 19. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผล งาน ของนักเรียน 20. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น					

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

นายพิทยา บริจาค

ภาคผนวก ข
หนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
และหนังสือขออนุญาต

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ บศ.มส./ว ๓๔๔

วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ

ด้วย นายพิทยา บริจาค รหัสประจำตัว ๕๖๕๒๓๐๓๐๐๑๐๘ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนภูมิภาค รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ด้าน	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
	☐	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☒	ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

Pr.ey

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ วรกุล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ บศ.มส./ว ๓๔๔

วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช เมฆเมืองทอง

ด้วย นายพิทยา บริจาค รหัสประจำตัว ๕๖๕๒๓๐๓๐๐๑๐๘ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนภูมิภาค รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ด้าน	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
	☐	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☒	ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ช.พ.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ วรรณกุล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๓

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๔/ว ๐๑๒๕

คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอำนาจ ทิพย์กำจร

ด้วย นายพิทยา บริจาค รหัสประจำตัว ๕๖๕๒๓๐๓๐๑๐๑๘ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนภูมิภาค รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

ด้าน	☒	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
	☐	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่าน
ด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ วรกุล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๔ - ๒๖๒๓

ที่ ศษ ๐๕๔๐.๐๔/ว ๐๓๓๐

คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือแบบสอบถามการวิจัย

ด้วย นายพิทยา บริจาค รหัสประจำตัว ๕๖๕๒๓๐๓๐๐๑๐๘ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนภูมิภาค รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๒” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จากครูผู้ทำการสอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต ๒ จำนวน ๑๑ เครื่องข่ายเพื่อนำข้อมูล ไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

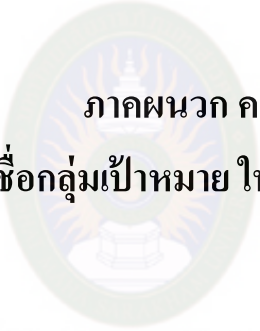
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ วรกุล)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๓๔ - ๒๖๒๓

ภาคผนวก ค
รายชื่อกลุ่มเป้าหมาย ในระยะที่ 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อ กลุ่มทดลอง ในการวิจัย ในระยะที่ 2 จำนวน 30 คน

1. ผู้บริหารดีเด่น จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 1.1 นายบุญเพ็ง วงษ์ลิม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลจุมพลโพธิ์พิสัย
- 1.2 นายพัชระ งามชัด ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนยูเนสโกสัมมนา
- 1.3 นายไกรสร พิมพ์ประชา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแบง
- 1.4 นายสุรศักดิ์ เพ็ญสุระ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกลุ่มพัฒนา
- 1.5 นายอุดมสิน คำมุงคุณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านต้อน

2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 2.1 นายประหยัด โพนสิงห์ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
- 2.2 นายสวัสดิ์ แสงขัน ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
- 2.3 นางรำเพย ทินกระโทกศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
- 2.4 ดร.ประยูร ยวนยี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนจุมพลโพธิ์พิสัย
- 2.5 นางนิตยา พิมพ์โคตร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนบ้านเชียงอาด

3. ครูผู้สอนดีเด่น จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 3.1 นางมนัส แสงขัน ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลจุมพลโพธิ์พิสัย
- 3.2 นางพิมพ์ภา คลังชำนาญ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านนาหนั่ง
- 3.3 นางพรเพชร เพ็ญสุระ ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านฝื่อ
- 3.4 นายนิคม นามบุญมี ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลหนองคาย
- 3.5 นายวิโรจน์ ตะมะนัน ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านนายาง

4. ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 4.1 นายทรัพย์สิน สาริมูล
- 4.2 นายสกุล นัทธี
- 4.3 นายอุทิศ สาริมูล
- 4.4 นางนัยนา บุษากุล
- 4.5 นางฉวีวรรณ ราชบุรี

5. กรรมการสถานศึกษา จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 5.1 นายประจักษ์ อภัยภักดิ์ ตำแหน่ง ประธานกรรมการสถานศึกษา
- 5.2 นายเพลิน พิมพศักดิ์ ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5.3 นายอักษร พุทธจง ตำแหน่ง ผู้แทนองค์กรชุมชน
- 5.4 นายสมชาย นัตถรงค์ ตำแหน่ง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5.5 นายวีระศักดิ์ สุขา ตำแหน่ง ผู้แทนผู้ปกครอง

6. นักเรียนดีเด่น จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

- 6.1 เด็กหญิงณัฐฐิชา คำเซียง
- 6.2 เด็กชายนราธร อุ่นพรมมี
- 6.3 เด็กหญิงจารุวรรณ ชานูบาล
- 6.4 เด็กหญิงสุกัลยา บุญจันทิ
- 6.5 เด็กหญิงชญาดา สิงห์อำไพ

ภาคผนวก ง

รายชื่อ กลุ่มทดลอง ในการวิจัยในระยะที่ 3

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายชื่อกลุ่มทดลองในการวิจัยในระยะที่ 3

ลำดับที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง
1	นางเรืองสิน โสภานเวทย์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านวัดหลวง
2	นางสมปอง สลาพิมพ์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านวัดหลวง
3	นางนงลักษณ์ ศรีสมบูรณ์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านวัดหลวง
4	น.ส.นวลสวาท สุวรรณรินทร์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านวัดหลวง
5	นางเพ็ญศรี มีฮาดร์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านวัดหลวง
6	นางชลลดา จอมศรี	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านโคกก่อนสองแคววิทยา
7	น.ส.วิลาส นพแก้ว	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านโคกก่อนสองแคววิทยา
8	นายไพรวรรณ สีหามาตย์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านโคกก่อนสองแคววิทยา
9	นางรัชณี สีหามาตย์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านโคกก่อนสองแคววิทยา
10	นายวัชร ฤกษ์พิมพ์พงษ์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านโคกก่อนสองแคววิทยา
11	นางอนงค์ สัตนาโค	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านดงกำพี้
12	นางถวิล ชานุบาล	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านดงกำพี้
13	นางสุจิตรา ป้องโกเช	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านดงกำพี้
14	นายอนุชา ฝ่ายชานา	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านดงกำพี้
15	นายธนกร ผาสวรรณ	ครูคศ. 2 โรงเรียนบ้านดงกำพี้
16	นางถิรดา ทองแสน	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านชุมชนบ้านปากสวย
17	นายสนอง กะกุลพิมพ์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านชุมชนบ้านปากสวย
18	นางเอิ้นดู สีเทา	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านชุมชนบ้านปากสวย
19	น.ส.อภิสร อภัยพรหม	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านชุมชนบ้านปากสวย
20	นายพีระศักดิ์ วงศ์ชาญศรี	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านสร้างนางขาว
21	นายสุเทพ วงศ์พงษ์คำ	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านสร้างนางขาว
22	นางขวัญตา สินทร์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านสร้างนางขาว
23	นายวิรัตน์ โพนสิงห์	ครูคศ. 2 โรงเรียนบ้านหนองแคนคอนสนุก
24	นางศรินันท์ โพธิ์รุชา	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านหนองแคนคอนสนุก
25	นายอารมย์ พิสัยพันธ์	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านเหล่าโพธิ์ศรี
26	นางสำเนียง คำดี	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านเหล่าโพธิ์ศรี
27	นายวรศักดิ์ หมั่นมี	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านเหล่าโพธิ์ศรี

ลำดับที่	รายชื่อ	ตำแหน่ง
28	น.ส.อรุณี สองหลวง	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านเหล่าโพธิ์ศรี
29	นางอัจฉิมา งามวิไล	ครูคศ. 3 โรงเรียนบ้านหาดสัง
30	นายอนุวัฒน์ ชาญฉลาด	ครูคศ. 2 โรงเรียนบ้านหาดสัง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก จ

1. แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหา ค่า IOC แบบสอบถามรายข้อ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน
2. ค่า IOC กิจกรรม โครงการ รูปแบบการพัฒนา
3. ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหา

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
1. การ พัฒนาครู	1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรมสัมมนา	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
	2. ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มี ความรู้ และมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3. ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการ เรียนการสอนสร้างนวัตกรรม และทำ การวิจัยในชั้นเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	4. สร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในการ เรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5. ทำเอกสารและงานวิจัยในชั้นเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6. โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรใน โรงเรียนไปศึกษาดูงาน	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	7. มีการจัดสวัสดิการ เครือข่ายการ เรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาครู	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	8. โรงเรียนได้สร้างเครือข่ายความรู้กับ หน่วยงานอื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9. โรงเรียนของท่านจัดตั้งศูนย์การ เรียนรู้ข่าวสาร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10. โรงเรียนของท่านมีกองทุนเพื่อ พัฒนาครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ

พิจารณาคัดเลือกในข้อที่มีคะแนนของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม น้อยตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ และ ถ้าข้อใด ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะมีความสอดคล้องกันต่ำ

ผลการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากความสอดคล้องรายชื่อในการพัฒนาครู พบว่า ข้อคำถาม ทั้ง 10 ข้อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จึงอนุมานได้ว่าข้อคำถามในการพัฒนาครู มีความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหา

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
2. คุณลักษณะ ด้านวิชาชีพ	1. ท่านรู้จุดหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2. ท่านมีความรู้โครงสร้างของ หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานและ สาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่ รับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4. ท่านสามารถวิเคราะห์มาตรฐานการ เรียนรู้สาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5. ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ในวิชาที่รับผิดชอบได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6. ท่านสามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างมีความสุขสนุกสนาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	7. ท่านสามารถเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	8. ท่านรู้ทันการเปลี่ยนแปลงเกี่ยว หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9. ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ในวิชาที่รับผิดชอบได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10. ท่านมีความรู้ในเนื้อหาสาระของ วิชาที่สอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
	11. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี การสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	12. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	13. ท่านสามารถใช้วิธีการสอนได้อย่าง หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14. ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการสอนที่ เน้นการคิด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	16. ท่านมีความรู้ในการพัฒนา นวัตกรรมเพื่อการเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	17. ท่านสามารถใช้เทคโนโลยี ประกอบการเรียนรู้ได้	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	18. ท่านมีความรู้วิธีการวัดและ ประเมินผลตามสภาพจริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	19. ท่านสามารถสร้างเครื่องมือในการ ประเมินผลตามสภาพจริงได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	20. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยใน ชั้นเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ

พิจารณาคัดเลือกในข้อที่มีคะแนนของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ และถ้าข้อใด ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะว่ามีผลสอดคล้องกันต่ำ

ผลการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากความสอดคล้องรายข้อคุณลักษณะด้านวิชาชีพพบว่า ข้อคำถามทั้ง 20 ข้อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จึงอนุมานได้ว่าข้อคำถามคุณลักษณะด้านวิชาชีพมีความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหา

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
3. การสนับสนุนการทำงานของครู	1. โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2. โรงเรียนมีการแจ้งเวียนหนังสือราชการทันกับเหตุการณ์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3. โรงเรียนจัดทำเอกสารหลักสูตรเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4. มีเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ครูศึกษา ให้ครูศึกษาได้อย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6. โรงเรียนได้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกทางการสอนอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	7. โรงเรียนมีระบบสืบค้นข้อมูลทันสมัย	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	8. คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน มีเพียงพอต่อการทำงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9. ท่านได้รับการเชื่อถือ และไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10. ผลการปฏิบัติงานสอนของท่านเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ

พิจารณาคัดเลือกในข้อที่มีคะแนนของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ และถ้าข้อใด ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะอาจมีความสอดคล้องกันต่ำ

ผลการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากความสอดคล้องรายข้อการสนับสนุนการทำงานของครู พบว่า ข้อคำถามทั้ง 10 ข้อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จึงอนุมานได้ว่าข้อคำถามการสนับสนุน การทำงานของครู มีความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหา

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
4. การทำงานเป็นทีม	1. ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2. แสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตามในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3. เข้าใจรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน แม้จะไม่ตรงกับความคิดเห็นของข้าพเจ้า	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4. หากไม่แน่ใจในข้อมูล ข้าพเจ้าจะรีบปรึกษาผู้รู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนลงมือทำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5. ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำงานร่วมกับทีมงานให้เสร็จ แม้ว่าจะยากลำบากเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6. มีการเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีของทีมงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
	7. สิ่งแรกที่ต้องทำในการทำงานร่วมกัน เป็นทีม คือการรักษาเวลา	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	8. ให้ความรัก เมตตาประชาชนและเพื่อน ร่วมงานเสมือนญาติของเรา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9. ให้ความจริงใจในการบริการอย่างเต็ม ใจ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10. ให้ความรู้แก่เพื่อนครู ในการแก้ไข ปัญหา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ

พิจารณาคัดเลือกในข้อที่มีคะแนนของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ และถ้าข้อใดได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะมีความสอดคล้องกันต่ำ

ผลการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากความสอดคล้องรายข้อ ในการทำงานเป็นทีม พบว่าข้อคำถามทั้ง 10 ข้อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จึงอนุมานได้ว่าข้อคำถามในการทำงานเป็นทีม มีความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหา

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
5. ความ พึงพอใจ ในงาน	1. ท่านได้รับมอบหมายให้ทำงาน ตรงกับความรู้ความสามารถ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
	2. ท่านได้รับโอกาสเผยแพร่ความรู้ ความสามารถของตนภายใน หน่วยงานและหน่วยงานอื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3. งานที่ได้รับมอบหมายมีปริมาณ พอเหมาะกับความสามารถ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
	4. ท่านภาคภูมิใจที่ได้รับเกียรติบัตร จากความสำเร็จของงานที่รับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5. ท่านได้รับขวัญและกำลังใจจาก เพื่อนร่วมงานจากความสำเร็จของ งานที่รับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6. งานที่ท่านทำอยู่เสร็จตามเวลา	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	7. ท่านได้รับการสนับสนุนจาก ผู้บังคับบัญชาให้มีความก้าวหน้าใน หน้าที่	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	8. ผลการปฏิบัติงานของท่านเป็นที่ ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9. ท่านรู้สึกว่าคุณค่าใน โรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10. การพิจารณาเลื่อนขั้นในโรงเรียน เป็นไปอย่างยุติธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	11. ท่านมีรายได้เพียงพอกับ ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	12. ท่านได้รับสิ่งจูงใจ และยกย่อง ชมเชยจากผู้บังคับบัญชาอยู่เสมอ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
	13. ท่านได้รับความเชื่อถือ และไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14. ท่านมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15. ท่านพอใจกับระบบการบังคับบัญชาภายในโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ

พิจารณาคัดเลือกในข้อที่มีคะแนนของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ และถ้าข้อใด ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะมีความสอดคล้องกันต่ำ

ผลการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากความสอดคล้องรายข้อในความพึงพอใจในงานพบว่า ข้อคำถามทั้ง 15 ข้อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จึงอนุมานได้ว่าข้อคำถามในความพึงพอใจในงานมีความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหา

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
6. เจตคติ ต่อการ จัดการ เรียนรู้	1. วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการสอน ที่ยุ่งยากไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้สอนนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2. วิธีการสอนที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้น ในการเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5. การประเมินผลขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการประเมินสภาพจริงของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6. เมื่อได้ยินคำว่า “การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” จะรู้สึกไม่ชอบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	7. การที่ต้องสังเกตนักเรียนอย่างไรก็จัดเป็นเรื่องที่จุกจิก น่าเบื่อ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	8. รู้สึกสบายใจเมื่อสอนให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์เองได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9. การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภาระในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	11. การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียน ไม่ค่อยมีความรู้ในเนื้อหาสาระ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	12. นักเรียนมีโอกาสดูความสามารถได้มากเมื่อครูจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	13. ครูเป็นผู้ตื่นตัวในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
	14. ครูควรอ่านบทความ วารสาร เกี่ยวกับ เทคนิค การสอนใหม่ ๆ เสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15. ครูมีความคิดริเริ่มในการออกแบบการ สอน ให้เหมาะสมตามความต้องการของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ

พิจารณาคัดเลือกในข้อที่มีคะแนนของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ และถ้าข้อใด ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะมีความสอดคล้องกันต่ำ

ผลการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากความสอดคล้องรายชื่อในเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้พบว่า ข้อคำถามทั้ง 15 ข้อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จึงอนุมานได้ว่าข้อคำถามในเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมกับเนื้อหา

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
7. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	4. ตั้งคำถามให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	5. จัดให้ผู้เรียนแสดงผลงานของตนเองที่เกิดจากการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	7. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	8. จัดกิจกรรมเน้นการฝึกการปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	9. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	10. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	11. สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	12. ใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	13. ใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	14. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขสนุกสนาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	15. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออกอย่างเต็มความสามารถ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	16. ให้กำกับใจนักเรียนที่สมควรยกย่องด้วยการยกย่องชมเชย หรือให้รางวัล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

เนื้อหา	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ				ค่า IOC $\sum R$	สรุป
		+1	0	-1	รวม		
	17. ตอบสนองข้อเสนอ และการกระทำของ ผู้เรียนด้วยการ ยกย่องชมเชย	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
	18. ใ้รู้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	19. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของ นักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	20. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการ ทำงานร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

หมายเหตุ

พิจารณาคัดเลือกในข้อที่มีคะแนนของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ และถ้าข้อใด ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะมีความสอดคล้องกันต่ำ

ผลการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากความสอดคล้องรายชื่อในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพบว่า ข้อคำถามทั้ง 20 ข้อ มีค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จึงอนุมานได้ว่าข้อคำถามในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาตรงตามจุดประสงค์

แบบประเมินความเห็นด้วยโดยผู้เชี่ยวชาญต่อร่างกิจกรรม โครงการพิจารณาเครื่องมือการ
พัฒนา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ก่อนนำไปเป็นต้นแบบตั้งต้น

รายการกิจกรรมประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			\bar{X}	แปลผล	ผลการประเมิน
	1	2	3			
การพัฒนาครู						
1. การระดมสมองต้นไม่แห่งความคิด	5	5	4	4.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
2. กิจกรรม บีบีแอล (BBL)	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
3. กิจกรรม พิสซา (PISA)	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
4. กิจกรรม ศึกษาดูงาน	5	5	4	4.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
การสนับสนุนการทำงานของครู						
1. กิจกรรม เทคโนโลยี	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
2. กิจกรรม สื่อการสอน	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
3. กิจกรรม สิ่งแวดล้อม	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
ความพึงพอใจในการทำงานของครู						
1. กิจกรรม การรู้จักตัวเอง	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
2. บทบาท และหน้าที่ของครูผู้สอน	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
3. การแสดงบทบาทสมมติ ครู กับนักเรียน	5	5	4	4.67	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้
เจตคติต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1. กิจกรรม 5 ส	5	5	5	5.00	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	นำไปใช้

หมายเหตุ

พิจารณาคัดเลือกในข้อที่มีคะแนนของกิจกรรมพัฒนา เฉลี่ยตั้งแต่ 4.67 – 5.00 ซึ่งแสดงว่ากิจกรรมพัฒนานั้นได้ครอบคลุมเนื้อหาและเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นรูปแบบการพัฒนา และถ้าข้อใดได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 4.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เป็นรูปแบบการพัฒนา

ผลการตรวจสอบ

เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากความครอบคลุมเนื้อหาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 5.00 มีจำนวน 11 กิจกรรม มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.67 มีจำนวน 7 กิจกรรม และมีค่าคะแนนเฉลี่ย น้อยกว่า 4.67 จำนวน 1 กิจกรรม คือ กิจกรรม กระดาษของฉัน 2 ผู้วิจัยจึงตัดกิจกรรมนี้ออก

คุณภาพเครื่องมือวัดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาความรู้

ข้อคำถาม	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการประชุม อบรมสัมมนา	0.2789	0.8253
2. ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ และ มีทักษะ ด้านคอมพิวเตอร์	0.4708	0.8093
3. ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนสร้าง นวัตกรรม และทำการวิจัยในชั้นเรียน	0.4816	0.8081
4. สร้างนวัตกรรมเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน	0.3523	0.8228
5. ทำเอกสารและงานวิจัยในชั้นเรียน	0.3464	0.8067
6. โรงเรียนส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนไป ศึกษาดูงาน	0.3333	0.8431
7. มีการจัดสวัสดิการ เครื่องช่วยการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการ พัฒนาครู	0.5212	0.8065
8. โรงเรียนได้สร้างเครือข่ายความรู้กับหน่วยงานอื่น	0.4006	0.7886
9. โรงเรียนของท่านจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ข่าวสาร	0.4324	0.7975
10. โรงเรียนของท่านมีกองทุนเพื่อพัฒนาครู	0.4988	0.8052

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0 N of Item = 15 Alpha = .7946

สรุป เครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ = 0.7946 ผ่านเกณฑ์

คุณภาพเครื่องมือวัดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านคุณลักษณะด้านวิชาชีพ

ข้อคำถาม	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. ท่านรู้จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์	0.3800	0.8168
2. ท่านมีความรู้โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา	0.5976	0.8864
3. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระที่รับผิดชอบ	0.5491	0.7485
4. ท่านสามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ที่รับผิดชอบได้	0.5461	0.8623
5. ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในวิชาที่รับผิดชอบได้	0.4112	0.8242
6. ท่านสามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขสนุกสนาน	0.4343	0.7776
7. ท่านสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้	0.5436	0.7904
8. ท่านรู้ทันการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	0.8336	0.7652
9. ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในวิชาที่รับผิดชอบได้	0.3437	0.8064
10. ท่านมีความรู้ในเนื้อหาสาระของวิชาที่สอน	0.3781	0.8177
11. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการสอน	0.3648	0.8164
12. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.3598	0.8179
13. ท่านสามารถใช้วิธีการสอนได้อย่างหลากหลาย	0.3648	0.8164
14. ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถหาความรู้ด้วยตนเอง	0.3544	0.8421
15. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการสอนที่เน้นการคิด	0.5422	0.8212
16. ท่านมีความรู้ในการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียน	0.2448	0.6774
17. ท่านสามารถใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้ได้	0.5509	0.7995
18. ท่านมีความรู้วิธีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง	0.4988	0.8052
19. ท่านสามารถสร้างเครื่องมือในการประเมินผลตามสภาพจริงได้	0.3800	0.8168
20. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน	0.3598	0.8179

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0 N of Item = 15 Alpha = .8122

สรุป เครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ = 0.8122 ผ่านเกณฑ์

คุณภาพเครื่องมือวัดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านการสนับสนุนการทำงานของครู

ข้อคำถาม	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. โรงเรียนจัดทำแผนปฏิบัติการ โรงเรียนเป็นปัจจุบัน	0.3437	0.8745
2. โรงเรียนมีการแจ้งเวียนหนังสือราชการทันกับเหตุการณ์	0.3672	0.8032
3. โรงเรียนจัดทำเอกสารหลักสูตรเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้	0.4334	0.6124
4. มีเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ครูศึกษาให้ครูศึกษาได้อย่างเพียงพอ	0.4576	0.7103
5. โรงเรียนส่งเสริมให้ครูมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา	0.6436	0.7886
6. โรงเรียนได้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้อำนวยความสะดวกทางการสอนอย่างเพียงพอ	0.5322	0.6864
7. โรงเรียนมีระบบสืบค้นข้อมูลทันสมัย	0.3762	0.8013
8. คอมพิวเตอร์ในโรงเรียน มีเพียงพอต่อการทำงาน	0.3159	0.8060
9. ท่านได้รับการเชื่อถือ และไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน	0.3245	0.8047
10. ผลการปฏิบัติงานสอนของท่านเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน	0.5406	0.7886

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0 N of Item = 15 Alpha = .8222

สรุป เครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ = 0.8222 ผ่านเกณฑ์

**คุณภาพเครื่องมือวัดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านการทำงานเป็นทีม**

ข้อคำถาม	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	0.5405	0.8794
2. แสดงบทบาทผู้นำหรือผู้ตามในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมตามโอกาส	0.4608	0.8205
3. ข้าพเจ้ารับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน แม้จะไม่ตรงกับความคิดเห็นของข้าพเจ้า	0.4822	0.8428
4. หากไม่แน่ใจในข้อมูล ข้าพเจ้าจะรีบปรึกษาผู้ที่รู้หรือผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนลงมือทำเสมอ	0.4164	0.7784
5. ข้าพเจ้าพร้อมที่จะทำงานร่วมกับทีมงานให้เสร็จ แม้ว่าจะยากลำบากเพียงใด	0.5266	0.7906
6. มีการเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีของทีมงาน	0.3761	0.8017
7. สิ่งแรกที่ต้องทำในการทำงานร่วมกันเป็นทีม คือการรักษาเวลา	0.3661	0.8247
8. ให้ความรัก เมตตาประชาชนและเพื่อนร่วมงาน เสมือนญาติของเรา	0.3472	0.8013
9. ให้ความจริงใจในการบริการอย่างเต็มที่	0.3459	0.8060
10. ให้ความรู้แก่เพื่อนครู ในการแก้ไขปัญหา	0.3648	0.8164

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0 N of Item = 15 Alpha = .8545

สรุป เครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ = 0.8545 ผ่านเกณฑ์

คุณภาพเครื่องมือวัดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านความพึงพอใจในงาน

ข้อคำถาม	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. ท่านได้รับมอบหมายให้ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถ	0.3643	0.7321
2. ท่านได้รับโอกาสเผยแพร่ความรู้ความสามารถของตน ภายในหน่วยงานและหน่วยงานอื่น ๆ	0.4212	0.8065
3. งานที่ได้รับมอบหมายมีปริมาณพอเหมาะกับความสามารถ	0.5609	0.6699
4. ท่านภาคภูมิใจที่ได้รับเกียรติบัตรจากความสำเร็จของงาน ที่ รับผิดชอบ	0.4242	0.6646
5. ท่านได้รับขวัญและกำลังใจจากเพื่อนร่วมงานจาก ความสำเร็จของงานที่รับผิดชอบ	0.4288	0.7706
6. งานที่ท่านทำอยู่เสร็จตามเวลา	0.4842	0.7190
7. ท่านได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาให้มี ความก้าวหน้าในหน้าที่	0.3246	0.8337
8. ผลการปฏิบัติงานของท่านเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน	0.4343	0.8432
9. ท่านรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่าในโรงเรียน	0.3242	0.8220
10. การพิจารณาเลื่อนขั้นในโรงเรียนเป็นไปอย่างยุติธรรม	0.4245	0.7324
11. ท่านมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน	0.4521	0.7534
12. ท่านได้รับสิ่งจูงใจ และยกย่องชมเชยจากผู้บังคับบัญชา อยู่เสมอ	0.5436	0.8812
13. ท่านได้รับความเชื่อถือ และไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน	0.2429	0.8646
14. ท่านมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงาน	0.3628	0.7778
15. ท่านพอใจกับระบบการบังคับบัญชาภายในโรงเรียน	0.4245	0.7324

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0 N of Item = 15 Alpha = .8364

สรุป เครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ = 0.8364 ผ่านเกณฑ์

**คุณภาพเครื่องมือวัดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้**

ข้อความ	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. วิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการสอนที่ยุ่งยากไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้สอนนักเรียน	0.4245	0.7324
2. วิธีการสอนที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียน	0.4521	0.7534
3. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้	0.3045	0.8047
4. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	0.4406	0.7886
5. การประเมินผลขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการประเมินสภาพจริงของผู้เรียน	0.4324	0.7975
6. เมื่อได้ยินคำว่า “การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” จะรู้สึกไม่ชอบ	0.4570	0.7959
7. การที่ต้องสังเกตนักเรียนอย่างใกล้ชิดเป็นเรื่องที่จุกจิกน่าเบื่อ	0.2192	0.8889
8. รู้สึกสบายใจเมื่อสอนให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์เองได้	0.3045	0.8047
9. การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก	0.4406	0.7886
10. การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภาระในการจัดการเรียนรู้	0.4192	0.8908
11. การสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยมีความรู้ในเนื้อหาสาระ	0.4354	0.7906
12. นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถได้มากเมื่อครูจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	0.3646	0.7959
13. ครูเป็นผู้ต้นตัวในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้	0.5198	0.8905
14. ครูควรอ่านบทความ วารสาร เกี่ยวกับเทคนิคการสอนใหม่ ๆ เสมอ	0.5266	0.8926
15. ครูมีความคิดริเริ่มในการออกแบบการสอนให้เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียน	0.4761	0.8417

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0 N of Item = 15 Alpha = .8010

สรุป เครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ = 0.8010 ผ่านเกณฑ์

คุณภาพเครื่องมือวัดพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อคำถาม	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้	0.4762	0.8434
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	0.3159	0.8060
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์	0.3238	0.7946
4. ตั้งคำถามให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์	0.5647	0.7266
5. จัดให้ผู้เรียนแสดงผลงานของตนเองที่เกิดจากการเรียนรู้	0.5334	0.6685
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม	0.5934	0.8985
7. ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	0.5756	0.8982
8. จัดกิจกรรมเน้นการฝึกการปฏิบัติ	0.4802	0.8620
9. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น	0.4825	0.8801
10. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง	0.5611	0.7623
11. สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	0.3429	0.6402
12. ใช้สื่อการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	0.4733	0.7577
13. ใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา	0.5461	0.8464
14. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขสนุกสนาน	0.3432	0.8186
15. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออกอย่างเต็มความสามารถ	0.4422	0.8423
16. ให้นักับังใจนักเรียนที่สมควรยกย่องด้วยการยกย่องชมเชยหรือให้รางวัล	0.4884	0.8221
17. ตอบสนองข้อเสนอ และการกระทำของผู้เรียนด้วยการยกย่องชมเชย	0.3864	0.8017

ข้อคำถาม	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
18. ใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย	0.3756	0.8013
19. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของนักเรียน	0.3259	0.8466
20. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น	0.4411	0.7433

Reliability Coefficients

N of Cases = 20.0 N of Item = 15 Alpha = .8245

สรุป เครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นเท่ากับ = 0.8245 ผ่านเกณฑ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ฉ
ค่าลิขสิทธิ์ ประกอบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

LISREL 8.80 (STUDENT EDITION)

BY

Karl G. Jöreskog & Dag Sörbom

This program is published exclusively by
 Scientific Software International, Inc.
 7383 N. Lincoln Avenue, Suite 100
 Lincolnwood, IL 60712, U.S.A.

Phone: (800)247-6113, (847)675-0720, Fax: (847)675-

2140

Copyright by Scientific Software International, Inc.,
 1981-2006

Use of this program is subject to the terms specified in
 the

Universal Copyright Convention.

Website: www.ssicentral.com

The following lines were read from file
 C:\Users\Administrator\Desktop\Dr.พิทยาบริจาด 16-03-59
 NEW\Dr.PITTAYA.Spl:

A Model of MANEGEMENT

Observed Variables: MANEGEMENT POTENTIAL SUPPORT SATISFY ATTITUDE

Correlation matrix:

1.00
 .490 1.00
 .181 .138 1.00
 -.095 .055 -.153 1.00
 -.071 .030 .162 .002 1.00

Sample Size: 278

Relationships

MANEGEMENT = SUPPORT POTENTIAL ATTITUDE SATISFY

SATISFY = POTENTIAL SUPPORT

ATTITUDE = SUPPORT

options: me = ml

lisrel output: sc rs ef mi

Path Diagram

End of problem

A Model of MANEGEMENT

Correlation Matrix

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE	POTENTIA	SUPPORT
MANEGEME	1.00				
SATISFY	0.10	1.00			
ATTITUDE	-0.07	0.00	1.00		
POTENTIA	0.49	0.06	0.03	1.00	
SUPPORT	0.18	-0.15	0.16	0.14	1.00

A Model of MANEGEMENT

Parameter Specifications

BETA

	MANEGEME -----	SATISFY -----	ATTITUDE -----
MANEGEME	0	1	2
SATISFY	0	0	0
ATTITUDE	0	0	0

GAMMA

	POTENTIA -----	SUPPORT -----
MANEGEME	3	4
SATISFY	5	6
ATTITUDE	0	7

PHI

	POTENTIA -----	SUPPORT -----
POTENTIA	8	
SUPPORT	9	10

PSI

	MANEGEME -----	SATISFY -----	ATTITUDE -----
	11	12	13

A Model of MANEGEMENT

Number of Iterations = 0

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

BETA

	MANEGEME -----	SATISFY -----	ATTITUDE -----
MANEGEME	- -	0.10 (0.05)	0.10 (0.05)
SATISFY	- -	1.99	2.00
ATTITUDE	- -	- -	- -

GAMMA

	POTENTIA -----	SUPPORT -----
MANEGEME	0.48	0.12

	(0.05)	(0.05)
	9.29	2.17
SATISFY	0.08	0.16
	(0.06)	(0.06)
	1.29	2.73
ATTITUDE	- -	0.16
		(0.06)
		2.72

Covariance Matrix of Y and X

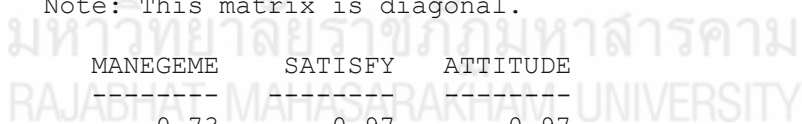
	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE	POTENTIA	SUPPORT
	-----	-----	-----	-----	-----
MANEGEME	1.00				
SATISFY	0.09	1.00			
ATTITUDE	-0.07	0.02	1.00		
POTENTIA	0.49	0.06	0.02	1.00	
SUPPORT	0.18	-0.15	0.16	0.14	1.00

PHI

	POTENTIA	SUPPORT
	-----	-----
POTENTIA	1.00	
	(0.09)	
	11.73	
SUPPORT	0.14	1.00
	(0.06)	(0.09)
	2.27	11.73

PSI

Note: This matrix is diagonal.

MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
-----	-----	-----
0.73	0.97	0.97
(0.06)	(0.08)	(0.08)
11.73	11.73	11.73

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
-----	-----	-----
0.48	0.03	0.03

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
-----	-----	-----
0.51	0.03	0.03

Reduced Form

	POTENTIA	SUPPORT
	-----	-----
MANEGEME	0.47	0.12

	(0.05)	(0.05)
	9.09	2.20
SATISFY	0.08	0.16
	(0.06)	(0.06)
	1.29	2.73
ATTITUDE	- -	0.16
		(0.06)
		2.72

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 2

Minimum Fit Function Chi-Square = 0.22 (P = 0.90)

Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 0.22 (P = 0.90)

Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for NCP = (0.0 ; 1.53)

Minimum Fit Function Value = 0.00079

Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.0

90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0 ; 0.0056)

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) =

0.0

90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0 ;

0.053)

P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.95

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.10

90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.10 ; 0.11)

ECVI for Saturated Model = 0.11

RAJABHAT MAJALISIAH RAJABHAT MAJALISIAH RAJABHAT MAJALISIAH
ECVI for Independence Model = 0.40

Chi-Square for Independence Model with 10 Degrees of Freedom = 99.60

Independence AIC = 109.60

Model AIC = 26.22

Saturated AIC = 30.00

Independence CAIC = 132.73

Model CAIC = 86.38

Saturated CAIC = 99.41

Normed Fit Index (NFI) = 1.00

Non-Normed Fit Index (NNFI) = 1.10

Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.20

Comparative Fit Index (CFI) = 1.00

Incremental Fit Index (IFI) = 1.02

Relative Fit Index (RFI) = 0.99

Critical N (CN) = 11700.45

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0072
 Standardized RMR = 0.0072
 Goodness of Fit Index (GFI) = 1.00
 Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 1.00
 Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.13

A Model of MANEGEMENT

Fitted Covariance Matrix

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE	POTENTIA	SUPPORT
MANEGEME	1.00				
SATISFY	0.09	1.00			
ATTITUDE	-0.07	0.02	1.00		
POTENTIA	0.49	0.06	0.02	1.00	
SUPPORT	0.18	-0.15	0.16	0.14	1.00

Fitted Residuals

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE	POTENTIA	SUPPORT
MANEGEME	0.00				
SATISFY	0.00	- -			
ATTITUDE	0.00	0.03	- -		
POTENTIA	0.00	- -	0.01	- -	
SUPPORT	- -	- -	- -	- -	- -

Standardized Residuals

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE	POTENTIA	SUPPORT
MANEGEME	0.03				
SATISFY	-0.46	- -			
ATTITUDE	0.03	0.46	- -		
POTENTIA	0.13	- -	0.13	- -	
SUPPORT	- -	- -	- -	- -	- -

Standardized Residuals

A Model of MANEGEMENT

Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for BETA

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
MANEGEME	- -	- -	- -
SATISFY	0.20	- -	0.20
ATTITUDE	0.00	0.21	- -

Expected Change for BETA

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -	- -	- -
SATISFY	-0.26	- -	0.03
ATTITUDE	0.00	0.03	- -

Standardized Expected Change for BETA

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -	- -	- -
SATISFY	-0.26	- -	0.03
ATTITUDE	0.00	0.03	- -

Modification Indices for GAMMA

	POTENTIA	SUPPORT
	-----	-----
MANEGEME	- -	- -
SATISFY	- -	- -
ATTITUDE	0.02	- -

Expected Change for GAMMA

	POTENTIA	SUPPORT
	-----	-----
MANEGEME	- -	- -
SATISFY	- -	- -
ATTITUDE	0.01	- -

Standardized Expected Change for GAMMA

	POTENTIA	SUPPORT
	-----	-----
MANEGEME	- -	- -
SATISFY	- -	- -
ATTITUDE	0.01	- -

No Non-Zero Modification Indices for PHI

Modification Indices for PSI

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -	- -	- -
SATISFY	- -	- -	- -
ATTITUDE	- -	0.20	- -

Expected Change for PSI

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -	- -	- -
SATISFY	- -	- -	- -
ATTITUDE	- -	0.03	- -

Standardized Expected Change for PSI

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -		
SATISFY	- -	- -	
ATTITUDE	- -	0.03	- -

Modification Indices for THETA-EPS

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -		
SATISFY	- -	- -	
ATTITUDE	- -	0.20	- -

Expected Change for THETA-EPS

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -		
SATISFY	- -	- -	
ATTITUDE	- -	0.03	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
POTENTIA	- -	- -	0.01
SUPPORT	- -	0.20	0.07

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
POTENTIA	- -	- -	0.01
SUPPORT	- -	0.16	0.07

Maximum Modification Index is 0.21 for Element (3, 2) of BETA

A Model of MANEGEMENT

Standardized Solution

BETA

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -	0.10	0.10
SATISFY	- -	- -	- -
ATTITUDE	- -	- -	- -

GAMMA

POTENTIA	SUPPORT
-----	-----

MANEGEME	0.48	0.12
SATISFY	0.08	0.16
ATTITUDE	- -	0.16

Correlation Matrix of Y and X

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE	POTENTIA	SUPPORT
MANEGEME	1.00				
SATISFY	0.09	1.00			
ATTITUDE	-0.07	0.02	1.00		
POTENTIA	0.49	0.06	0.02	1.00	
SUPPORT	0.18	0.15	0.16	0.14	1.00

PSI

Note: This matrix is diagonal.

MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
0.73	0.97	0.97

Regression Matrix Y on X (Standardized)

	POTENTIA	SUPPORT
MANEGEME	0.47	0.12
SATISFY	0.08	0.16
ATTITUDE	- -	0.16

A Model of MANEGEMENT

Total and Indirect Effects

Total Effects of X on Y

	POTENTIA	SUPPORT
MANEGEME	0.47 (0.05) 9.09	0.12 (0.05) 2.20
SATISFY	0.08 (0.06) 1.29	0.16 (0.06) 2.73
ATTITUDE	- -	0.16 (0.06) 2.72

Indirect Effects of X on Y

	POTENTIA	SUPPORT
MANEGEME	0.01 (0.01)	0.00 (0.01)
SATISFY	- -	- -
ATTITUDE	- -	- -

Total Effects of Y on Y

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -	0.10 (0.05)	0.10 (0.05)
		1.99	2.00
SATISFY	- -	- -	- -
ATTITUDE	- -	- -	- -

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.022

A Model of MANEGEMENT

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of X on Y

	POTENTIA	SUPPORT
	-----	-----
MANEGEME	0.47	0.12
SATISFY	0.08	0.16
ATTITUDE	- -	0.16

Standardized Indirect Effects of X on Y

	POTENTIA	SUPPORT
	-----	-----
MANEGEME	0.01	0.00
SATISFY	- -	- -
ATTITUDE	- -	- -

Standardized Total Effects of Y on Y

	MANEGEME	SATISFY	ATTITUDE
	-----	-----	-----
MANEGEME	- -	0.10	0.10
SATISFY	- -	- -	- -
ATTITUDE	- -	- -	- -

Time used: 0.062 Seconds

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพประกอบการวิจัย การวิจัยระยะที่ 1

เอกสารการวิจัย

ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยระยะที่ 2

Workshop

Focus Group

การวิจัยระยะที่ 3

เปิดโครงการพัฒนา

กลุ่มทดลอง

กิจกรรม สื่อการสอน

กิจกรรม 5 ส

ผลการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนา

โรงเรียนน้ำอู่ คุณครูน่ารัก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายพิทยา บริจาค
วันเดือนปีเกิด	27 พฤษภาคม 2516
สถานที่เกิด	จังหวัดหนองคาย อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	59 หมู่ 15 ตำบลชุมช้าง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
อาชีพ	รับราชการครู
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านวัดหลวง ตำบล วัดหลวง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
พ.ศ. 2552	ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
พ.ศ. 2559	ปริญญา ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (ปร.ด) สาขาศาสตร์การพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม